SALA DE LECTURA

23 AUGUST
1944 – 1989

flacăra

anul XXXVIII
32 1781 VINERI 11 august 1989

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Calea noastră e una, limpede, încercată și biruitoare;

SOCIALISMUL, ADICĂ VIAȚĂ LIBERĂ ȘI DEMNĂ

O imagine care ne reamintește cuvintele rostite recent de conducătorul partidului și statului nostru la o întîlnire cu oamenii muncii :

„Pe cei care pun întrebarea ce realizări are socialismul îi poftim să vină în Constanța, ca și în alte părți ale României. Aici, în Constanța, care — cu 40 de ani în urmă — era printre cele mai înapoiate zone ale țării, se vede ce poate realiza un popor cu oameni ai muncii care-și făuresc viitorul în mod liber și independent! Să vadă ce reprezintă socialismul — o societate a dezvoltării economico-sociale, a științei, a culturii, a bunăstării. Să vadă locuințele noi, spitalele, școlile — bunăstarea poporului ! Acesta este socialismul care s-a realizat în Constanța, în întreaga țară !"

Autorul imaginii, fotoreporterul Ion Miclea, a străbătut multe țări ale lumii și a cunoscut pe cuprinsul globului numeroase și diverse întemeieri umane, dar această realitate cu valoare de metaforă — orașul fără periferie — *obiectivul aparatului său de fotografiat n-a putut-o surprinde decît acasă, în România, la malul mării.*

Pămîntul e al celor harnici

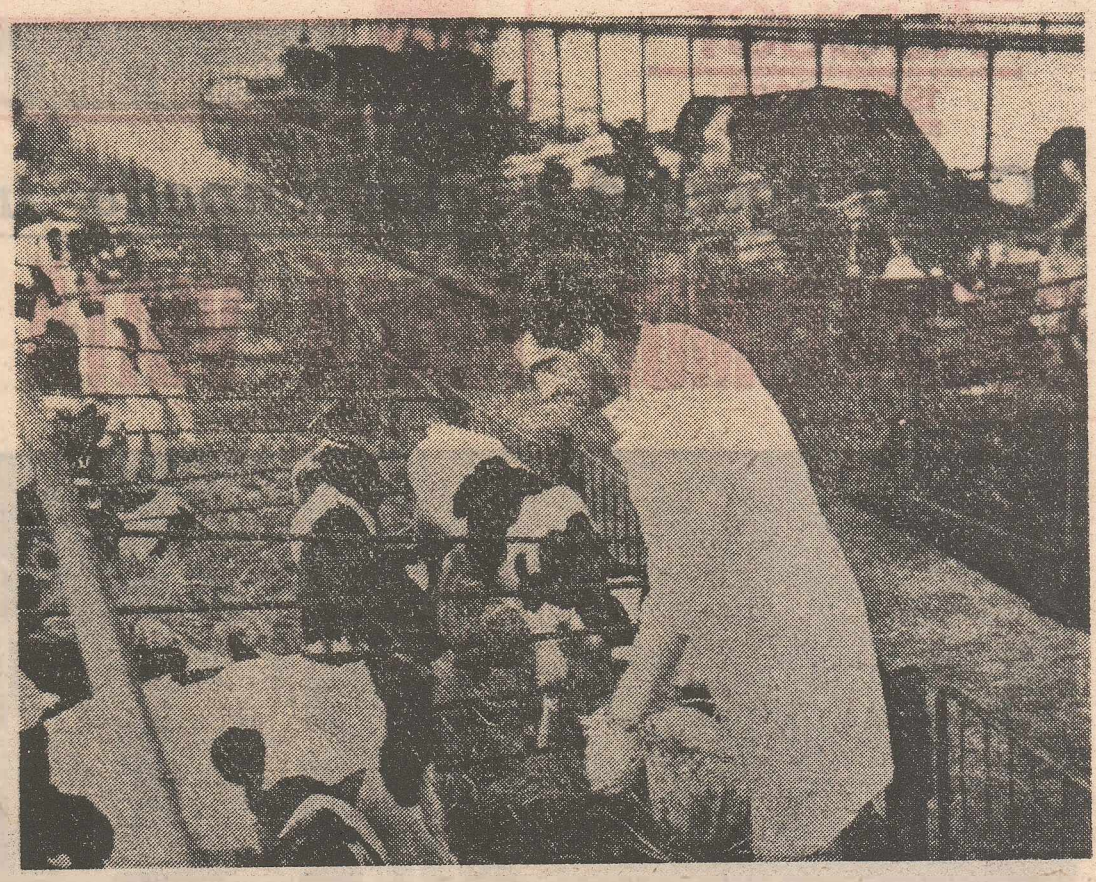
TEMEIUL MARILOR RECOLTE

În patru decenii de construcție socialistă și îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., România a obținut, sub conducerea clarvăzătoare a partidului, realizări de excepție în toate domeniile, succese fără egal în întreaga istorie a poporului nostru. Pentru ca țara să fie puternică și bogată, a fost necesară o adevărată accelerare a istoriei, în primul rînd o impetuoasă dezvoltare a economiei naționale. Făurită, practic, din temelii, industria socialistă a României este, astăzi, coloana vertebrală a întregii noastre dezvoltări. În același timp, celei de-a doua ramuri economice de bază, agricultura, socialismul i-a creat adevărata posibilitate de valorificare, în interesul acestei țări și a oamenilor săi, atît a bogăției pămîntului cît și a vredniciei celor ce-l muncesc. Pămîntul devenind al celor harnici, a sporit el însuși în rodnicie, proprietatea socialistă afirmîndu-se și în agricultură drept singura în stare să intensifice, prin efortul unit al proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor propriei munci, ritmurile dezvoltării pînă la înălțimi de nevisat cu numai cîteva decenii în urmă. Așa cum evidențiază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „realizările pe care le-am obținut în anii socialismului, îndeosebi după Congresul al IX-lea, și în agricultură, demonstrează că numai și numai pe baza marii proprietăți — de stat și cooperatiste — putem să realizăm o agricultură modernă, avansată, o agricultură care să asigure din plin necesitățile poporului nostru, bunăstarea, să asigure creșterea contribuției agriculturii la progresul general al României". Producția agricolă a României este în acest an de peste 10 ori mai mare decît în 1945, creșterea obținută după 1965 fiind de 6 ori. S-au obținut în această vară cele mai mari producții din istoria țării și există perspectiva ca întregul an să ofere producții ridicate la toate culturile, precum și însemnate creșteri în zootehnie.

Producțiile de excepție ale acestui an, prefațate de rezultate deosebite obținute în anii anteriori de către multe unități agricole, materializează obiectivele noii revoluții agrare, amplu proces social-economic inițiat și fundamentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În ansamblul său, agricultura românească este, iată, o expresie grăitoare a justeței liniei imprimate întregii noastre dezvoltări de către Congresul al IX-lea. Căci în 1965, la o producție totală de numai 12,6 milioane tone de cereale, se obțineau 1990 kg orz, 2 090 kg grîu și 1 780 kg porumb la hectar. Saltul înregistrat în ultimii 24 de ani este cu atît mai impresionant cu cît în acest domeniu, de recunoscută tradiție într-o țară cîndva „eminamente agricolă", se părea că nu pot fi realizate creșteri spectaculoase. Și totuși, în condițiile orientării unei mari părți a populației țării către ocupațiile industriale, agricultura noastră a progresat mult peste cele mai cutezătoare așteptări de acum un sfert de veac. Este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi imprimat politicii noastre economice, încă de la Congresul al IX-lea, o necesară orientare către revitalizarea acestei ramuri de bază. Căci dezvoltarea agriculturii noastre socialiste este rodul unei imense investiții materiale și morale. În anii socialismului, s-au investit în agricultură 660 miliarde lei, dintre care 600 miliarde numai după 1965. Deși se făcuseră pași importanți spre mecanizarea agriculturii, după Congresul al IX-lea s-a asigurat în mod consecvent înzestrarea tehnică a unităților agricole. Numai în actualul cincinal, investițiile din acest domeniu sînt de peste cinci ori mai mari decît cele din cincinalul 1961—1965. Avem 165 000 de tractoare, peste 65 000 combine pentru recoltarea cerealelor și a altor culturi, dispunem de o gamă largă de mașini și utilaje agricole care permit efectuarea întregului volum de lucrări în termene scurte și de bună calitate. Opera de reconstrucție a pămîntului, dinamizată și ea în ritmuri extraordinare după 1965, a condus la o importantă creștere a fertilității solurilor din toate zonele țării. La sfîrșitul acestui an, terenurile amenajate pentru irigații vor însuma peste 4 milioane de hectare, cele desecate aproape 3,5 milioane ha, iar cele amenajate antierozional 2,5 milioane ha. Sînt promovate cuceririle științifice și tehnice, tehnologiile intensive de lucru al pămîntului, utilizarea soiurilor și hibrizilor de mare productivitate, rigorile unei zootehnii de înaltă performanță.

Am obținut anul acesta 7 360 kg orz la hectar în medie pe toată suprafața cultivată, toate județele au raportat recoltarea a peste 8 000 și chiar 9 000 kg grîu la hectar, în telegrame adresate secretarului general al partidului, oamenii muncii din unități agricole de pe întreg cuprinsul țării, județe în ansamblu raportează producții record la orzoaica de toamnă și de primăvară, la in, mazăre, fasole, ricin etc. Se așteaptă cu certitudine producții mari la porumb, plante tehnice, legume și fructe, vor fi obținute creșteri substanțiale în producția zootehnică. Dotările tehnice, rezultatele științei, inteligența și hărnicia oamenilor își spun și își vor spune în continuare cuvîntul. Rezultatele agriculturii noastre socialiste sînt chiar rodul acestei munci, al dăruirii oamenilor ogoarelor. Ele sînt, în același timp, rezultatul direct, confirmarea concretă a justeței unei politici. O politică în mod consecvent consacrată, cu deosebire în ultimii 24 de ani, înfloririi multilaterale a patriei, creșterii bunăstării poporului nostru, accesului, prin munca unită, a noastră, a tuturor, către zările civilizației comuniste.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Miracol la îndemîna tuturor

În ziua de 9 februarie, anul acesta, noul președinte al Cooperativei Agricole de Producție Rogova din județul Mehedinți a fost numit Virgil Zorilă. Venea aici după 30 de ani de activitate la I.A.S. Imediat după numire, președintele s-a interesat, printre altele, cît lapte se obține de la fiecare vacă furajată. Se obținea 700 grame lapte !

— M-am luat cu mîinile de păr, spune Virgil Zorilă, aranjîndu-și cu mîna, pieptenul fiind inutil, cele cîteva fire de păr pe capul pleșuv. Privirea blîndă, vorba așezată te-ar îndemna mai de grabă să-l bănuiești profesor de Istorie sau de Limba Română. S-a dovedit a fi însă un om de cea mai eficientă acțiune.

Astăzi, după numai 6 luni, la C.A.P. Rogova, producția pe cap de vacă furajată este de 12,4 litri, bineînțeles predat la fondul de stat. Se preda zilnic de la cele 206 vaci cu lapte ale cooperativei 180 litri de lapte. Astăzi se predau în fiecare zi 2 600—2 700 litri. Să convenim că saltul de producție obținut într-un termen atît de scurt ține de miraculos. Mai ales că vacile sînt aceleași.

— La ieșirea din iarnă ca să ridici vacile în picioare trebuie să le întinzi o mînă de ajutor. Am dat vaci la expoziție, s-a organizat una în județ de curînd, și nu știam pe care să le aleg. Metodele pe care le-am aplicat au fost din cele cunoscute de toată lumea. Nu numai la lapte am obținut succese. Majoritatea vacilor sînt gestante. Din planul de viței de 265, am dat deja 139. Vom depăși cu siguranță și planul la capitolul acesta. Deci, furajare corespunzătoare, lotizare, ceea ce înseamnă hrană funcție de potențialul de producție al fiecărui animal, respectarea întocmai a tehnologiilor, respectarea programului de muls. La 5 dimineața și la 11 seara eu sînt în grajd, cînd începe mulsul și cînd se face predarea către I.C.I.L. Dacă sînt eu, n-au încotro și trebuie să vină și ceilalți. Înainte, procentul de grăsime al laptelui nu interesa pe nimeni, poate doar pe șoferii care veneau să-l transporte. Ei găseau laptefe și un bilețel cu cantitatea. Procentul de grăsime îl treceau ei, cam 2,8 la sută. În loc să cîștigăm, pierdeam. Acum analiza procentului se face în fața mea. La 4—4,1 la sută, conform instrucțiunilor, cîștigăm cam 15 la sută la cantitate, cîte 3 procente la fiecare procent de grăsime. Disciplina e disciplină. Nu mișcă nimeni în front. Asta la început, pînă cînd oamenii au văzut că n-au încotro și trebuie să se pună pe muncă. De cînd am venit eu și s-a cam schimbat ritmul de muncă, inginera noastră zootehnistă a făcut siluetă. Ți-e mai mare dragul să te uiți la ea.

Cele 206 taurine sînt pășunate la pajiștea de la Tîmna, la vreo 30 kilometri de sediul cooperativei. Vacile și junincile sînt scoase în tabere de pășunat în apropiere. Chiar dacă apa trebuie cărată cu cisternele. Trifoi și masă verde suplimentară de cîte ori se poate și se poate. Instalațiile mecanice de muls au fost toate reparate. Cîștigurile mulgătorilor s-au ridicat la 3 500 lei pe lună.

— Celor de la I.C.I.L. nu le venea să creadă cînd au văzut laptele. O lună au venit zi de zi să asiste la analizele de grăsime. Totul pleacă de la furajare, de la disciplină, de la conștiința muncii. Am pregătit cu mijloacele noastre două bazine în care pregătim paie tocate amestecate cu borhot lichid de la Fabrica de spirt și cu borhot umed de la Fabrica de bere. De fapt toate furajele le tocăm. Le mănîncă mai bine. Numai din secară masă verde am însilozat 2 682 tone ; din porumb tocat încă 3 000 ; fîn de lucernă și fîn natural 450 tone ; am depozitat 800 tone paie și se mai strîng pînă la sfîrșitul anului. Vacile sînt aceleași, metiși Holstein foarte buni. Oamenii, da, i-am mai schimbat. Din 12 mulgători, doar șase sînt din cei vechi. Din cei 45 de muncitori în zootehnie, majoritatea i-am schimbat. Erau unii care n-aveau nimic comun cu această activitate plină de răspundere. Am adus oameni buni și din sat, dar și din satele vecine. Dacă se dau concursuri pentru ocuparea posturilor în birouri, de ce nu s-ar da și pentru ocuparea posturilor în zootehnie, nu ? Florea Tîrcol, Constantin Vlăduț, Constantin Unteanu, sînt din cei vechi și buni. O simplă schimbare de macaz și au devenit foarte buni. Creștem și 50 de porci în sistem gospodăresc. Numărul lor va crește. Vrem cel puțin 500 de oi. Avem teren și iarbă pe care le folosesc mai mult particularii. E păcat să nu creștem și noi oi. Am vorbit și la București în acest sens. Nu se prea găsesc oi de vînzare. Unitățile nu-ți dau, iar la particulari sînt scumpe. Dacă ai rezultate bune te poți mișca mai ușor și cu banii. La șase luni din zootehnie avem beneficiu de 250 mii lei. Altădată zootehnia venea cu un milion pierderi. Am redus cheltuielile cu 15 la sută. Sîntem la zi cu toate plățile către oameni ; am plătit statului 3 milioane din ce aveam de plătit.

Ascultîndu-l pe Virgil Zorilă simțim nevoia să notăm mai repede. Sîntem cuprinși și noi de aceeași stare de febrilitate constructivă.

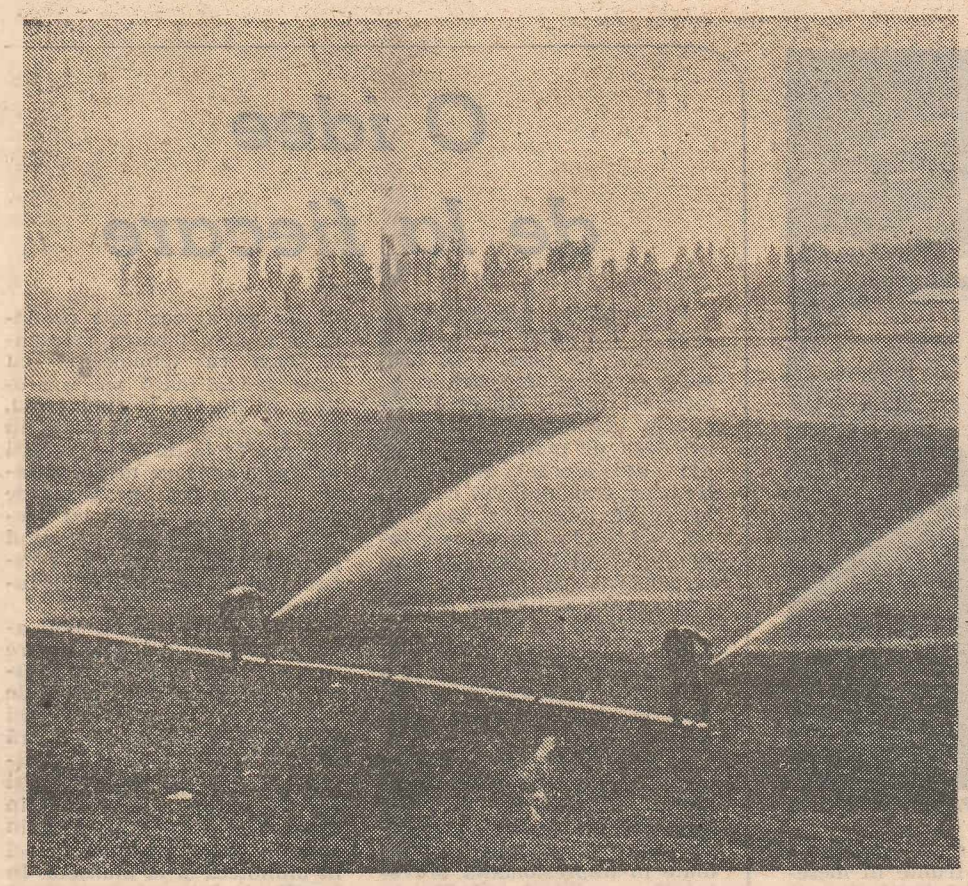
La Rogova, astăzi, toată lumea lucrează.

Grădina de legume e frumoasă. La cultura mare s-au obținut recolte ca niciodată. 910 hectare sînt perimetru etalon după modelul Stațiunii Perieni. Rogova, una din unitățile C.U.A.S.C. Vînju Mare, se mîndrește cu cea mai bună pîine din județ.

Și ca să ne rezumăm la zootehnie, unde rezultatele sînt din cele mai spectaculoase, experiența de la Rogova ne demonstrează fără dubii că acolo unde se muncește cu adevărat producțiile mari și imediat după ele și satisfacțiile nu întîrzie să apară. Unde zootehnia merge slab, adică unde un mulgător se chinuie să umple o sticlă de lapte de la o vacă nu vitele sînt de vină, ci oamenii, felul cum își privesc munca, starea în care se complac. În zootehnie, justificările nu țin loc de lapte. Ochiul stăpînului îngrașă vita și la C.A.P., nu numai în gospodăria proprie.

OPREA GEORGESCU ■

și care știu să-l facă roditor

Puterea muncii unite

Ori din ce parte ai veni, fie dinspre ferma de vaci, cu „taxiul" lui Tăgîrță scuturîndu-te printre șerpuirile drumului prăfos, fie cu Moskviciul paznicului care pare să fi rămas și el direct din al doilea război mondial între lanurile de porumb, tarlaua cu cartofi te impresionează la fel de puternic : pe un cîmp cît vezi cu ochii, dinspre șoseaua ce tocmai intră în Buciumeni pînă sub buza pădurii, sacii doldora de cartofi pietroși stau cumințl pe rînduri paralele, în picioare, ca niște soldați în post, descrescînd spre capătul cîmpului frumos ca într-un tablou expresionist cu efectele de perspectivă atent studiate în timp ce între ei, grupuri mari de oameni, bărbați și femei, strîng tuberculii roșiatici ai soiului „Desirée" ca pe niște perle ale pămîntului și luminii, în egală măsură.

N-am mai pus cartofi în viața mea, zice David Teodor, șeful fermei de cultură mare. Și cînd accentuează pe „viața mea", trebuie să ne gîndim neapărat la cei 38 de ani ai săi de muncă în bătaia soarelui și a campaniilor agricole, cît și la nevoia lăuntrică de-a experimenta în această zonă inclusiv cartoful, acum cînd mai are doar doi ani pînă la pensie. Dacă vrei să pun cartofi, i-am spus inginerului șef, lasă-mă să-i pun singur, nu te băga. Nu mă bag, bre ! — a zis inginerul. Mi-am luat un teren fertilizat cu grosiere. Am tras cu ochiul la cei ce puneau cartofi prin preajmă. După arătură treceau cu discul dar pămîntul fiind moale, peste cîteva zile se făcea beton, băgai mașina de semănat și nu intra decît de două degete. Eu i-am pus direct în arătură. Ia uitați-vă ce cartofi ! Am plan de 20 de tone la hectar dar sper să scot între 30—40 tone !

David Teodor are ochii micșorați de puterea luminii și fața arsă de aceeași putere. Pare că vorbește tot timpul cu ochii închiși. Îi deschide larg abia cînd ține în mînă un cartof și îl ridică în aer ca pentru a-i cerceta calitatea ca unui pahar. Una dintre fetele sale e inginer agronom. Cînd va ieși la pensie intenționează să lucreze ca simplu muncitor pe ogoarele fiicei sale. Să nu piardă legătura cu pămîntul ! Cealaltă fiică lucrează la îmbunătățiri funciare. A dat întîi la istorie și n-a intrat. Hai la agronomie, i-a spus. Adevărata noastră istorie e pămîntul. Aici mănînci, în mod sigur, un cartof ! Biografia șefului de fermă și a familiei sale e legată cu rădăcini puternice de solul Bărăganului. În biografia sa grîul, orzul, cartoful se simt acasă ca în pămîntul țării.

Inginerul șef al C.A.P.-ului Buftea e și el un om deosebit. Cu Rădulescu ne înțelegem numai din privire și din șoaptă — zice David Teodor. În 38 de ani am schimbat mulți directori, ingineri, oameni grei. Băiatul ăsta a învățat în șase ani de cînd e aici ce înseamnă a conduce : îți dă deplină libertate de acțiune. Ce probleme ai mîine ? Păi mîine începem recoltatul la cartofi. Îți trebule ceva ? De ce ai avea nevoie ? Ei, uite-așa lucrează cu noi. Am colaborat cu puțini oameni de factura lui. E tînăr și poate de aceea înțelege să-ți lase libertatea de-a lucra la capacitatea ta. Te lasă să gîndești singur. Am venit la C.A.P. Buftea de la Protecția plantelor Mogoșoaia. Eram în concediu. M-a rugat inginerul să-i ajut să pună orzul de toamnă. Așa i-au spus mecanizatorii : dacă vrei să faci treabă, adă-l pe David. Oamenilor ăstora trebuie să le intri în suflet, altfel nu faci nici o brînză cu ei. M-au păcălit și le-am pus orzul. Pînă la urmă nu mi-am mai făcut concediul și am rămas între ei. La Protecția plantelor e umbră deasă, aici e cîmp, e soare puternic. Ia uitați ce cartofi, domnule, 250 grame bucata. Puneți mîna și cîntăriți-i!

Cartofii aceștia au fost plantați în martie, de timpuriu, rebilonați cu rariță, prășiți de trei ori cu sapa, de oameni. Au avut o răsărire perfectă. De trei ori au fost tratați contra gîndacului. Dacă șeful de fermă a lucrat la Protecția plantelor, măcar la el gîndacul să n-aibă nici un spor ! Și dacă tot a avut ambiția să producă și cartofi, să aibă măcar o producție exemplară ! Nu prea s-au mai văzut cartofi așa frumoși pe aici. Cînd s-a convins primarul despre ce-i vorba, nu s-a putut abține să nu exclame : „ăștia sînt puși după Neckerman !" Secretul lor e însă bălegarul. Cartofii sînt mari iubitori de bălegar. Cu chimicalele nu faci mulți purici la cartofi. Bălegarul e sfînt. Afînează solul iar Avicola Buftea e la doi pași. Decît să dai 200 de mii pe un vagon de îngrășăminte chimice, mai bine dai zece mii pe bălegarul necesar aceleiași suprafețe. Cît acționează chimicalele ? Un an cel mult. Bălegarul lucrează patru ani și ține solul bogat în humus, pămîntul e pufos ca aluatul dospit. Și cînd te gîndești cît bălegar au unii și ei preferă să trateze pămîntul cu chimicale !

Cele 50 de hectare de cartofi ale C.A.P. Buftea sînt contractate în acord global. Lucrează nu doar membri ceape ci oricine a vrut să aibă cartofi la iarnă. Cei ce recoltează acum, de exemplu, sînt chiar lucrători ai Studiourilor cinematografice Buftea! Arta și agricultura se întrepătrund cu profituri în ambele sensuri. Cartofi de Buftea, superproducție color ! Fiecare om din Buftea are o propoziție de suflet : „Nu s-au mai văzut așa cartofi frumoși la Buftea !"

I. ZUBAȘCU

Sporind averea obștească sporește bunăstarea tuturor

Că bogăția o fac oamenii este prima convingere a lui Gheorghe Vînătoru, președintele C.U.A.S.C. Ștefan cel Mare din județul Vaslui. Sigur, dacă pămîntul e mănos, dacă plouă cînd trebuie, dacă vîntul e și el ascultător, e mai ușor. Dar dacă nu se întîmplă așa — și în comunele din această zonă nu se prea întîmplă, căci oamenii au trudit dintotdeauna pămînturi cam sărăcăcioase și secetoase — nu se poate sta cu mîinile în sîn așteptînd vremuri mai bune. Pămîntul trebuie muncit așa cum e, trebuie îmbogățit și înnobilat, trebuie udat cu sudoare și mîngîiat cu munca și, pînă la urmă, nu se poate să nu vină și roadele așteptate.

La C.A.P. Zăpodeni, una dintre marile probleme era realizarea necesarului de furaje. Sectorul zootehnic al cooperativei este dezvoltat, în acest an s-a depășit chiar planul la efective pe primele șase luni, așa că asigurarea hranei animalelor a devenit, se înțelege, vitală. Pînă acum, se realiza cam jumătate din necesarul de furaje, restul se procura cu greutate de pe la alții. În această vară lucrurile au intrat în normal, adică la suculente s-au realizat 500 tone față de 700 cît ar fi necesar, obținîndu-se, în schimb, 2 000 tone grosiere față de 1 500 cît era planificat. Sînt două ferme zootehnice, una pentru vaci de lapte, alta mixtă, în care mai cresc oi și porci. Ele sînt conduse de doi tineri ingineri, Aurelia și Petru Chitic, absolvenți de Iași, ea din Bacău și el din Tîrgu Neamț, căsătoriți încă din anul al treilea de facultate, apoi repartizați aici acum cinci veri. Zootehniștii din unitate, adică oameni harnici din sat, ca Maria și Ion Tăgîrță, cei mai buni îngrijitori de viței, Vasile Abuzătoaiei și Ion Lupu, adevărați meșteri la stînă, mulgătorii Dumitru Tăgîrță, Ion Popa, Ion Panaite, care, iată, cîștigă peste 3 500 lei lunar, și atîția alții știu că depinde de ei, și au învățat și ce trebuie să facă pentru ca lucrul în zootehnie să meargă bine. N-a fost ușor, mai ales la început, oamenilor trebuie să le cîștigi încrederea, ei nu fac cu tragere de inimă decît lucruri în care cred. Unii se temeau că viteii or să moară, cînd au văzut prima dată cușetele în aer liber pentru creșterea acestora. Alții se îndoiau că saramurarea furajelor, a gramineelor contribuie la creșterea conținutului în proteine. Iată însă că mortalitățile au scăzut simțitor, animalelor le place hrana preparată în bucătăria furajeră, iar oamenii și-au însușit atît de bine noile tehnologii încît acum li s-ar părea ciudat să lucreze ca mai înainte.

Că trebuie sa înveți, că meseria cultivării pămîntului și a creșterii animalelor cere tot mai multă știință, e încredințat și inginerul Ioan Drăgan, directorul Asociației economice intercooperatiste pentru creșterea vacilor de lapte. El a venit aici acum 12 ani, cînd a absolvit facultatea la Timișoara ; acasă, la părinți, adică în Bihor, ajunge numai în concediu. Trebuie să dea mereu examene aici, într-o „sesiune" continuă, cam fără vacanțe și fără duminici, de pe la 4—5 dimineața pînă noaptea tîrziu. Dar unitatea s-a apropiat încet de plan, ba în cîteva locuri chiar l-a depășit, iar din toamnă se va trece de la un nivel al „supraviețuirii" la unul al performanței. Abia atunci crede tînărul director că-și poate invita foștii profesori să-l vadă la treabă. Pînă una-alta, examinatori sînt cam toți oamenii cu care lucrează, pentru că „înainte de a învăța ceva de la tine, țăranul și-a păstrat bunul obicei de-a te verifica și el puțin".

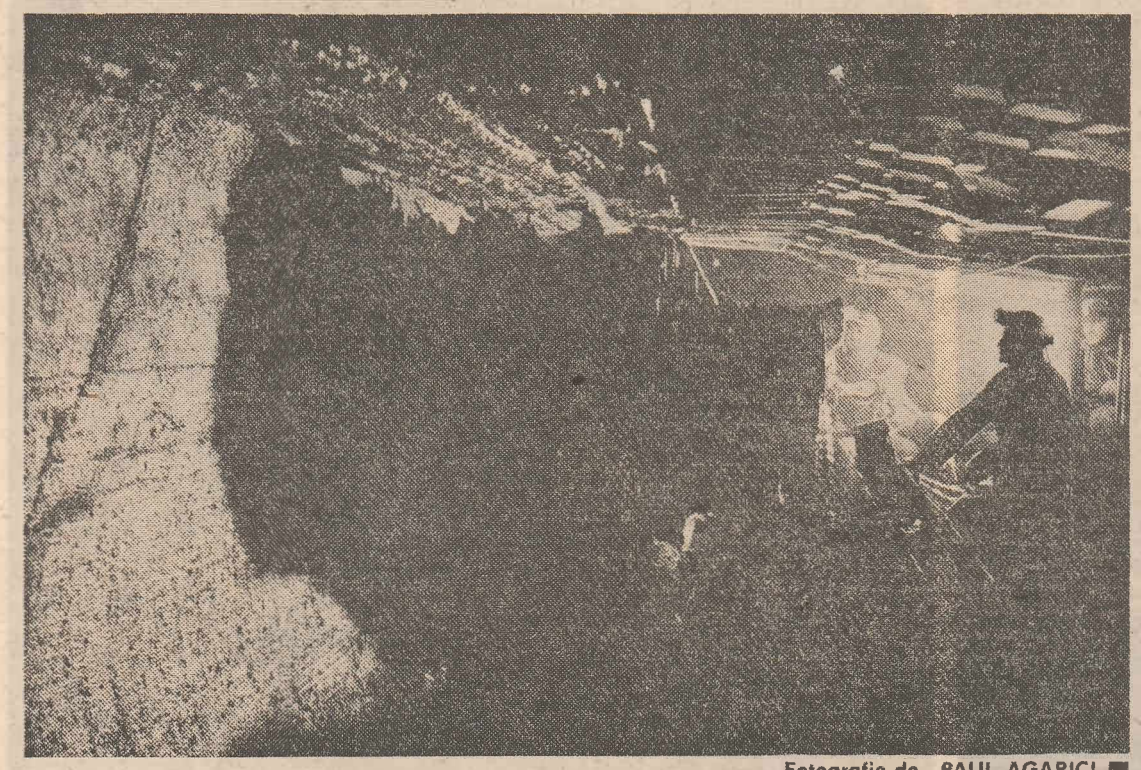
Nici la Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea viței de vie din Zăpodeni specialiștii veniți aici n-au găsit un loc comod de muncă. Mulți lucrători sînt absolvenți ai liceului agricol și asta trebuie să se cunoască în producție. Specialiștii sînt „de soi" chiar dacă sînt tineri ca inginerul stagiar Ion Țopa. Aici lucrează oameni îndrăgostiți de meserie, tehniciana Elena Ion, șefă de fermă, cei de la școala de viță, adică șeful de echipă Nicolae Filimon, Vasile Păstoi, Vasile Grădinaru, Dănuț Petrovici, Liviu Diaconu, muncitori într-adevăr calificați, care-și spun cu mîndrie, nu autoironic, „țărani cu liceu" vor și pot să înfrîngă tradiția unei seculare psihologii a sărăciei.

Ca pretutindeni în țară, anul a fost și este bogat. Unul din roadele cele mai de seamă, este însă tocmai această încredere a oamenilor în forțele lor, dorința și forța de a sili, prin muncă, „zilele bune să se-adune".

CONSTANTIN DUMITRU

Un adevăr cutezător al politicii noastre:

Omul e-n toate

Fotografie de PAUL AGARICI

Meserie de viitor

Ziua și-a început-o de dimineață de tot, mai înainte ca discul roșiatic al soarelui să apară deasupra pădurilor dinspre munte. Aici, mai sus de Tîrgoviște, pe valea Ialomiței, diminețile sînt răcoroase și-n miezul verii, dar astăzi a fost frig de-a binelea și în timp ce venea spre mină, încheindu-și nasturele de la gulerul cămășii și strîngîndu-și haina pe el, inginerul Gigel Alexandru și-a început ziua ca de obicei, dînd ocol mai întîi cu gîndul prin galeriile și abatajele aflate la cîteva sute de metri sub fînețele și livezile de la Șotînga, acolo unde e vară mereu și e cald ca sub aripa unei păsări. Pentru asta nu era nevoie să poarte masca de gaze pe-un șold și acumulatorii lanternei de partea cealaltă. Mai tîrziu cînd chiar a fost nevoie să le poarte în drumul său zilnic prin mina aceasta despre care se spune că ar avea lignit nu bun, ci foarte bun, a trecut pe lîngă lămpărie și în sala de apel și-a aruncat privirea pe un panou unde nu răzbat din truda oamenilor din adînc decît vreo cîteva cifre și cîteva nume, producțiile realizate de brigăzile fruntașe. S-a lăsat apoi să alunece cu trenulețul prin galeria de coastă în adîncul acestei mine pe care, de 15 ani încoace, credă a ajuns s-o cunoască binișor. Cam așa cum își cunoaște propria viață, gîndurile sau prietenii.

Înainte de-a fi trimis la Șotînga, vreme de alți 15 ani a lucrat prin alte cîteva mine, după ce luase o hotărîre care avea să-i schimbe viața. Ca absolvent al facultății de matematică din Iași ajunsese profesor la un vestit liceu din Bîrlad și în cei trei ani încheiați pe durata cărora încerca să-și convingă elevii de importanța și frumusețea matematicii, s-a lăsat el însuși convins, din auzite și din povestite, de frumusețea aspră a meseriei minerilor. Cît privește importanța ei, nu era nevoie să i-o mai explice nimeni. În plus, cinstit vorbind, i se părea că în meseria asta ar putea munci în așa fel încît să cîștige mai mult. Așa că timp de alți patru ani a redevenit student, urmînd cursurile a ceea ce se numea pe-atunci Facultatea de mine și metalurgie. Primul loc în care a lucrat ca inginer într-o mină a fost la Voivozi. Apoi a fost transferat la Comănești, la 80 de kilometri de unde este de fel, de la Tîrgu Bujor, și cu toate că se adunaseră destui ani de cînd viața lui tot așa era, mină, cărbune și minerit, cînd se abătea pe acasă și întîlnea vreo cunoștință încă se mai trezea în fața întrebării: ce mai faci, profesore? Oricum, mai zice el, în minerit se cere și multă matematică, asta e sigur.

Cînd a venit la Șotînga, știa că va lucra într-o mină despre care n-a auzit prea multă lume. Un lucru i se pare însă la fel de sigur, astăzi, ca și în ziua cînd a venit aici: în minerit nu există amatorism și nici nu poate exista așa ceva. Apoi, chiar dacă mina aceasta nu face parte dintre unitățile mari, de-al căror nume să fi auzit pînă și copiii, nu e mai puțin adevărat că meseria are aici o tradiție solidă, fiindcă la Șotînga se scoate cărbune de mai bine de 100 de ani, mai precis de la 1879. Și inginerul Gigel Alexandru, directorul minei, adaugă: „Facem parte din Combinatul de minier Ploiești, care la rîndul lui se situează, ca volum de producție, după Motru, Rovinari și Valea Jiului. Iar în cadrul acestui combinat, mina noastră e departe de-a fi de interes local, cum să zic, sau comunal. Adevărul întreg este că mina Șotînga e de două ori mai mare decît Comănești, de opt ori mai mare decît Ceptura și capacitatea ei de producție este aproape cît a minei de la Filipeștii de Pădure.

Se înțelege, s-au făcut și aici investiții substanțiale pentru a ușura munca oamenilor, încărcarea și transportul sînt mecanizate în întregime, de exemplu, iar operația de tăiere a cărbunelui în abataj a atins un grad de mecanizare de 35 la sută, adică exact atît cît au îngăduit condițiile naturale ale minei. Prin știința de-a se adapta acestor condiții naturale ce impun valorificarea fiecărei posibilități tehnice și-a fiecărei inițiative în lupta pentru cît mai mult cărbune, cei ce lucrează aici s-au dovedit a fi oameni de frunte în meserie și cea mai bună dovadă în această privință poate fi rostită simplu: „Stăm bine și am depășit planul la toți indicatorii, inclusiv la investiții și la beneficii". În spatele acestor cuvinte se întrevede însă munca fiecăruia dintre cei 2000 de oameni ai minei, o muncă despre care s-ar putea spune că are, de multe ori, încordarea unei lupte. Galeriile minei se întind pe multe zeci de kilometri, pe un spațiu cuprins între valea Ialomiței și valea Dîmboviței, iar cum deasupra se văd turlele sondelor este limpede că, uneori, nu prea departe de abataje își fac de lucru și sapele de foraj, ceea ce impune atenție sporită. Grijile cele mai mari vin însă din altă parte, și anume din faptul că stratul de cărbune se află sub pînza de apă freatică. Iar dacă oamenii au găsit mai multe mijloace de a i se împotrivi chiar atunci cînd, la 300 de metri sub pămînt, apa vine cu debite de sute de litri pe minut și se năpustește cu viteza pe care i-o dau presiunile de pînă la 100 de atmosfere, dintre toate aceste mijloace deosebit de eficient s-a dovedit sistemul asecării cu filtre. „Fiecare dintre noi, mai zice directorul minei, știe prea bine că nu altfel decît cu prețul efortului zilnic reușim să ne facem cu toții datoria. Nefiind tocmai ei, minerii, oameni cărora să trebuiască să li se explice că lumea are nevoie de cărbune așa cum are nevoie de pîine. Iar dintre numele oamenilor noștri de nădejde, nu uitați să amintiți de brigadieri tot unul și unul, ca Mihai Zegheru de la abatajul 6 651, Aurel Savu de la 6 650, Ion Dobre de la 6 631 sau maiștri ca Ion Vișan, Dumitru Nicolae, Ion Teleașcă, Gheorghe Nițu. Nu-i vorbă că la noi, muncind în acord global, un miner cîștigă cam 7000 de lei pe lună. Dacă-i punem la socoteală și pe cei care lucrează la suprafață, cîștigul mediu e de aproape 3 500. Asta pe lîngă primele care se ridică la un total de 400 000 de lei pe trimestru sau pe lîngă ceea ce mina oferă oamenilor ei de fiecare sărbătoare, de Ziua Minerului sau, pentru că aici lucrează 500 de femei, de Ziua Femeii. Nu lăsăm să treacă pe lîngă noi, închizînd ochii, nici Ziua Copilului. Oamenii merită astfel de atenții pentru că prin ei și numai prin ei trăiește această mină.

D. CONSTANTINESCU

O idee de la fiecare

Preocupării principale, aceea a realizării în avans a sarcinilor de plan, i se asociază — ne-au declarat interlocutorii noștri, Istvàn Gyöngyössy, inginerul șef al Întreprinderii de matrițe și piese din fontă Odorhei, Alexandru Kemény, responsabilul cu probleme de invenții și inovații, ing. Alexandru Dobai, responsabilul cu problemele de plan și modernizare, și ing. Istvàn Antal, șeful atelierului proiectare uzinală — grija stăruitoare ca toate aceste produse să răspundă nevoii presante a economiei românești de a produce la nivelul tehnicii mondiale de vîrf.

Prima uzinare este chiar a ideilor, introducerea în fabricație a produselor noi fiind precedată de o atentă cercetare a stadiului tehnicii mondiale în impresionanta bibliotecă a întreprinderii, în care specialiștii găsesc zeci de mii de descrieri de invenții și informații primare privind preocupările din țară și din lume în domeniul construcțiilor de mașini, al chimiei (prelucrarea maselor plastice) ș.a. O activitate industrială prefațată și însoțită permanent de știință (informație și cercetare), o colaborare „din mers" cu O.S.I.M. și I.N.I.D. reprezintă pentru unitatea harghiteană expresia curentă a producției moderne. Se înțelege că nu pot fi realizate produse la nivelul tehnicii mondiale fără ca tehnologia cu care se realizează aceste produse să nu fie, la rîndul său, de vîrf. De aceea, la peste un deceniu de la înființare, însăși întreprinderea se modernizează, soluțiile noi propuse de specialiștii săi vizînd cu precădere accelerarea ritmului producției în condițiile creșterii calității și fiabilității produselor.

Cîteva dintre ideile noi, aplicate recent în întreprindere sînt convingătoare pentru eficiența pe care lucrul gîndit de mai multe ori îl are atunci cînd vrei să produci o singură dată și bine, adică fără „bîlbîielile" pe care repetatele (și costisitoarele) „încercări" în producție le pot produce în absența unei prealabile munci în bibliotecă și la planșetă. În turnătoria întreprinderii, pînă de curînd, dislocarea nisipului din buncăre se făcea cu ciocanul — se mai rupea mantaua, se mai puteau produce și accidente. Dispozitivul de decomprimare rapidă a gazelor realizat de inginerul Alexandru Szilvester poate fi comandat de la distanță și, utilizînd o undă de șoc foarte puternică, înlătură rapid, protejînd și metalul și oamenii, materialele granuloase sau pulverulente. Acest brevet înseamnă, în planul ideilor, o noutate, iar

Într-o casă a modei

De obicei nu-mi consult notițele. Scriu imediat sub impresia momentului trăit.

Am fost la întreprinderea de confecții din Craiova cu o lună în urmă și de aceea am simțit nevoia să reiau însemnările. Cred că le pot păstra intacte, retranscriindu-le, numai așa voi putea reda ceva din personalitatea directorului Constantin Nicolaescu. Poate că unele idei vor reveni, dar pe măsură ce treceam prin această cetate a modei, a doua ca mărime pe țară, găseam că n-am stăruit destul asupra fluctuației personalului muncitor, care pînă acum cîțiva ani era un punct nevralgic.

— Un du-te vino! Unele muncitoare plecau în iunie pentru o vacanță prelungită, altele se angajau în septembrie. Se păstra, în acest neajuns, un echilibru. Plecau 800 se angajau tot atîtea, dar situația ne nemulțumea. Acum nici o angajare nu se mai face fără prezența mea, discut cu muncitoarele, le asigur că cine muncește, cu seriozitate și talent, primește peste 4 000 lei pe lună. Renumele și întreprinderea nu pot crește fără oameni stabili, bine pregătiți profesional, mai ales că moda e variabilă și ca să facem față trebuie să știm multă meserie.

Mă mir că, în notițele mele, nu găsesc nici un semn de întrebare, de mirare. Sînt cu totul de acord cu inginerul Constantin Nicolaescu, care, trecut de cîțiva ani, de 60, are înflăcărarea unui tînăr, dinamismul lui, dorința de a promova continuu întreprinderea din Craiova pe scara valorilor în Centrala Industriei Confecțiilor București. Pentru ce pledează acum?

— Finisăm produsele ca un bijutier care șlefuiește diamantul. Rochia cea mai elegantă, cea mai perfect lucrată dar mototolită își pierde aspectul comercial, prețul. De aceea ținem cont de structura materialului, fiecare se calcă altfel.

De reținut pentru noi, acasă, cînd în mare grabă trecem cu fierul de călcat la fel peste mătase, la fel peste bumbac.

Nu-mi amintesc dacă, acum o lună, l-am întrebat cum reușește să stabilească fișa tehnologică a fiecărei țesături, dar în carnetul meu, scrie negru pe alb:

— Laboratorul de analize determină compoziția, comportarea țesăturii la lumină, rezistența la acizi, la aburi.

... La cîte se gîndesc specialiștii din industria confecțiilor acolo unde noi credem că este doar croitorie.

— Cum cuprindeți totul?

— Eu sînt inginer chimist dar după atîția ani de practică nu mă mai poate „înșela" nici una din pretențiile legitime ale contractelor cu partenerii străini din R.F.G., Italia, S.U.A., U.R.S.S., Olanda, cărora le livrăm mare parte din producția noastră.

Am un obicei pe care mi l-am format de-a lungul anilor. Nu primesc rapoarte din secții, ci verific personal. Fac sondaje de calitate, sui generis. Îi spun muncitoarei: „Fi bună, și îmbracă rochia la care ai lucrat".

...și-n cele mai multe oamenii sînt totul

în cel al practicii, economie importantă de timp, reducerea efortului fizic, creşterea productivităţii muncii şi o acţiune nedistructivă asupra utilajului care este curăţat.

Adesea, o idee apare „în lanţ", brevetele „curg" şi ele şi, mai ales, perfecţionările în producţie se succed într-o logică pe care oricine vrea să producă mai repede, realizînd lucruri mai bune, trebuie să şi-o asume. Un colectiv condus de inginerul Istvàn Pall şi-a propus aplicarea în producţie a tehnologiei de realizare a reductoarelor cicloidale şi a pompelor cu şurub. Un brevet a fost obţinut pentru dispozitivul de frezat şi rectificat profile ciclice, un altul pentru angrenajul cu bolţuri. Faţă de uriaşele reductoare cu roţi dinţate, care necesitau un consum ridicat de material şi manoperă, reductoarele cicloidale, realizate la nivel mondial, dar pe o soluţie originală, au gabarit redus, un număr mult mai mic de repere, o fiabilitate mult sporită, se pot depana, întreţine şi utiliza mult mai uşor şi asigură rapoarte de transmisie mult mai mari. Pe scurt, se produce mai repede şi mai ieftin.

Şi la gospodăria de şpan erau probleme cu depozitarea. Inginerii Alexandru Szilvester şi Mihai Ferenczy au realizat un echipament mobil de prelucrare a şpanului care realizează „la faţa locului" o compactare a materialului greu de fărîmiţat (provenind din materiale înalt aliate), astfel încît mărunţirea ulterioară şi brichetarea în utilajele staţionare cu randament ridicat să se poată face după un transport mult uşurat şi din cadrul căruia a fost eliminată... furca. S-a cîştigat timp, s-a economisit forţă de muncă, s-au evitat pericole de accidentare, s-a asigurat continuitate în funcţionarea utilajelor staţionare.

Matriţa pentru materiale pulverulente realizată de inginerii Istvàn Veimberger şi Csaba Csergö poate fi folosită pe prese clasice (deci nu mai trebuie investiţii) şi este destinată realizării unor repere ce au diferenţe de diametru (praguri, umere, bucşe cu gulere), şi care nu mai trebuie rectificate ca în procedeul clasic. Sigur, se economiseşte material şi, mai ales, se creează posibilitatea folosirii unor materiale noi (teflon, grafit, ceramică) extrem de avantajoase şi care nu puteau fi utilizate tocmai pentru că nu puteau fi rectificate.

Şi această unitate a „cuplat" la ideea folosirii bazaltului, de data aceasta în locul oţelului inoxidabil. Etanşările mecanice vor fi deja realizate cu materiale neconvenţionale. Brevetul realizat de un colectiv mixt (de la Odorhei şi Întreprinderea de lianţi Braşov) va însemna, deci, o producţie mult mai eficientă. A intrat în producţie şi un procedeu de realizare a produselor inelare cu rezistenţă ridicată, alte idei acum „se coc", în general, anul acesta va fi o adevărată „ploaie" de brevete, adică, mai concret, de idei aplicate. Iar planul ? Nu poate fi decît depăşit !

CONSTANTIN DUMITRU ■

Bucuria orizontului

Puţine dintre plăcerile acestei vieţi o pot egala pe aceea a privitului spre orizont, în zilele senine sau în amurgurile liniştite. Să te aşezi pe o colină sau pe o culme şi să contempli depărtarea, cu toate contururile ei de guaşă sublimată de aerul tremurînd de prea multă căldură, să te goleşti de gînduri şi să te laşi furat de priveliştea şi în peisajul nemişcat să descoperi oameni şi lucrările lor, din ce în ce mai mulţi şi mai agitaţi ca într-un tablou al unuia dintre mulţii Breugel cîţi au fost. Şi pe nesimţite, deşi eşti departe şi ascuns pe observatorul de pămînt să te simţi din ce în ce mai captivat de imagine pînă cînd se produce o stare ciudată. Eşti acolo, aşezat pe colnic dar sufletul îţi este departe printre ceilalţi, un fel de ubicuitate, şi cînd în vastul peisaj care îţi îneacă retina începi să identifici chiar lucrurile făcute de tine, atunci chiar te transformi în spectatorul propriei tale vieţi, fiind şi actorul care se urmăreşte pe sine în uriaşa oglindă a depărtării. Şi toate neliniştile ţi se spulberă. Lucrurile tale sînt ca un reazem, ca o certitudine, ca o fortăreaţă în vînturile timpului. Şi te simţi puternic, frumos, neirosit şi tînăr, gata să o iei de la capăt, chiar dacă nu se poate, dar simţi că nici nu ai nevoie de o repetiţie pentru corecţii şi începi să-ţi faci planuri doar pentru mîine. Şi atunci poate să vină seara şi ziua de mîine pentru că adormi liniştit, prieten cu tine pentru o noapte de odihnă, pînă mîine cînd înfruntarea va stîrni în tine spiritul de luptător, îndoielile, mînia, remuşcarea şi speranţa. O asemenea stare mă cuprindea în timp ce-l ascultam pe Adrian Covaciu povestind despre drumurile sale în Munţii Apuseni, coborînd pe Valea Mureşului, legănat de virajele maşinii pe curbele şoselelor de pe Valea Jiului, revenind în burgul străvechi al Aiudului şi descinzînd deasupra ocnelor cu sare. „Uneori mă prinde seara pe drum şi cînd realizez cîţi kilometri mai am pînă acasă îi spun şoferului să oprească şi mă aşez pe iarbă. Aş vrea să uit de avatarurile zilei, de toate mărunţişurile obositoare. Şi în loc să le şterg din memorie, exact atunci îmi revin mai intens şi se limpezesc. Cîteva minute de linişte îmi ajung pentru o sistematizare a chestiunilor presante. Îmi vine să încep chiar atunci, dar e seară, e pustiu, aerul curat mă îmbălsămează în mirosurile cîmpului şi mă cuprinde nostalgia. Pîine, caiete, carne, vin, aluminiu, porţelan, ouă, sare, cărbune, stofe, zahăr, cărămidă, unt, lapte, fontă, şi cîte altele se produc în locurile unde am lucrat în cei 26 de ani de meserie. Uneori mă gîndesc ce-ar fi dacă nu mai porneşte maşina ? Mă cuprinde noaptea pe aici ! Şi pe urmă îmi aduc aminte. Cea mai apropiată comună sau oraş se află la cîţiva kilometri. Acolo am construit ceva. Nu se poate să nu mă cunoască cel puţin cincizeci de oameni care să îmi ofere un pat sau o invitaţie la masă. Dacă recapitulez tot ce am construit, în judeţul Alba nu sînt decît două locuri în care nu am lăsat un semn. În Cluj, la fel. În Hunedoara, aşişderea. Şi de cîte ori stau pe gînduri într-un loc izolat, îmi dau seama că oriîncotro aş porni, aş ajunge tot la ce-am lucrat eu şi colegii mei de-a lungul anilor". Adrian Covăciu este inginer. Se apropie de cincizeci de ani. E un om tăcut. Aspru dar nu rău. Îngîndurat dar nu morocănos. Scurt în gesturi, dar nu tăios. Corect dar nu cu ochelari de cal. Cu o memorie de computer dar nu melancolic. Orgolios dar nu trufaş. Profesionist al construcţiilor dar nu ostentativ. Legat de cei cu care şi-a început cariera, dar cu discernămînt, spunînd mereu, prietenii te ajută, nu profită. Şi-a dat primul examen de absolvent la Dej, la Combinatul de celuloză şi hîrtie. Cîteva luni. A trecut la Ocna Mureş. Proiect, construcţie, finisat, predat. Cîteva luni. Toamna a ajuns la Zlatna. Proiect, construcţie, finisat, predat. Cîteva luni. Uzina de cupru, veche de două sute de ani îşi adăuga o modernizare. La Ocna Mureş s-a întîlnit cu Alexandru Piţan. Nu s-au mai despărţit niciodată. L-a urmat peste tot. L-a întîlnit pe Ioan Vereş, un şef de echipă croit pe acelaşi stil. Tăcut, hotărît, meticulos, bun meseriaş. Nu s-au mai despărţit niciodată. În 1967 s-a întîlnit cu Vasile Vinţan. Au rămas împreună. Încet încet, an după an, în urma inginerului stagiar, devenit şef de lot, inginer şef şi mai apoi director, în jurul meseriaşului s-a adunat o mică armată de constructori, aşa cum în jurul unui ofiţer, în războielile lungi se adună luptătorii de clasă. Pe biroul inginerului Adrian Covaciu şi pe pereţi conturează o colecţie. Prima farfurie construită la Porţelanul, prima bucată de minereu prelucrat, prima bucată de cupru din Munţii Apuseni, primul caiet, primul obiect produs în construcţiile ridicate de oamenii săi în oraşele din centrul Transilvaniei. Şi anii au trecut. Grupul de prieteni a crescut. S-a adăugat Gheorghe Kraus din Dobîrca, familia de zidari Şeuleanu, tehnicianul Marius Marta, Ioan Tîrziu şi Gligor Oară, Miron Rusu şi fraţii Sasz. Dacă ar organiza o petrecere, oricare din ei ar sărbători ceva ar trebui să invite cîteva sute de oameni. O listă lungă, care cuprinde mai mult de jumătate din oamenii Antreprizei de construcţii industriale Alba Iulia. Antrepriză pentru că de la Grupul de şantiere, în 1985, instituţia crescută ca un copac a devenit antrepriză în subordinea Trustului de Construcţii Industriale din Cluj-Napoca. Şi pe măsură ce lista prietenilor a mai adăugat cîţiva oameni, cea a construcţiilor ridicate de ei a crescut pe nesimţite.

Am zăbovit o vreme între oamenii Antreprizei de construcţii industriale din Alba Iulia. Aşezată la marginea municipiului, ea are ceva din eleganţa, decenţa şi bunul gust al instituţiilor publice. Nici un utilaj într-o rînă, nici o roată uitată prin curte, nici o piesă ruginită, abandonată pe lîngă gard. Ronduri de flori, platforme betonate, birouri curate şi spaţioase. Directorul adjunct Dumitru Ungureanu, inginerul şef Vasile Moldovan şi şeful de baze Gheorghe Munteanu erau plecaţi la Zlatna. Meseriaşii cei mai buni, tot acolo. Directorul împreună cu doi specialişti se pregăteau de acelaşi drum. În inima Apusenilor, la marea bătălie pentru cupru. „Am promis că ne vom îndeplini sarcinile înainte de termen, ne vom ţine de cuvînt". Şi inginerul Covaciu a plecat spre Zlatna, unde de altfel ani are oameni care desăvîrşesc cetatea cuprului, spre a pleca mai departe, unde alte brigăzi şi echipe construiesc sau îşi strîng lucrurile spre a porni iar într-un convoi alcătuit din basculante de 16 tone, barăci tip TUG şi tip petrol, împreună cu cele pe roţi, cumpărate de la lucrătorii pădurii, spre a se deplasa spre alte oraşe, spre alte locuri. Un drum lent, în convoi, între două adrese, în fond leitmotivul vieţii fiecărui constructor.

CORNEL NISTORESCU ■

Este o probă care nu admite nici scuze, nici justificări.

— Orele de lucru ale directorului încep de la 6.

— După mine nu mai intră nimeni în fabrică, indiferent de motive (transport, boli în familie, etc). Trec pe la fiecare unitate şi mă conving direct dacă ...e de lucru, dacă utilajele ...g din plin. La ora 7 adun colectivul de conducere, C. Popescu, director tehnic, Milcu Pompiliu, şef contabil, Ion Rusinaru, director comercial, Maria Gană, secretara comitetului de partid, Aurica Cotora, preşedinta comitetului sindical. Împreună fiecare cu observaţiile lui, cred că nu ne scapă nimic din planul de bătaie al zilei, parte din cel de perspectivă. La 10 este ora sentimentelor.

Multe semne de întrebare în carnetul meu de notiţe. Imediat mă clarific.

— În pauza pentru masă muncitoarele vin cu probleme personale : copii, soţi, spaţiu locativ. Ele au învăţat să economisească la maximum timpul, nu numai pe cel de producţie. Spun direct ce vor, ce nevoi au, eu răspund laconic da, nu .De aceea, în jumătate de oră mă întîlnesc cu 30 de muncitoare. Apoi ne reluăm fiecare atribuţiile. Nici eu nu stau un minut dar nu permit nici celorlalţi pauzele în afara... pauzei.

— Aprovizionarea este o sursă de preocupare continuă ?

— Ne dă multă bătaie de cap pentru că unii furnizori sînt tari doar în promisiuni. Permanent sînt delegaţi ai fabricii în întreaga ţară pentru a ne asigura că termenele de livrare sînt fixe, nu un joc al bunăvoinţei unui şef al aprovizionării. Noi nu concepem scuze faţă de firmele străine că n-am primit la timp nasturii pentru paltoane.

— Se spune despre dumneavoastră că vorbiţi puţin...

— Azi am vorbit eu tot timpul.

— Mie mi-a convenit... Nu că aţi fi taciturn dar acceptaţi cu mare plăcere, dialogul faptelor.

— E singurul definitoriu pentru conduita unui om.

Nu este prima oară că-l întîlnesc pe inginerul Constantin Nicolaescu. Întotdeauna grăbit, a găsit cîteva minute, din politeţe şi înţelegere pentru profesiunea noastră, dar n-am ajuns să aflu altceva despre dînsul, dincolo de fabrică. Încerc, tot în fugă, să lărgesc aria de cuprindere.

— Viaţa dumneavoastră are o parte a ei şi acasă.

— Ascult multă muzică, Bach e favoritul meu. Citesc tot ce apuc. Cînd am timp să intru în librării aleg poezii de Daniela Crăsnaru, Blaga, Bacovia, Baudelaire, Lamartine şi Esenin. Mă găsiţi întotdeauna, plouă sau ninge, seara în parc.

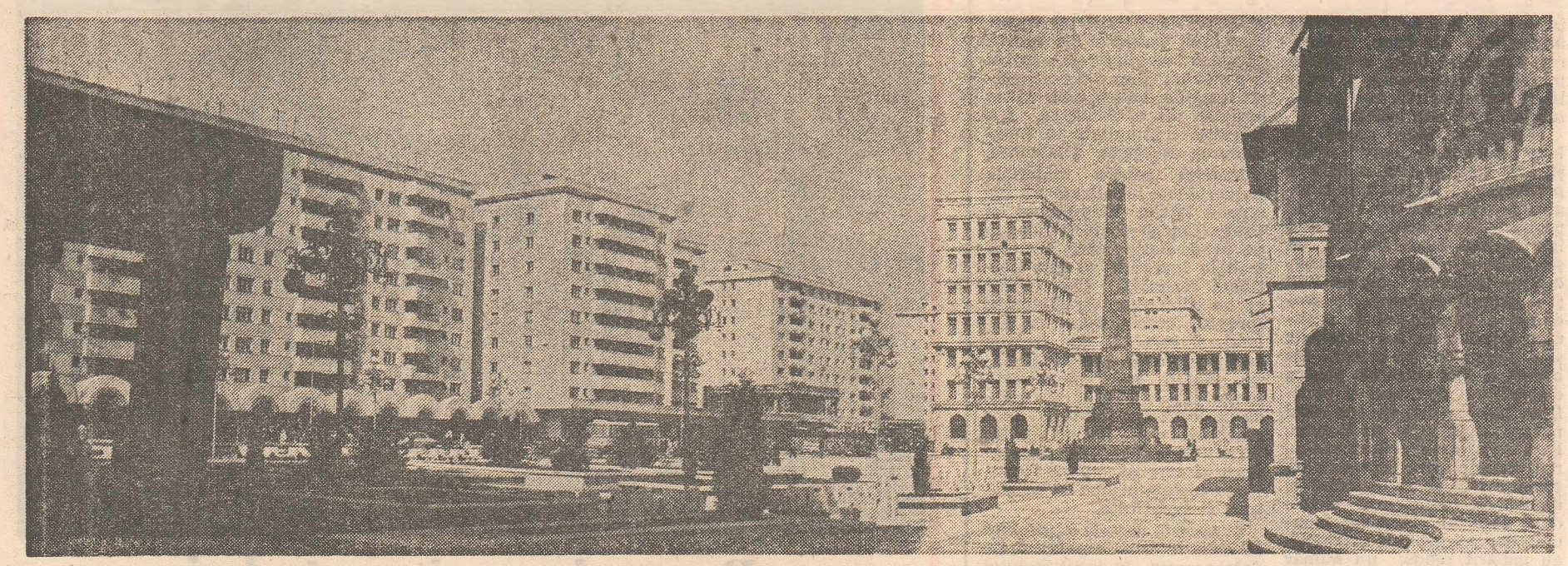
— Bine că ştiu. Viitoarea întîlnirea o fixăm pe aleea cu stejarul bătrîn. Atunci sper să nu vă uitaţi la ceas...

— Mă scuzaţi, nu e politicos, dar altfel îl scap pe Bach, sau nu mai dezleg rebusul, sau nu mai joc table singur.

Fiecare are zona lui de intimitate, care nu se arată oricui, de la prima vedere. Îl cunosc pe inginerul Nicolaescu de peste 10 ani şi nu m-a lăsat să-l văd decît în ipostaza de director energic, preocupat de dezvoltarea şi bunul mers al întreprinderii. Nu mi l-am putut închipui aplecat asupra unui rebus, căutînd cheia unui cuvînt, nici plimbîndu-se prin parc. Omul secundelor, al preciziei, îmi apărea doar cu grafice, analize de laborator, mostre. Cele două imagini, contopindu-se, mă apropie de adevăratul Constantin Nicolaescu. N-am nici o îndoială că mai lipsesc cîteva culori definitorii pe portretul său. Poate, data viitoare, în parc... Ce spuneţi, tovarăşe Nicolaescu ?

CARMEN DUMITRESCU ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Construcțiile spectaculoase încadrează armonios vestigiile istoriei

Convorbire cu GHEORGHE COSTEA, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Vrancea

— Distanța ce separă astăzi ținutul Vrancei de propriul lui trecut — cînd o apreciem cu măsurile obișnuite ale statisticii — ne așază înaintea unor date elocvente în primul rînd prin faptul că ele atestă o dinamică superioară a ritmurilor de dezvoltare. Este, prin urmare, nu o simplă impresie ci o convingere temeinică și durabilă că ritmurile acestea înalte, ca și amploarea operei constructive desfășurate aici, dau procesului de dezvoltare cunoscut de județul Vrancea, în ultimii 24 de ani, un caracter de-a dreptul spectaculos.

— Aceasta este și convingerea noastră, a celor care trăim aici, în inima acestei realități. Oricît de mult ne-am familiarizat cu marile transformări ce s-au produs în peisajul nostru diurn, caracterul spectaculos al înnoirii este perceput de noi toți cu aceeași acuitate cu care se impune, ca un fapt de conștiință politică și morală, identificarea sursei noastre de progres în politica de înaltă semnificație patriotică și umanistă ale cărei baze au fost puse la Congresul al IX-lea al partidului. Atunci, la marele forum al comuniștilor din iulie 1965, prin alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de conducere în partid, politica țării a devenit în mod esențial și programatic o politică a progresului substanțial și rapid. Urmînd strategia elaborată de secretarul general al partidului privind ritmurile înalte ale acumulării și necesitatea investițiilor masive orientate spre dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor economiei naționale și pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor și județelor țării, România a înregistrat în anii Epocii Nicolae Ceaușescu cea mai fertilă perioadă din istoria sa iar acest adevăr își găsește un strălucit argument și în prefacerile de esență care s-au produs aici, în județul nostru. În acești ani, Vrancea s-a transformat dintr-un județ agrar, cu o economie înapoiată, într-un județ agrar-industrial, cu o industrie în plină dezvoltare și o agricultură modernă. Echivalentul producției industriale din anul 1965 se realizează astăzi în mai puțin de 40 de zile. Semnificativ, nu ? Ca să nu mai adaug că producția industrială a anului 1950 o realizăm în 3,6 zile.

— Într-adevăr, semnificativ! Tocmai de aceea vă propun să vorbim despre investițiile care s-au făcut în Vrancea și despre felul cum oamenii locului au valorificat această șansă istorică.

— În această perioadă au fost alocate județului fonduri de investiții în valoare de 37 miliarde lei, ceea ce a permis înregistrarea unor ritmuri de dezvoltare industrială superioare mediei pe țară. Aceste ritmuri ne erau necesare. Moștenirea noastră, din acest punct de vedere, nu era dintre cele mai strălucite. Ca să spunem adevărului pe nume, era o moștenire săracă de tot, Vrancea numărîndu-se printre acele zone ale țării îndelung văduvite de inițiative economice fructuoase și prospere, de dinamica menită să ridice nivelul de viață al locuitorilor ei la cote în concordanță cu cerințele vremii. Activitățile industriale ale locurilor se rezumau, în linii mari, la exploatarea pădurilor, și asta nu întotdeauna cu suficientă înțelepciune, ca și la prelucrarea sumară a lemnului. Odată cu reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, situația s-a schimbat radical. Prin aplicarea consecventă a politicii inițiate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, s-a eliminat într-un timp record rămînerea în urmă a Vrancei, fiind construite importante platforme industriale în municipiul Focșani, în orașele Adjud, Mărășești, Panciu, ca și în centrele muncitorești Vidra, Tătăranu sau Gugești. Au fost puse în funcțiune, în acești ani, 50 de capacități industriale din ramurile metalurgie feroasă, construcții de mașini, aparataj electric, utilaj chimic, materiale de construcții, prelucrarea lemnului, industria ușoară, hîrtie și celuloză, ramuri care asigură o folosire mai bună a resurselor materiale și de forță de muncă locale. Față de 1965, producția industrială a crescut de aproape 12 ori și acest fapt este edificator pentru saltul spre prosperitate economică al acestui județ.

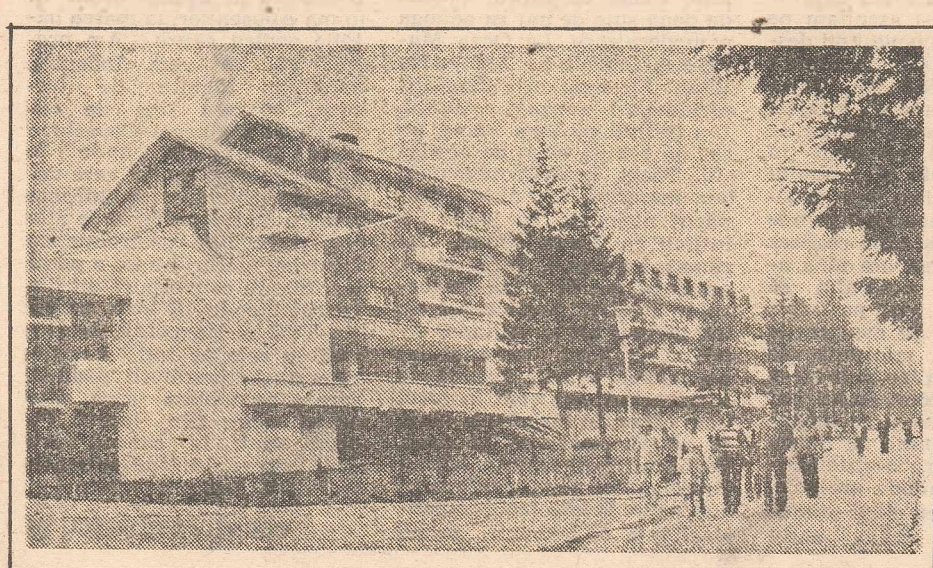
— Dar ce se poate spune despre agricultura Vrancei, a acestui județ care se întinde, în bună parte, pe munți și dealuri ?

— În agricultură, pe fondul unor preocupări tradiționale, s-au înregistrat modificări structurale de ordin calitativ. Agricultura județului se aliniază acum, în toate sectoarele sale, exigențelor Noii Revoluții Agrare și trebuie subliniat că faptul acesta a devenit posibil prin acumulările cantitative care s-au produs în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, cînd acestei ramuri de bază a economiei județului i-au fost alocate fonduri de aproape 10 miliarde lei pentru dezvoltarea și modernizarea continuă a zestrei sale tehnico-materiale. În această perioadă, parcul de tractoare și mașini agricole s-a triplat iar suprafața amenajată pentru irigații, de exemplu, a crescut de aproape 7 ori. Ca rezultat al acestor eforturi, producția totală de cereale a crescut de la 202 mii la 421 mii tone, cea de legume de la 41,9 la 94,3 mii tone, cea de struguri de la 166,7 mii la 305,4 mii tone. Și în zootehnie s-a acordat o atenție deosebită sporirii bazei materiale pentru creșterea efectivelor de animale, ca și pentru obținerea unor niveluri superioare de producție.

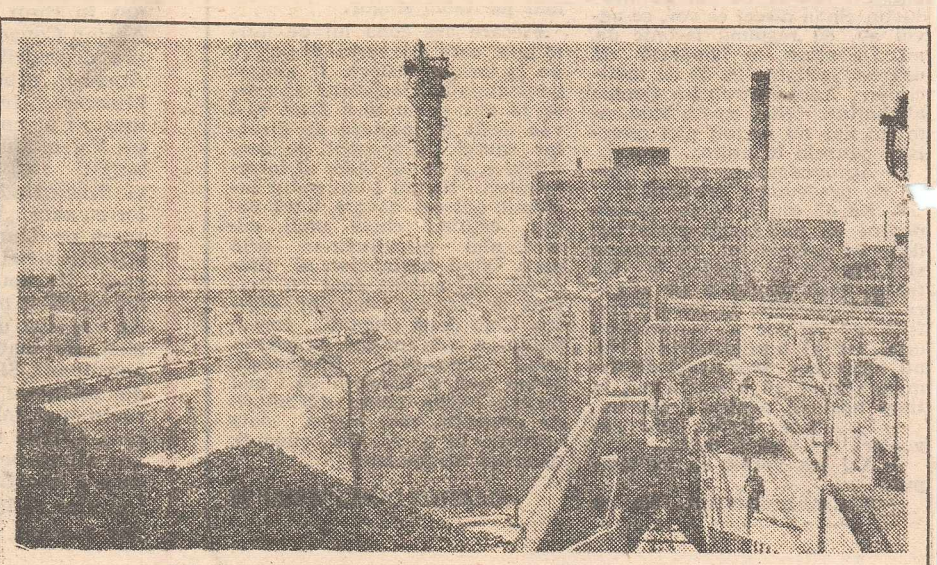
— Vrînceanul muncește astăzi cu mai mult spor decît oricînd înainte, este limpede.

— Da, și pe această realitate se întemeiază și noul său statut de viață, bunăstarea lui, accesul necontenit spre un nivel superior de civilizație și cultură. Dezvoltarea industrială în ritmuri accentuate a județului, introducerea unor tehnici moderne în agricultură, sporirea activității în domeniile construcțiilor, transportului, telecomunicațiilor, ca și în alte sectoare economice, a făcut necesară dublarea numărului de locuri de muncă, personalul muncitor crescînd de la 51 573 la peste 102 000 în perioada la care ne referim. În acești ani, retribuțiile medii lunare au crescut substanțial, de asemeni veniturile membrilor cooperatori și ale gospodăriilor individuale din zona de deal și munte, ceea ce a condus la desfacerea unui volum de mărfuri prin comerțul socialist mai mare de 4,6 ori și la realizarea unui volum de servicii prestate populației mai mare de 5,4 ori decît în 1965. În această perioadă, în Vrancea au fost construite, din fondurile statului, peste 35 000 de apartamente, ansamblurile arhitectonice moderne revendicînd, prin ponderea lor, rolul de element definitoriu pentru imaginea nouă a localităților noastre urbane. Orașele județului sînt, de fapt, orașe reconstruite. Apreciem, totodată, că nu am construit oriunde și oricum, ci acolo unde trebuia construit cu prioritate. Dar fie că am ridicat case noi pentru oameni, fie am sporit zestrea dotărilor pentru comerț, sănătate, cultură, învățămînt, ne-am străduit ca efortul acesta să se desfășoare în conformitate cu cerințele unei estetici urbanistice care face cinste edililor, proiectanților și constructorilor noștri. Pentru viitorii ani ne propunem rezolvarea în linii generale a problemei locuințelor în orașele noastre, astfel încît în 1995 să revină fiecărui om o suprafață locuibilă de aproape 14 metri pătrați.

— Epoca Nicolae Ceaușescu — timp al marilor ctitorii socialiste — înscrie sistematiza-

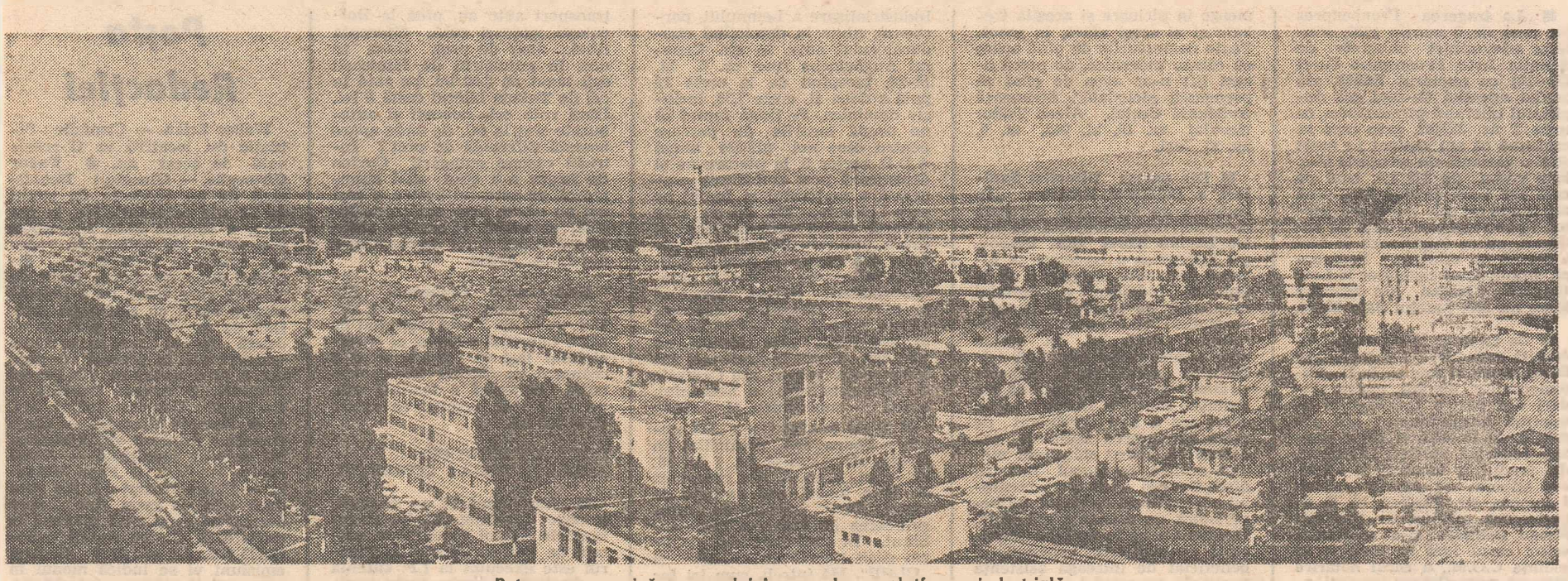

Soveja, locul primei atestări a Mioriței

Tătăranu, o fabrică de zahăr face legătura cu recoltele mari

dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării

Puterea economică a orașului începe de pe platforma industrială

rea teritoriului și modernizarea localităților ca obiective majore ale strategiei dezvoltării generale a patriei. Cum se acționează în continuare, în județul Vrancea, pentru realizarea acestor obiective ?

— Această acțiune, desfășurată în lumina unei concepții profund științifice și de largă perspectivă umanistă, are o importanță economică și socială deosebită, ea propunîndu-și să împlinească aspirația legitimă a oamenilor de a trăi mai bine, mai frumos. Încă de pe acum se poate spune că sediile de C.U.A.S.C., viitoarele centre agroindustriale, au căpătat tot mai pregnant un chip urban. În plus, foarte multe dintre gospodăriile de la sate au astăzi toate dotările necesare unui grad de confort ridicat. Se are în vedere organizarea în continuare a localităților rurale pe baze moderne, crearea condițiilor care să asigure locuitorilor tot ceea ce este necesar pentru o viață demnă, civilizată. Prin programele de investiții s-a stabilit ca în localitățile reședință de comună să funcționeze școli de zece ani, iar în cele cu peste 10 000 de locuitori să funcționeze și un liceu. De asemenea, în fiecare comună vor ființa unități de cultură, dispensare — avînd case de nașteri, stații farmacie — baie comunală, creșe, grădinițe, magazine, moară, brutărie ca și alte dotări. Această acțiune, desfășurată în lumina inestimabilelor orientări și indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, va marca împlinirea unor obiective esențiale ale politicii partidului și statului nostru, determinînd creșterea puterii economice și înflorirea armonioasă a tuturor așezărilor vrîncene, în concordanță cu dezvoltarea generală a tuturor localităților țării.

— Pădurile se întind pe aproape 40 la sută din suprafața județului, ajungînd la peste 65 la sută în teritoriul propriu-zis al Țării Vrancei, adică în zona depresionară și montană. Cum spuneați, exploatările forestiere au fost, multă vreme, activitatea industrială de bază prin aceste locuri. Și rezultatele se cunosc : sărăcirea peste măsură a acestei surse de bogăție și dereglarea gravă a echilibrului natural. Apare firesc să ne întrebăm : ce se mai poate spune astăzi despre pădurile Vrancei ?

— „Cine are păduri, acela va avea aur !“. Rostite cu ani în urmă, dar vii și astăzi în inimile oamenilor noștri, cuvintele marelui ctitor al României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au găsit și în Vrancea, ca pretutindeni, acoperire în aur, în aurul unor fapte de o unică anvergură. Elaborat din inițiativa și sub directa veghe a secretarului general al partidului „Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010“ — primul program din istoria României care legiferează, într-o concepție unitară și cu o lungă bătaie în timp, măsurile pentru salvgardarea, restaurarea și ridicarea la o nouă strălucire a acestei mari avuții naționale — a cuprins patria Mioriței, într-o perspectivă de facere și refacere a patrimoniului ei de aur verde ce sugerează, prin amploare și consecințe, o adevărată geneză. Priveliștea Țării Vrancei, așa cum se vede ea astăzi — cu piscurile și dealurile împovărate de codri, de podgorii sau de livezi, cu pășunile și ogoarele prinse în tefere rădăcini, nemaifugind la vale odată cu pădurile — apare în datele ei de esență ca un adevărat simbol al uriașei strădanii de reconstrucție a pămîntului nostru. Peste 20 la sută din pădurile Vrancei au rol de protecție a mediului ambiant, deci sînt destinate luptei împotriva eroziunii solului și alunecărilor de teren. Această cifră e de reținut ca o imagine definitorie a ceea ce putem numi o nouă, durabilă și superioară civilizație a naturii, menită deopotrivă înavuțirii omului, dar și liniștii și frumuseții vieții lui.

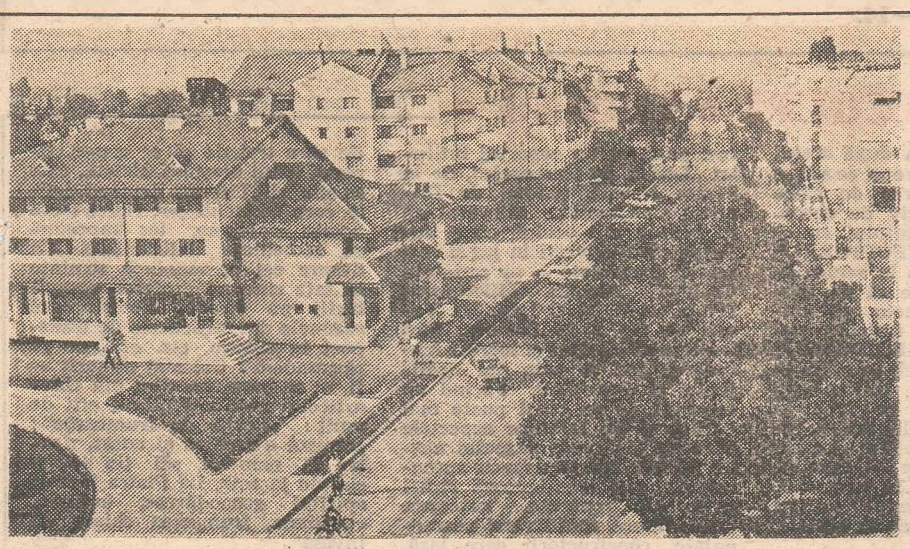
— În ce măsură realizările industriale reflectă potențialul real, resursele cu care e înzestrat acest județ ? Ce pîrghii mai trebuie acționate pentru ca Vrancea să-și dea măsura deplină a posibilităților ei economice, tehnice și umane ?

— Este un adevăr incontestabil că în anii de glorioasă istorie ai epocii inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului s-a construit mult, durabil și frumos, dar s-a construit nu doar alături de om, ci și în om. Specializîndu-se în meserii noi, lărgindu-și orizontul de cunoștințe, avînd acces la valorile perene ale artei și culturii, aflîndu-se în contact permanent cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, oamenii au devenit ei înșiși un puternic factor, tot mai dinamic, al dezvoltării. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „socialismul se construiește cu poporul, pentru popor“, și încă unul dintre marile adevăruri ale anilor noștri este că sistemul democrației muncitorești-revoluționare — elaborat din inițiativa secretarului general al partidului și perfecționat continuu prin grija sa directă — a creat cadrul optim pentru fructificarea tuturor inițiativelor valoroase în lupta pentru o nouă calitate, aceasta fiind platforma de muncă și creație a noastră, a tuturor. Împlinirea acestui imperativ al dezvoltării noastre economice și sociale atestă însă că dezvoltarea nu înseamnă numai investiții de la buget, ci și materializarea propriei inteligențe, a propriei creativități. Și putem ilustra înțelegerea acestui fapt prin modul cum se desfășoară acțiunea de perfecționare a organizării și de modernizare a proceselor de producție în unitățile economcie din județul nostru. Prima etapă a acestei acțiuni a înregistrat finalizarea integrală a obiectivelor stabilite, conducînd la obținerea unui spor de producție marfă de peste 1 miliard lei, în condițiile creșterii substanțiale a productivității, în general a eficienței economice. Etapa a doua, aflată în plină desfășurare, cuprinde măsuri prin care se va obține un spor de producție de 3,7 miliarde lei. Se vor reduce considerabil costurile de producție și se va ridica gradul de înnoire și diversificare a produselor, astfel încît ele să corespundă cerințelor impuse de necesitățile economiei naționale și de creșterea competitivității pe piețele externe. Puterea de creație a oamenilor, pe care contăm în finalizarea cu succes a acestei , acțiuni, reprezintă o inestimabilă sursă a progresului, o garanție a împlinirii proiectelor noastre de viitor.

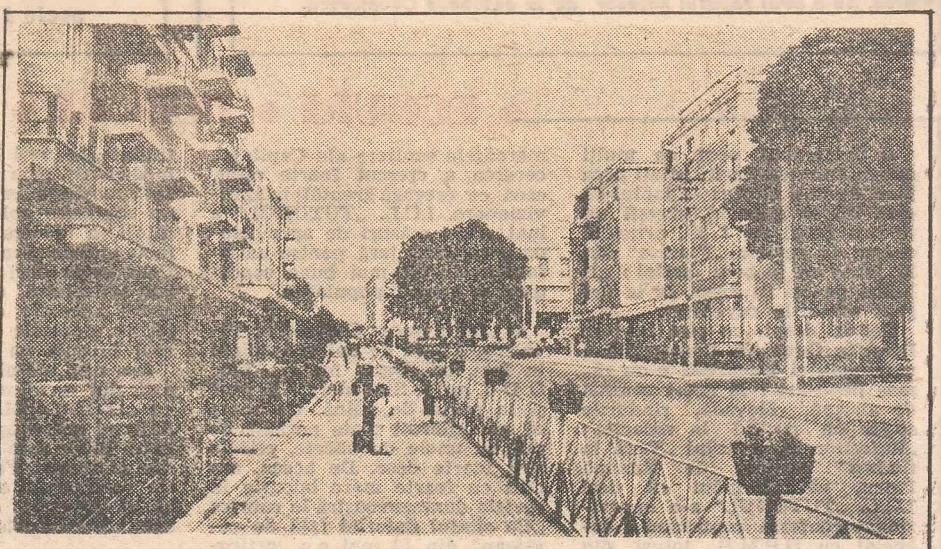
— Cu aceasta ați și răspuns, în parte, ultimei întrebări : Ce ne puteți spune despre Vrancea viitorului ?

— Împreună cu țara, vrem ca județul nostru să fie tot mai prosper, tot mai înfloritor. Proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului — magistrală analiză a drumului parcurs și a măreților obiective pe care ni le propunem — se află acum în dezbaterea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, ele aducînd certitudinea continuării neabătute a drumului nostru ascendent. Primind cu entuziasm și însuflețire hotărîrea adoptată la Plenara Comitetului Central cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția de secretar general al partidului, comuniștii, toți oamenii muncii din județul Vrancea raportează în aceste zile strălucite fapte de muncă în întîmpinarea aniversării a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a marelui forum al comuniștilor ce va rămîne în istoria noastră drept Congresul marilor victorii socialiste. În preajma acestor evenimente, supremul legămînt al tuturor celor ce trăim și muncim aici, în județul Vrancea, este ca împreună cu toți fiii țării, strînși uniți în jurul partidului, al strălucitului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să contribuim energic, entuziast și neprecupețit la înfăptuirea politicii partidului nostru în toate domeniile de activitate, să înscriem în anii ce vin noi și prestigioase izbînzi în cronica marilor înfăptuiri ale patriei socialiste. Încrederea într-un viitor tot mai luminos, pe care ne angajăm să-l apropiem prin muncă neobosită, fiind una dintre legile acestui timp eroic.

D. CONSTANTINESCU

Odobești, oraș în podgorie

Panciu — rivalitatea orașelor vrîncene, întemeiate pe muncă

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ „La tragerea Pronoexpres din data de 8 martie 1989, conform adeverinței eliberate de Agenția Loto Pronosport Carei (30—10) cu numărul 774503, am predat agenției de mai sus duplicatul biletului pronoexpres cu seria T nr. 389442, prin care se confirmă că am cîștigat pe acest bilet o variantă de categoria V-a. Este vorba de 373 lei, bani pe care nu i-am primit nici pînă azi. Suma nu este mare, dar gestul, lipsa respectului față de cetățean, nu se încadrează în nici o normă de echitate.". Semnează, ghinionistul cîștigător la Loto **Grigore Tătăran** din Moftinu Mare nr. 299, județul Satu Mare.

■ Ca răspuns la scrisoarea adresată redacției de către **Neagu Daniela**, om al muncii la I. „Automecanica" Moreni, cîteva rînduri din partea C.O.M.-ului amintitei întreprinderi : „În perioada de analiză a celor sesizate redacției revistei „Flacăra", din fondul de locuințe al I.A.M. s-a eliberat un apartament cu 2 camere, str. Jupiter, bl. S, apartament solicitat de tovarășa Neagu Daniela. S-a soluționat astfel cazul luat în discuție în ședința C.O.M., a cărui hotărîre dispune repartizarea acestui apartament familiei Neagu, oameni ai muncii la I.A. Moreni."

■ **Consiliul popular al municipiului Bîrlad, județul Vaslui** : „Potrivit celor transmise de conducerea Întreprinderii de Rulmenți — Bîrlad, reanalizîndu-se situația petentului **Jora Marcel**, om al muncii la această întreprindere, s-a hotărît repartizarea unui apartament situat în strada Primăverii nr. 2—4, bl. A-1, sc. S, ap. 13."

■ „Din luna mai 1987 am primit un apartament dintre cele mai frumoase și moderne, dar, dezavantajul este că se află la etajul 6. Am spus dezavantaj, pentru că de cînd a fost dat blocul în folosință și pînă în prezent, liftul nu a fost montat. Zilnic fac cîte trei-patru drumuri, sus, jos, am și trei copii mititei, dintre care unul încă nu merge în picioare și aceștia trebuie și ei scoși afară, la joacă. Toate demersurile de pînă acum au rămas zadarnice, de parcă acest lift n-ar avea de gînd să pornească niciodată". Semnează **Avădanei Costel**, Aleea Tudor Neculai nr. 19, bl. 945, et. 6, ap. 27, Iași.

■ Din partea **Direcției Sanitare a județului Brașov** : „În legătură cu scrisoarea adresată redacției dumneavoastră de către **Loghin Aurel** din Brașov, am întreprins o cercetare la nivelul camerelor de gardă de la Spitalul județean și Spitalul municipal de pediatrie Brașov, constatînd că cele relatate corespund adevărului, în sensul comportamentului etic față de bolnavii aparținători, aspecte străine normelor de conduită din unitățile sanitare. Drept urmare, acest caz a fost prelucrat de către conducerea Spitalului județean cu întreg colectivul medico-sanitar, în scopul întăririi disciplinei și a comportamentului adecvat față de populația beneficiară de asistența medicală. Menționăm că la Spitalul municipal de pediatrie, bolnavul a beneficiat de întreaga asistență medicală necesară."

■ Primim de la **Consiliul popular al sectorului 1** o copie după adresa expediată conducerii **Întreprinderii de Sucuri și Răcoritoare** : „Avînd în vedere sesizările adresate redacției revistei „Flacăra" de către **Asociația de locatari din strada Știrbei Vodă nr. 17**, vă rugăm să luați urgent următoarele măsuri : unitatea de sifoane să achite cotele de plată la cheltuielile de folosință comună începînd din luna noiembrie 1988 pînă în prezent și să efectueze lucrările de reparații la instalațiile și conductele de apă care asigură funcționarea unității.

■ „De circa 3 luni autobasculanta cu numărul de înmatriculare 35-B-3538, ce aparține Unității de Mecanizare, Transporturi și Construcții Forestiere Militari, pendinte de Centrala de Industrializare a Lemnului, parchează zilnic la domiciliul conducătorului auto, în str. Caporal Anghelache Ivan nr. 6, bl. M-26, începînd de la orele 18 pînă a doua zi, orele 7,30, inclusiv duminica. Pe lîngă faptul că ne ocupă locurile de parcare pentru care noi plătim anual A.D.P. sector 5, la plecare ne și deranjează prin ambalarea exagerată a motorului și fumul pe care-l scoate. Mă întreb, cine suportă costul carburanților și uzura autovehiculului; sau șoferul are repartiție pentru folosirea în interes personal a autobasculantei ? Aștept răspunsul pe adresa : **Dumitru Bădescu, căsuța poștală 56, oficiul poștal 51, cod 76550.** „De răspuns, nu vă poate răspunde decît mai sus menționata unitate, sau Centrala de Industrializare a Lemnului, aflată în subordinea M.I.L.M.C.

■ **D'ale fumătorilor** : „Mă numesc **Zadea Ion**, domiciliat în Bacău, str. Cornișa nr. 1 bl. 38, sc. B, et. 1, ap. 5. Am cumpărat de la o tonetă trei pachete de țigări „TOP" produse de Întreprinderea de Țigarete Rîmnicu-Sărat. În pachetele de „TOP" am găsit țigări „RECORD" și „CLUB". Mă întreb, cum își fac datoria cei în cauză, iar diferența de preț, în al cui buzunar a intrat ?"

Ion Opriș din București, str. G-ral Florescu nr. 13, sector 3 : „Am cumpărat un pachet de „GOLF" cartonat și, deschizîndu-l, pe hîrtia metalizată am citit : „TRAGE". Am tras și toate țigările au căzut pe jos."

Ar putea fi niște „timide" încercări ale producătorilor înșiși, ca prin aceste „farse" să vă convingă că tutunul dăunează sănătății și-ar fi mai bine să vă lăsați de fumat. E o supoziție ! Răspunsul îl așteptăm de la cei în cauză.

■ Este posibil, ne scriu factorii de răspundere ai **Întreprinderii Transport Auto — Satu Mare**, ca pe ruta vizată de navetiștii din Micula Nouă și Bercu Nou, să se întîmple ca unele autobuze să aibă întîrziere. „Fără a ne disculpa de aceste deficiențe, dorim să amintim că întîrzierile se pot pune pe seama calității drumului cu gropi și denivelări pe o porțiune de 6 kilometri, ceea ce duce la frecvente defecțiuni ale autobuzelor. De aceea, am luat legătura cu Direcția Județeană de Drumuri și am convenit cu Consiliul popular Micula să ajutăm comuna în transportul pietrei sparte. Considerăm că vom avea și sprijinul cetățenilor pentru a se repara drumul, spre a deveni circulabil". Nu ne îndoim, cei ce ne-au scris sînt gata să se alăture acestor inițiative, menite a duce la satisfacerea doleanțelor lor.

■ Dacă am înțeles bine din scrisoarea semnată de **Alexandru Popescu** (comuna Boiculești, județul Argeș) pentru a ajunge de la Curtea de Argeș la Boiculești, există două posibilități : să iei, fie autobuzul cu capăt de linie în comuna Tutana, fie autobuzul ce merge pînă la Minicești. Cele două mijloace de transport auto au, pînă la Boiculești, aceeași rută, diferența fiind... doar de preț. Dacă te urci în autobuzul de Minicești ești taxat cu 3,50 lei, pe cînd la cel de Tutana biletul costă 5 lei. Dacă ruta este aceeași și autobuzele sînt la fel, de unde apare această diferență de preț ? Întrucît casiera autogării Curtea de Argeș n-a știut să-l lămurească pe petentul nostru și nici noi nu găsim vreo explicație logică, așteptăm răspunsul competent al organelor de conducere din I.T.A. Argeș.

■ **Alexandru Ciubotaru** din Iași, str. Amurgului nr. 1, bl. U-1, sc. C ap. 2 este înștiințat de către **Consiliul popular al municipiului Iași** că i s-a acordat o reducere cu 300 lei din contribuția bănească a familiei sale pe anul 1989, urmînd să achite doar 300 lei.

DOUĂ SCRISORI PE ACEEAȘI TEMĂ : COMERȚUL

■ „Am cumpărat, nu de mult, o carte: „Defăimarea lui Paganini" de Anatol Vinogradov, editată de Editura Muzicală. Tiparul este executat la I.P. Oltenia — Craiova. Lipsesc toate paginile de la 160 la 193, adică două capitole, plus opt pagini din capitolul următor. M-am întors la librărie să schimb cartea, dar toate exemplarele se epuizaseră. Am cerut cartea de la o colegă, să citesc ce lipsea de la mine. Din exemplarul ei lipseau aceleași pagini. S-ar putea presupune, deci, că lipsesc din întreg tirajul. C.T.C.-ul din această unitate să fie numai așa, de formă ?, întreabă în finalul scrisorii sale **Laura Cosman** din Hunedoara, str. Căprioarei nr. 1; bl. K. 5, ap. 97.

■ Corespondentul **Costel Sotnoianu**, om al muncii la Șantierul Naval Giurgiu oftează după un ilic, pe care l-a văzut în vitrina Unității nr. 2 Articole Sport din Giurgiu. Șefa unității refuză să-l vîndă, pe motiv „că este unicul și strică vitrina". „Acum, vă întreb și eu pe dumneavoastră : este posibil ca un obiect expus în vitrină să nu existe și în magazin, la vînzare ? Țin foarte mult să intru în posesia unui astfel de ilic."

Din cîte știm noi, vitrina are menirea, nu doar de a atrage cumpărătorul, ci și de a-l informa în legătură cu ceea ce poate găsi în magazin. Dacă la unitatea din Giurgiu există un singur ilic, nu sînt decît două căi de a rezolva problema : fie să se comande producătorului și altele, fie să fie vîndut cel din vitrină, mai ales că, ținut așa, la nesfîrșit, iese din modă și-și pierde căutarea.

■ **Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale a județului Brăila** ne înștiințează că tovarășa **Maria Panțuru** (cartier Viziru, III, bl. E. 4 sc. 2, ap. 96) a primt repartiția de încadrare în muncă la Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică Brăila.

Pagină realizată de LIANA MOLNAR ■

Poșta Redacției

Weber Erika — Cisnădie : Situația dv. locativă va fi rezolvată în acest an. ● **Tudor Gheorghe** — Giurgiu : Beneficiați de un concediu de studii de 30 zile calendaristice, la cerere, o singură dată, în afara concediului de odihnă, în vederea susținerii lucrării de diplomă după absolvirea școlii de maiștri, curs seral, cu o indemnizație egală cu retribuția tarifară de încadrare la care se adaugă sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate (pct. 3, lit. c, anexa nr. 2 la Decret 335/1978). ● **Anescu Cristina** — București : Decretul 54/1975, art. 4. ● **Nemeth Francisc** — Cluj-Napoca : Adresați-vă Consiliului popular municipal — Autoritatea tutelară. ● **Popa Mihaela** — Piatra Neamț : 1. Nu știm dacă este un zvon, dar pare normal să aveți notă maximă la purtare. 2. De ce sînteți nehotărîtă ? 3. La sfîrșitul fiecărei emisiuni vi se indică modul în care puteți adresa întrebările. ● **Dumitru George** — București : De Consiliul popular al sectorului. ● **Ghica Ion** — București, **Bîrlădeanu V.** — Bîrlad : Vă mulțumim pentru observații și pentru că citiți revista cu atîta atenție. ● **Brînzoiu Doina** — Tîrgoviște : Credem că nu, dar consultați totuși un avocat. ● **Spinu Mihăiță** — Predeal : Există posibilitatea schimbării numelui copilului pe cale administrativă, conform Decretului 975/1968, cu acordul fostei soții. În cazul cînd nu este de acord, adresați-vă autorității tutelare, care va dispune. Deci, în ambele cazuri, la consiliul popular. ● **Dumbravă Elisabeta** — Caransebeș : În această lună se vor executa reparațiile la terasa blocului de către E.G.C.L. ● **Pintilie Ioan Florinel** — com. Răcăciuni (Bacău): Potrivit prevederilor art. 9 lit. j din Legea nr. 1/1970, beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate persoana care s-a reîncadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată în termen de 90 de zile de la data cînd a încetat starea de invaliditate care a determinat pensionarea. Nu aveați obligația să vă reîncadrați în aceeași unitate (al. ultim). Aveați dreptul la alocație de stat pentru copii în cuantum integral, începînd cu luna următoare depunerii cererii. ● **Butoi Vergil Petre** — Caracal : Nu putem face noi cererea în locul dv. De altfel, ar trebui să cunoașteți prevederile legale, deoarece sînt publicate în presă și în Buletinul Oficial tocmai pentru aceasta. ● **Nechifor Ecaterina** — satul Goruni, com. Tomești (Iași) : Din păcate, nu aveți dreptul. ● **Prohnițchi Eugenia** — București : Numai dv. puteți, noi nu. ● **Sîrmaru Maricica** — satul Tătărca, com. Tulucești (Galați) : Nu v-am publicat încercările, dar dacă aveam adresa i le trimiteam mamei dv.

REGHINA VÂRVICI ■

TAXIMETRISTUL

Am intrat în cabinetul medicului primar Octavian Crăciun, de la spitalul clinic Colentina, și primul lucru pe care mi l-a spus mi-a dat sursa acestor rînduri.

— Ce păcat că n-ați fost acum cîteva ore pe bulevardul Dimitrov.

Întîmplarea este banală dar semnificația ei este profundă.

Un autoturism, dintr-o defecțiune apărută brusc, ia foc. Lumea se sperie, aleargă în dreapta și în stînga, „sfătuitorii" de la distanță nu vin cu nici o soluție. Proprietarul autoturismului își pierde calmul și nici nu știe cum să intervină. Situația se agravează și mașina incendiată pare sortită dezastrului. Deodată, în mijlocul micului vacarm, se oprește un taxi. Tînărul șofer, sigur de ceea ce are de făcut, aleargă către mașina învăluită în fum și flăcări și cu extinctorul curmă rapid incendiul. Se retrage cum a venit, ca un fulger, nu pentru că avea un călător grăbit. Doctorul Crăciun, care îmi relatează întîmplarea, nu a avut răgazul necesar să rețină numărul acestui minunat om de la Getax. Dorește să-l asigure pe această cale că, ori de cîte ori va avea o urgență medicală radiologică, îi stă la dispoziție, cu totală dăruire, așa cum a procedat, tînărul șofer în ziua de 3 august.

Am încercat să aflu cine este șoferul, dar nu a fost cu putință pentru că omul nu s-a înapoiat printre colegi să povestească gălăgios ce s-a întîmplat. Încă o dată, discreția și deosebitul bun simț vin să completeze portretul acestui necunoscut.

Nădăjduiesc că citindu-se aceste rînduri, în primul rînd posesorul autoturismului, care a primit un ajutor total într-o clipă grea, va da un semn de viață pentru a-l identifica pe inimosul de la volan.

Poate că mîine, urcîndu-mă într-un taxi, șoferul va zîmbi spunîndu-mi : „eu sînt cel despre care ați scris !"

CARMEN DUMITRESCU ■

P.S. În timp ce revista era sub tipar, I.T.B.-ul ne comunică numele șoferului ; Adrian Mitrea de la autobaza Cobîlcescu.

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI •

● Semnalînd ceea ce mulți dintre dumneavoastră știați prea bine, stimați cititori — faptul că este foarte greu să găsești un timbru fiscal de 3 lei, articolul apărut în revista „Flacăra" din 23 iunie se încheia astfel : „Îi lăsăm pe cei în drept să ia urgent măsurile cuvenite".

Cei în drept, cu alte cuvinte **Direcția Generală Comercială a municipiului București** n-au rămas nepăsători la acest semnal de alarmă. Dovadă, rîndurile sosite de curînd la redacție : „Referitor la articolul **„Taxă la timbru"** realizat de Roxana Paicu, vă informăm că deși I.C.L. „TUTUNUL" s-a aprovizionat conform contractului încheiat cu D.P.M.B., totuși, din cauza populației atrase pe numeroasele șantiere ale Capitalei, cererea a crescut foarte mult, ceea ce creează greutăți în aprovizionare. I.C.L. „TUTUNUL" a luat acum măsuri de aprovizionare suplimentară pentru satisfacerea în cît mai bune condițiuni a cererii populației.

● „Mă numesc **Costenciuc Silvestru**, am 26 de ani și locuiesc în Iași, bd. Dacia nr. 57, bloc D D-6, ap. 1. Sînt alergic la praf și la puful de găină. Cu toate că am înlocuit toate pernele de puf cu unele de burete, crizele sînt foarte dese. De aceea, am citit cu foarte mare bucurie în revista dumneavoastră la rubrica **„Cu simțul datoriei față de cetățean"** din 12 mai a.c., articolul semnat de Liviu Timbus, intitulat **„Le veți lua după sfatul medicului"**, prin care ni se aduce la cunoștință crearea de către un merituos colectiv de cercetători, a medicamentului cu efecte antialergice „IFODIGREL". Ceea ce aș dori de la semnatarul articolului, este să ne specifice adresele exacte ale unităților medicale ce tratează astmul bronșic cu „IFODIGREL".

Așa cum, de altfel, se arăta în articolul menționat, tratamentul cu „IFODIGREL" se face la Spitalul orășenesc din Aleșd, județul Bihor și la Hotelul „Lotus" din stațiunea Felix — Oradea. Se recomandă ca, în prealabil, să vă adresați acestor unități sanitare telefonic sau în scris.

● „În revista din 16 iunie a fost publicat un reportaj intitulat **„Lecția de frumusețe"**, de la Piatra Neamț, semnat de Dumitru Constantin. Adevărat că îți încîntă atît ochiul, cît și sufletul, cînd privești în jur și vezi numai frumusețe — ne scrie din Craiova **Aurelia Milotinescu** (Piața Gării, bl. O-1, ap. 39). Veniți vă rog și la Craiova. Sînt foarte multe locuri și lucruri frumoase, dar și pete ale neglijenței și dezordinii. Făcînd un reportaj, se va reuși poate mai curînd să se înlăture aspectele care nu fac cinste orașului nostru". Dintre aceste aspecte autoarea scrisorii menționează străzi ce trebuie reparate, autobuze care întîrzie, spații verzi neamenajate, constructorii care lasă, încă, borduri nefinisate și altele de care trebuie să se ocupe, firește, edilii orașului. Există, cum se știe, și „Tribuna democrației", în care cetățenii pot ridica toate aceste probleme, iar împreună să remedieze deficiențele. Cît despre cei ce mănîncă semințe în fața cinematografelor, aruncă hîrtii pe stradă, deteriorează scaunele din mijloacele de transport în comun, etc. etc., ce să răspundem ? Cei mai nimerit ar fi, ni se pare, un citat din chiar articolul care v-a plăcut atît de mult : „Lecția de frumusețe" : „Orașul e frumos și curat, pentru că oamenii săi țin pur și simplu la asta. La Piatra Neamț spiritul gospodăresc, ordinea, curățenia, frumsețea chiar, se învață".

L. MOLNAR ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Sculptură de Marian Zidaru

Poem pentru patrie

Eroii de la Păuliș

Brazi tineri, în război întîia oară
Cu pumnii-arzînd pe patul armei, rece...
Și totuși, cît de bravi atunci luptară
Sub ordinul „Pe-aicea nu se trece" !

În vasta frescă-a patriei rămîie
Eroii tineri, jertfa lor supremă !
Sub astrul veșnic brazii-n glorii suie
Ca stîlpi la triumfalul Arc, din stemă !

Talazuri mari de grîu vă legănați
Și-n pîinea verii timpul vă petrece
Azi sîngele prin maci împurpurați
Șoptesc ca ei : „Pe-aicea nu se trece"...

EUGEN EVU ■

CULTURĂ ȘI LIBERTATE

Ampla angajare a cetățenilor, în aceste zile, în dezbaterea creatoare, cu înaltă răspundere patriotică, a proiectului Planului — Directivă și a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al partidului, — documente ce prefigurează devenirea României spre zorii comunismului, pînă dincolo de frontierele anului 2000 — reflectă elocvent noile realități și dimensiuni ale vieții politice din țara noastră, statornicite și perfecționate continuu în ultimii 24 de ani de împliniri și prefaceri revoluționare, configurînd și afirmînd viguros, totodată, un nou statut existențial al Omului, ridicat programatic la conștiință de sine de făuritor legitim al istoriei sale, acționînd ca atare, asumîndu-și deliberat și activ viitorul, participînd direct și concret la proiectarea și realizarea lui efectivă, neașteptînd modele de import, ci luînd în considerație cu prioritate, ca expresie a libertății sale, propriile aspirații de mai bine, de fericire, de dreptate și echitate socială. Aceasta reprezintă consecința firească, principială, a stilului realist, viguros științific, de conducere a societății, adoptat de partid de la Congresul al IX-lea, încoace, potrivit concepției politice și filosofice, de amplă anvergură prospectivă, proprie secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în care Omul reprezintă valoarea supremă și criteriul esențial de validare al teoriei și practicii revoluționare, iar edificarea socialismului și comunismului, nefiind un „scop în sine" ci principal mijloc de realizare a lui, de potențare maximală a virtualităților sale, de satisfacere a trebuințelor lui materiale și spirituale. Din această perspectivă, făurirea noii orînduiri s-a conștientizat treptat în rîndul maselor ca un proces legic, umanizator, de constituire a unui cadru tot mai adecvat de înflorire multilaterală a personalității și de afirmare plenară, a ei, prin fapte de generoasă semnificație și rezonanță, în amplul efort constructiv de ridicare constantă a României, spre altitudini superioare de progres și civilizație. Ca atare, îmbunătățirea continuă, programatică a nivelului general de cultură (politică, ideologică, științifică, tehnică, economică, profesională ș.a.) al cetățenilor, educarea permanentă și multilaterală a lor în spiritul valorilor proprii orînduirii noastre s-au constituit ca preocupare centrală a întregii activități de partid și de stat, venind cu o contribuție substanțială la promovarea unor noi dimensiuni calitative, superioare, ale Omului, dezvoltîndu-se astfel premisele manifestării în deplinătate libertății sale, fiind tot mai apt a pătrunde spre dialectica intimă a fenomenelor, estimînd cu rigoare și discernămînt sensul și ritmul schimbărilor, orientîndu-l și angajîndu-l a acționa conștient, cu sporită, răspundere, prospectiv și inovator, ca agent și beneficiar al tuturor prefacerilor calitative din societate. Astfel, prin cultură, printr-o fermă pregătire multilaterală, Omul își transcede statutul primar, păși nd cu demnitate și măreție din hățișul determinărilor implacabile și obscure ale naturii, spre o nouă condiție, cea a libertății depline, intuind nuanțat acțiunea legilor obiective, descifrînd mecanismul constrîngerilor cauzale, stăpînindu-le și deci ,folosindu-le ulterior efectiv, în beneficiul propriu și al colectivității.

De o deosebită densitate semnificativă și deschidere umanistă ne apare precizarea din remarcabilele Teze pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, precum că „Lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice — condiția importantă a libertății și demnității omului — trebuie să se afle permanent în centrul activității partidului nostru".

În această formulare sintetică regăsim o coordonată majoră a activității partidului și statului nostru, consecvent și multimediu înfăptuită, vizînd formarea omului nou, emancipat de ultimele reminiscențe ale servituții față de dogmele religioase, față de concepții retrograde, anacronice, asumîndu-și liber și demn propria devenire, deslușită în coordonatele sale fundamentale ca parte integrantă a destinului națiunii noastre socialiste. În condițiile actuale, de creștere exponențială a cuantumului cunoașterii universale, cînd valorificarea operativă în toate sectoarele de activitate a cuceririlor cele mai recente ale revoluției științifico-tehnice contemporane și ale noii revoluții agrare se afirmă ca o cerință legică obiectivă a însăși procesului de edificare a socialismului și comunismului, participarea cetățenilor în spiritul democrației muncitorești — revoluționare, la conducerea societății, la elaborarea, adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, constituie tot mai mult expresia obiectivării în plan praxiologic, a unui orizont de cultură amplu și în continuă amplificare, a competenței lor ascendente, conferindu-le capacitatea reală de a veni cu contribuții efective directe și concrete la soluționarea problemelor multiple, adesea inedite, complexe și dificile ce apar continuu în toate domeniile vieții economico-sociale.

„Întreaga activitate ideologică, educativă — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — trebuie să contribuie activ la ridicarea nivelului general de știință și cultură, la formarea unui popor cu înalte cunoștințe științifice, culturale și revoluționare, a unui popor înarmat cu tot ce este mai nou în dezvoltarea științei și culturii"...

Corespunzător gîndirii politice și filosofice specifice conducătorului partidului și statului nostru, cultura nu reprezintă o simplă structurare în personalitate a unor valori neutrale, ci însuși fundamentul manifestării libere și intim motivate a omului, premisă a exprimării sale autentice, a afirmării întregului potențial valoric de care dispune, în diversele planuri ale practicii politice și economico-sociale, propulsîndu-le spre noi împliniri calitative, spre eficientizare sporită, spre continua lor umanizare.

Documentele programatice ce vor fi definitivate și adoptate în cadrul lucrărilor Congresului al XIV-lea al partidului, purtînd amprenta clarviziunii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conturează perspective practic, nelimitate, unei veritabile emancipări a Omului, împlinirii și afirmării plenare a personalității sale, ca promotor activ al înnoirilor din societatea românească, la înălțimea statutului și demnității sale de făuritor conștient, competent și responsabil al propriei istorii, al propriului viitor.

MIHAI RADUCANU ■

IONELA PRODAN

„Cînd interpretez cîntecul Ianculuí, mă simt chiar în oastea Ianculuí"

— Așadar, în Australia — la Melbourne și Sidney; în Canada — la Montreal și Toronto ; în America — la New York, Detroit, Chicago și în alte orașe. De unde spuneți că v-ați întors nu demult, Ionela Prodan ?

— Din California ; am cîntat la Los Angeles, San Francisco și San Diego. Am plecat în decembrie 1988 și, iată-mă, m-am întors acasă mulțumită că pe unde am trecut, am făcut cunoscută frumusețea de neegalat a cîntecului popular românesc, a costumelor populare care mi-au însoțit cîntecul.

— Cum ați fost primită, ca interpretă ?

— Nu interesează prea mult numele tău, ci numele țării din care vii. Cam peste tot eram „o romîncuță care vine din frumoasa Românie". Așa stînd lucrurile, puteți deduce cam cîtă răspundere apasă pe conștiința ta, de-a releva cum se cuvine, la înălțimea numelui țării tale, virtuțile cîntecului popular românesc.

— Cred că trebuie să pleci la drum cu un repertoriu reprezentativ, bine gîndit, stăpînit pe măsură ?

— Repertoriul meu a cuprins melodii din mai toate zonele țării. Seara, în California, „plecam" cu o melodie din Muntenia, continuam cu una din Oltenia, apoi din Banat, Oaș și Maramureș, treceam în Moldova și Bucovina, coboram în Dobrogea și încheiam cu una tot din Oltenia.

— Sînteți cumva olteancă ?

— M-am născut în Dăbulenii Doljului, nu departe de Băileștii lui Amza. Marele actor îmi cunoștea comuna foarte bine, ne cunoșteam și noi, și de fiecare dată cînd ne întîlneam, îmi striga : „Bravo, dăbuleanco, îmi crește inima cînd te-aud! Parcă azi ai plecat de-acasă ; îi zici bine în graiul oltean".

— „Ne-ntoarcem" în California ?

— Da, primele seri am cîntat la Los Angeles, la sala Minion din Hollywood. Erau mulți americani, se încîntau de melodiile noastre, de costumele în care apăream în fața lor. Într-o seară, la sala Minion, eram copleșită de emoții, captivasem ascultătorii, deși nu știam cîți din cei de față vorbeau românește, mă înțeleg cîți nu mă înțeleg. La un moment dat, un bărbat mai în vîrstă, s-a desprins din public și s-a apropiat de mine, începînd să-mi mîngîie ia, ca pe o pasăre, aș spune, ca pe ceva ce atrage prin frumusețe. Am înțeles că omul acela era sedus de o forță estetică, de emoție, de cine știe ce aduceri aminte. Era un american și mi-a mărturisit că acum 30 de ani în urmă a fost în România, la Brașov, și a văzut pe stradă femei îmbrăcate cu astfel de ii. Spuneți-mi, cum să nu te bucuri, cînd poți declanșa, prin cîntec, astfel de trăiri ?

— Ați luat cu dumneavoastră nu numai un repertoriu divers, ci și o recuzită pe măsură, nu?

— Am avut șapte costume populare : din Oltenia, Banat, Maramureș, Moldova, Dobrogea și fermecătorul costum popular din Oaș, care a plăcut enorm, a cucerit ascultătorii (privitorii) prin explozia lui de culoare, prin componentele sale — șorțul cu flori, opincuțele ; am avut trei perechi de opincuțe — din Ardeal, Banat și, firește, Oltenia. Mulți mă întrebau cine, unde le-a făcut ? În pauze, le explicam că sînt făcute în România, de țăranca românca, că ea a tors lîna sau borangicul, ea a vopsit firele, a țesut sau a împletit, a brodat florile cîmpului pe ele. Le atingeau, se uitau la ele mirați și vedeau parcă țara de unde veneam. Unii ar fi oferit

(Continuare în pag. 15)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

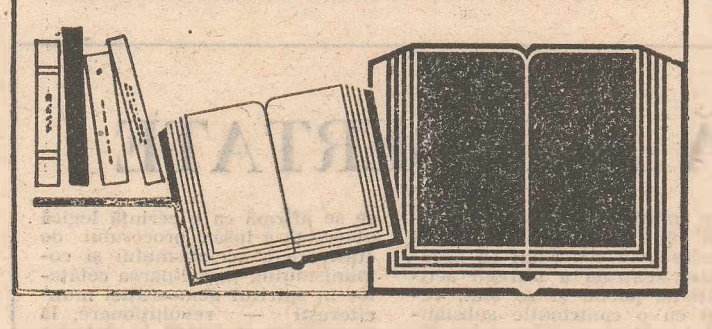
În celelalte pagini:

Convorbiri fără adiționale cu prozatorul Radu Tudoran
Pagina 10

De ziua presei
Pagina 11

Cronică la filmul „În numele independenței"
Pagina 14

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

Succesul? Nu-l sesizez

— Cald ?

— Da.

— Atunci cum de sînteți în București ? Din pricina faptului că v-a apărut în aceste zile o nouă carte ? Ce loc ocupă acest roman în cuprinsul ciclului „Sfîrșit de mileniu" pe care îl conturați de mai mulți ani încoace, Radu Tudoran ?

— În desfășurarea acestui ciclu ambițios, un „sfîrșit de mileniu" căruia i-am fost și îi sîntem cu toții martori și participanți, ultimul volum apărut, al șaselea, **O sută una lovituri de tun** ocupă locul cronologic în istoria vremii noastre și înfățișează lumea văzută de povestitor a anilor 1941—1944 (cu trimiteri înapoi și înainte), adică timpul războiului și implicațiile lui, povestitorul fiind, ceea ce s-a spus din capul locului, altceva decît autorul, pe care acesta l-a creat ca pe un personaj obiectiv și neutru.

— Ce leagă volumele acestui ciclu ?

— Numărul volumelor, cu ultimul apărut, este de șase, de peste cinci sute de pagini fiecare, întreprindere grea, de care autorul însuși, în preambulul ultimului volum declară că îi este frică. Este de fapt temerea în fața unor evenimente de o imensitate incomensurabilă față de puterile sale —, istoria acestui sfîrșit de mileniu pe care l-a trăit din plin pînă astăzi, alături de toți contemporanii.

— Totuși, cum de v-am găsit în București ?

— Mă aflu în București (unde și locuiesc de altfel) cu treburi profesionale, legate de ultima carte abia apărută ; e greu de închipuit cîte griji îmi incumbă ea, fie măcar și aceea de a o trimite prietenilor cărora li se cuvine, ceea ce nu este o treabă fără răspundere.

— Dar vacanța ?

— După o muncă îndelungată mi-am făcut o vacanță pe malul mării, în luna iunie, care nu m-a scutit de griji profesionale, ca de pildă corectura tipografică a cărții. Cu toată grija mea, a colaboratorilor și a tipografiei, nu am scăpat de toate greșelile, as spune fatale dacă nu inerente.

— Ce-o să faceți în continuare ?

— În afara acestor griji, fără să nu fiu urmărit de ele, îmi petrec restul verii pe malul lacului Snagov, unde meditez și îmi notez repere pentru următorul volum din ciclu, care va fi sper și ultimul, un **Epilog** la lunga cronică a sfîrșitului de mileniu.

— Am auzit că vă place să scrieți mai mult acasă sau în ambiante care v-au devenit familiare. Am mai auzit și de un alt obicei de-al dumneavoastră : întotdeauna începeți scrisul la o nouă carte de revelion.

— Așa e.

— Cei care vă cunosc mai știu că scrisul vă îmbie mai ales atunci cînd vremea e urîtă. Nu mai sînteți ispitit să ieșiți din casă.

— Și asta e adevărat.

— Sînt convins de pe acum că și cartea care v-a apărut nu demult o să cunoască un mare succes de librărie.

— Succesul? Credeți-mă, nu-l sesizez, sau nu mă bizui pe el ; în nici un caz nu-l socotesc un motiv de satisfacție, poate fiindcă unii îl pun la îndoială și nu vreau să socotesc părerea lor cu totul deșartă. Succesul adevărat și incontestabil vine, sau nu vine, după moarte. Am asistat la multe glorii literare în lunga mea viață, din care s-a ales praful și pulberea. Îi sfătuiesc pe cei tineri să ia aminte.

GEORGE ARION ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Povestiri domestice

Pe măsură ce diferențele dintre genurile literare au devenit tot mai puțin semnificative, amestecurile între modurile de scriitură nemaifiind condamnate de nimeni decît pentru neîndeminare, a sporit și îndrăzneala scriitorilor de-a practica treceri rapide de la poezie la proză sau de la teatru la roman. Criticii care păreau să trăiască în tăcere un puternic sentiment de frustrare nu s-au mai sfiit nici să experimenteze diferite forme ale beletristicii.

De data aceasta am decupat un exemplu de trecere de la poezie la proză. Autoare de versuri originale cu șanse încă incerte în marele muzeu al poeziei, traducătoare de texte melodice dificile, Passionaria Stoicescu intră cu **Lecția de logică** (Ed. Cartea Românească, 1988) în universul prozei. Cine a ascultat-o pe Passionaria Stoicescu povestind în serile de toamnă la Sinaia sau cîntînd printr-o excelentă mimare de sonorități în limbi pe care nu le cunoaște, și-ar putea da seama că autoarea aude bine subtilitățile de limbaje și că are un dar natural al povestirii. Dar aici stă și șansa și riscul acestui amplu grupaj de schițe și nuvele. Darul hazos sau încărcat de accente tragice al relatării unor întîmplări reale sau fictive poate da o literatură cu valori minimale, valorizare zero sau creații de-a dreptul excepționale. Dar nu toți care au știut povesti au putut realiza basme ca Ispirescu, și atîția alții ce și-au evocat copilăria nu au atins performanțele lui Creangă.

După o anumită practică literară, Passionaria Stoicescu dispune de o experiență evidentă a selecției de întîmplări exemplificatoare, ca și a dozării unor stări afective generate de aceste evenimente. Fără îndoială că rezultatele nu sînt întotdeauna cele dorite. Autoarea **Lecției de logică** are o discretă înclinare spre situațiile melodramatice, spre sondarea unei umanități suferinde, gata să întrețină o **poezie a lacrimilor** de compasiune, dar și o discretă stare de ridicol, de hilar înfrauman.

Schițele și nuvelele Passionariei Stoicescu reconstituie crize de conștiință, provocate de rupturile din familie, evocări de iubiri adolescentine, obiceiuri rare din mici etnii izolate, întîmplări absurde din viața cotidiană. Dominante sînt scenele din viața bătrînilor, ceremoniile funerare, accidentele dintre rude, momentele prelungite de agonie, stările de boală și degradare biologică, momentele de alienare senilă etc.

Passionaria Stoicescu păstrează mereu aerul unei învățătoare de țară care le povestește tinerilor diferite întîmplări sau se întretine prin mici ficțiuni decupate din realitate cu bătrînele ce participau pe vremuri la șezători de tors cînepă sau lînă. Povestirile ei au duiosii de mamă, dureri de frate suferind de moartea altor frați, manifestări de compasiune față de **lumea de la margine, a bătrînilor de altădată** (colonei, generali), femei decăzute din ranguri, actionate doar de impulsurile mecanice ale vîrstei. De fapt, prozatoarea nu ezită să facă o **literatură retro** cu unele accente ce pot răsuna pînă în actualitate. Tonul evocator păstrează o vădită tentă de resemnare moralizatoare, alteori povestirile trăiesc printr-un pitoresc rustic sau provincial pur. Universurile de viață evocate sînt ca niște insule suspendate (imobile) în care tot restul existenței este supus schimbării.

În **Cuibul** este relatată drama unei fetițe (Fulga) al cărei părinți erau despărțiți. Vizita la tatăl mutat într-o localitate de munte are caracterul unei povestiri pentru copii. Narațiunea este simplă și duioasă la nivelul percepției infantile. Fulga „spală într-o cratiță veche doi ardei, desfoaie o ceapă și răzuie cîțiva morcovi pipernicîți. Numără pătăile : erau treisprezece. Cîți anii ei. Să le lase întregi? Să le taie. Bătu în gemulet la Oncioaia, dar nu se grăbi cineva să-i răspundă. Pe lampa afumată, apa clocotea".

Relatarea are o duiosie de literatură minoră. Ea bate în melodramă doar prin complicarea unor întîmplări. Fata pendulează (în spațiu) între mamă și tată. Mama vitregă (Chița, Chiftirița) nu are tandrețe pentru copilă. Fulga o urăște. Căderea Chiței de pe un pietroi alunecos într-o vîltoare de apă este interpretată ca un act de răzbunare. Fulga se repliază definitiv la mamă.

Povestirea de tip domestic este evidentă și în **Permisia**. Dilema unor părinți care se mai gîndesc dacă e bine că și-au trimis băiatul la un liceu militar de marină sau ar fi fost mai nimerit să-l lase într-o școală din orașul natal este adusă pe prim plan.

Prima permisie a băiatului stîrnește mîndria mamei și a rudelor, ca și reticentele tatălui. Cearta rudelor are un colorit de mahala în miniatură. Dar decizia familiei rămîne neschimbată. Replicile răsar din arsenalul de banalități ale acestui mediu. „Asta școală, nu ca prăpădițele alea de licee cu profil unde, he-he, iar de disciplină... adică instrucție..."

Rareori, ficțiunile sentimentale ale Passionariei Stoicescu tind spre o literatură cu un timbru estetic mai elevat. Semnalăm în acest sens, **Epilog la „Primăvara amorului"** și **Mireasa de la miezul nopții.** Se pare că fuziunea dintre evocarea melancolică și autopersiflarea vădit ironică este de natură să ridice literaritatea unor texte. Introducerea în cadru se produce și aici cu o oarecare dificultate. Dulcegăriile convenționale, exclamațiile, replicile de intrare în atmosferă nu-l pot seduce decît pe un cititor cu exigențe estetice minime. „Sanda, șopti Gena înăbușit, întoarsă jumătate către fosta ei colegă de școală. Sanda, ce surpriză ! Dar Sanda nu răspunse. Îi făcu semn să tacă, să se liniștească deocamdată, că tulburau serbarea cu efuziunea revederii lor. Îi rideau ochii, nu se schimbase deloc, doar că se rujase pronunțat și părul îi era mai negru ca de obicei. Probabil că se vopsește, se gîndi Gena. De ce nu? Au trecut douăzeci de ani, oare eu n-am destul păr alb?" Nucleul intrigii rezultă dintr-o asociere de amintiri vechi și întîmplări noi. Un profesor (Lucian) dirija corul elevilor. Gena se întoarce imediat în trecut, cînd cu două decenii mai înainte era o liceană îndrăgostită de un alt Lucian. Face o vizită într-un sat, unde-l întîlnește pe nea Gheorghe cojocarul. Bătrînul o recunoaște și o cinstește cu zece ouă pe care le aduce sotului. Turnura castă a narațiunii evocatoare are o oarecare vitalitate epică. În **Epilog la „Primăvara amorului"** întrevedem doar o cale de validare a unui text. În **Mireasa de la miezul nopții** există un vag exotism combinat cu anumite efecte de stranietate. Totul este generat de o confruntare dintre mentalitățile extrem de îndepărtate. Între Fedora, bătrîna lipoveancă analfabetă, fiul ei Filip și Dolores se interpune o diferență de comportament greu de perceput în cadrul aceluiași secol. Bătrîna nu-și primește nora în casă pînă nu este botezată de preotul local (acum se cheamă Duniașa-Eufimia), apoi se oficiază nunta nocturnă cu doi martori. Odată formalitățile îndeplinite, totul intră în ordine, bătrîna soacră își acceptă nora. **Domnul Freud și poșeta** este o narațiune plină de haz. Între snobism, explicațiile de vise și înțelegerea lor simplistă, se instalează o gamă de posibilități, generatoare de umor obținut cu mijloace facile.

Celelalte schițe și povestiri reprezintă întîmplări amestecate anoste, care nu pot da decît o literatură hibridă, vetustă, capabilă să funcționeze doar ca o **repetiție** de literatură minoră. Unui scriitor nu i se pot da sfaturi. Dar ori Passionaria Stoicescu a intrat într-un univers unde nu mai este literatură, ori ea nu dispune de mijloacele adecvate pentru a putea s-o acrediteze.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Lexicon

Uriașele transformări survenite în arta sunetelor de-a lungul secolului nostru — care a cunoscut, probabil, cele mai multe frămîntări din ieri liniștita și astăzi zbuciumata istorie a muzicii — au condus, inevitabil către nenumărate cercetări muzicologice, sinteze, drumuri noi etc. ; toate acestea au făcut necesare publicarea multor lucrări informaționale, printre ele, figurînd, desigur și lexicoanele.

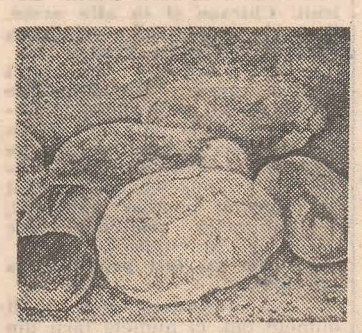
Este de la sine înțeles că marea cultură a omenirii e formată din aportul fiecărui popor, mare sau mic : iată, deci, națiunile își dau mîna și făuresc astăzi ceea ce mîine se va numi istoria culturii universale. Se ivește, astfel, necesitatea ca oamenii de cultură, de pretutindeni, să se cunoască, sau — mai ales — să fie la curent cu activitatea dusă în fiecare teritoriu, pe tărîmul specific al genului abordat. În acest sens, lexicoanele lui Viorel Cosma (primele fiind prezentate publicului larg prin 1965, 1970 și 1971), ultimul intitulîndu-se **Muzicieni din România,** editat chiar în acest an, constituie adevărate acte de patriotism menite să sublinieze și să afirme plenar, izbînzile artiștilor noștri.

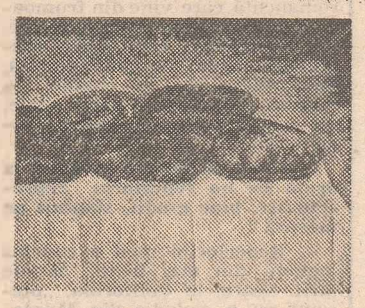
Dacă primele lexicoane ale autorului constituiau, mai curînd, fișele biografice ale compozitorilor și muzicologilor români, această din urmă lucrare apare — chiar din primul volum — mult îmbogățită, oferindu-ne certitudinea că după editarea și celorlalte volume va constitui unul dintre cele mai complete instrumente de lucru adresate atît cercetătorilor cît și publicului larg, în genere. Astfel, pe lîngă un vast material bio-bibliografic, numele de rezonanță ale făuritorilor școlii noastre de compoziție sînt însoțite de aprecieri asupra drumului parcurs de muzician, ori al sinusoidei creației sale. De asemeni, fenomenul muzicii actuale românești este larg expus ; compozitori și tineri interpreți, muzicologi și critici, profesori etc. Drumurile noi încercate de creatorii români, unele dintre ele chiar statornicite cu succes, sînt amplu relevate. O bibliografie covîrșitoare, expusă în dreptul fiecărui nume, arată munca de fișier, dusă într-un îndelungat timp de Viorel Cosma. Prezența unor muzicieni din trecutul îndepărtat, sau mai apropiat (bizantinologi, învățători, îndrumători, profesori, autori ai unor creații din cele mai diverse genuri), subliniază personalitatea și aportul lui Viorel Cosma din domeniul cercetării muzicale.

Citeodată, mai rar, doar la personalitățile de seamă ale muzicii românești, sînt adăugate și anumite articole de referință. În această privință sîntem nedumeriți și chiar contrariați, deoarece un lexicon ar trebui să constituie un cristal în care să se poată oglindi, pură, activitatea personalității recenzate, căci oricît de priceput ar fi autorul lexiconului, oricîtă experiență sau gust muzical ar avea, o judecată singulară de valoare este din cale afară de dificilă ; ea poate crea contraziceri, în cel mai bun caz. Să exemplificăm. „Timbrul personal al muzicii lui Mihail Andricu constă în fuziunea dintre lirismul și pastoralul țărănesc (ce își află expresia în culoarea dulce, moale, a suflătorilor din lemn — amintitori ai glasului de caval și fluier)", pag. 47. Oare „timbrul personal" wagnerian este relevat de suflătorii din alamă (pe care i-a întrebuințat ca nimeni altul, în operă), sau de laitmotivele, melodia infinită și recitativul, care l-au condus către drama muzicală ? Apoi, sînt importante timbrele instrumentale, sau ceea ce face compozitorul cu ele ? În sfîrșit, noi știam că Andricu, acest mare bijutier sonor, avea o reală afecțiune pentru instrumentele cu corzi ; dovada o constituie travaliile tematice din partiturile sale, încredințate — în special — corzilor, sau în dialog cu lemnele. Să recunoaștem, însă, că de multe ori aprecierile lui Viorel Cosma sînt „la obiect", ele urmînd linia generală și spusele cronicarilor vremii. Cu toate acestea, menirea lexiconului este alta decît ierarhiile sau observațiile asupra liniei de conduită a creației, așa încît i-am sugera autorului o maximă prudență în afirmațiile ce se vor însera în viitoarele volume.

Noua lucrare a lui Viorel Cosma vine să umple un mare gol în informația muzicală românească. Ea are menirea, de asemeni, a face mai cunoscută străinătății arta românească de ieri și de azi.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Două imagini din universul plastic al lui Teodor Ursu

SEMNAL

● **Un volum de Scrieri** datorate lui G.T. Kirileanu a văzut lumina tiparului la Editura Minerva (ediție îngrijită, studiu introductiv, note și indici de Constantin Bostan). Cele trei compartimente ale cărții — **Contribuții la cunoașterea lui Creangă, Contribuții la cunoașterea lui Eminescu, Scrieri juridice și social-economice** justifică din plin afirmația editorului : „Dacă e adevărat că «eternitatea s-a născut la sat» nu ne rămîne decît să sperăm că ei îi aparține, definitiv, și figura luminoasă, de o rară distincție și omenie, a vrednicului cărturar „Moș Ghiță Kirileanu“...

● Tot lui Constantin Bostan îi datorăm și o culegere de mărturii despre acest cărturar moldovean : **G.T. Kirileanu sau viața ca o carte** (Ed. Eminescu). Printre cei care îi evocă personalitatea se află Dumitru Almaș, Virgil Cândea, I.C. Chițimia, Adrian Fochi, Iorgu Iordan, Octavian Paler, Alexandru Piru, Romulus Vulcănescu. Din vibrantele confesiuni o reținem pe aceea aparținînd lui D.I. Suchianu : „Chipul și făptura mo-

rală a lui Kirileanu îmi trezeau în minte imaginea unui faimos bibliotecar de la nu mai puțin faimoasa Ecole Normale Superieure de Paris, unde lucrase și Ralea în timpul ședерii noastre în capitala franceză. Acel magician al bibliografiei știa tot. În absolut toate disciplinele posibile. Toți normalienii recurgeau la sfaturile lui sigure. O figură de cărturar de talia și frumusețea unui Monsieur Bergeret al lui Anatole France. Un exemplar de umanitate care face cinste geniului uman.“

● George Sbârcea ne face surpriza de a-l descoperi în ipostaza de memorialist. În **Cafeneaua cu poeți și amintiri** (Editura Dacia) el evocă în pagini pline de farmec și melancolie personaje mai mult sau mai puțin

cunoscute din viața noastră culturală. Printre cei care i-au reținut atenția — Ion Vinea, Victor Papilian, Emil Isac, Paul Constantinescu, Anton Holban, Dan Botta, Cornel Medrea, Radu Stanca, Ionel Teodoreanu, Liviu Rebreanu, Vasile Voiculescu și mulți alții.

● **S.O.S. ! natura în pericol** (Editura Politică ; antologie, traducere, comentarii și note — Stelian Turlea ; postfață — dr. Elena Mureșan) este o lucrare care „se apleacă asupra celor petrecute în ultimii 15 ani în mediul înconjurător, în lume“. Pasionantă ca o carte de aventuri, ea istorisește, prin intermediul unor texte judicios alese, într-un tot semnificative, e-

fortul omenirii de a păstra curată „planeta albastră“. Citățm din postfață : „Volumul de față, organizat în 12 capitole, precum acele unui ceasornic simbolic, fiecare reprezentînd o problemă majoră pentru calitatea mediului ambiant, se constituie într-un emoționant apel la trezirea conștiințelor contemporane, în cel de-al 12-lea ceas, datorită unei evidențe de proporții planetare — natura este în pericol, natura are nevoie de ajutor“.

Legămînt

La 15 august 1931, apărea, în condițiile prigoanei instituite de regimul burghezo-moșieresc, primul număr ilegal al Scînteii. Ascuns undeva la piept, circulînd neobosit din mînă-n mînă, ziarul era așteptat cu nerăbdare de muncitori și țărani, tineri și virstnici, căci în el se putea citi cuvîntul de luptă și îmbărbătare al partidului, singurul apărător al celor mulți și obidiți, al intereselor țării. Sărbătorim această dată simbol, ca Ziua presei române, a tuturor celor care, cu dăruire și pasiune, beneficiind de orientările trasate de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, realizează ziarele și revistele, emisiunile de radio și televiziune.

Mai ales după Congresul al IX-lea, presa a devenit tribuna activă de promovare a politicii științifice, clarvăzătoare a partidului, la a cărei elaborare un rol decisiv l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul de geniu al noii noastre istorii. Presa noastră s-a constituit astfel ca o cronică vie, fierbinte a marilor prefaceri și izbînzi ale țării în acești ani ai socialismului biruitor.

Anul acesta, Ziua presei române are loc în climatul de emulație creatoare, de abnegație și devotament în muncă a întregului popor pentru a întîmpina cu noi succese și împliniri Congresul al XIV-lea al partidului și a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August. Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului deschid noi perspective, de o cutezanță fără precedent, în fața societății noastre socialiste, trasează viitorul drum al României spre culmi de dezvoltare și înflorire la care nici nu visasem. Nu poate fi misiune mai nobilă pentru presă decît de a purta, pe și mai departe, cuvîntul vizionar al partidului în rîndul poporului, spre a mobiliza și stimula energiile întregii națiuni la înfăptuirea măreților programe de dezvoltare multilaterală a patriei. Nu poate fi aspirație mai înaltă pentru un ziarist comunist decît aceea de a răspunde permanent la cerințele spiritului revoluționar, de a surprinde, prin slovă și cuvînt, eroismul zilnic al muncii și creației ce pulsează în uzine și institute, pe ogoare și șantiere.

Subliniind sarcinile sporite ale presei în etapa actuală, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în magistrala cuvîntare rostită la Plenara Comitetului Central al partidului de la sfîrșitul lui iunie 1989:

„Radioul, televiziunea, presa, toate mijloacele de informare în masă trebuie să adopte o poziție mai combativă, să publice sau să redea la radio și televiziune munca și activitatea poporului, să adopte o atitudine critică față de celelalte stări negative, contribuind activ la generalizarea experienței și a cunoștințelor înaintate din toate domeniile de activitate, la răspîndirea concepțiilor celor mai înaintate de muncă și viață, a principiilor socialiste în toate fomeniile !“

Răspunzînd unor asemenea nobile comandamente, presa participă la amplul proces de modelare a conștiinței omului nou, de făurire a unei concepții științifice, revoluționare despre lume și viață, combătînd teoriile poluante ale ideologiei burgheze. Prin prezentarea celor mai noi cuceriri ale științei, contribuie la îngemănarea strînsă a procesului de construcție socialistă în toate laturile sale, cu revoluția tehnico-științifică, principala forță propulsoare a înaintării țării pe noi trepte de civilizație socialistă. Totodată, ea sădește în sufletul și conștiința oamenilor muncii mîndria patriotică față de cuceririle și succesele societății noastre socialiste, dorința de a le spori și apăra. În paginile publicațiilor se relevă contribuții majore la crearea unei opinii de masă privind creșterea responsabilității colective și individuale față de sarcinile mărețe ce ne revin tuturor în construirea destinului luminos al patriei.

De ziua Scînteii, avizi în a-i sorbi din tezaurul de experiență pe care cei 58 de ani de luptă și trudă au topit-o în lumina paginilor sale, îndrăznim un cald salut și felicitări colectivului redacțional al celui mai mare cotidian al țării, cu urarea de noi și frumoase împliniri.

Cu ocazia Zilei presei române, ne reînnoim, alături de toți lucrătorii din presă, angajamentul față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a nu precupeți nici un efort pentru a ridica nivelul calității muncii noastre, pentru ca, prin paginile revistei, să slujim cu devotament și abnegație revoluționară, cu înalta răspundere de zariști comuniști, cauza partidului, a poporului, a României Socialiste.

Desene pe asfalt

Patimă tîrzie

Alexandru Prundea (Căutarea luminii dinlăuntru, *editura Litera, 1989*) *trăiește și scrie (poezii — patimă tîrzie !) la Tomis, încurajat (de nu e altminteri) de umbra des întîlnită a nașului nostru întru lătinie, Ovid, și monumentul (în fapt un adevărat cenotaf) al Eminescului.*

E și nu e un om al mării, născîndu-se dinsul în legendarul Tîrg de Floace, murit prin vreme și renăscut într-un sat umil. Nemîndru de baștina sa („Important tîrg a mai fost / tîrgu nașterii mele !“) uitînd că tot acolo a mai apărut și un alt, ulguros poet, scriitor cu sabia, ce semna Făloșenia — Sa cu numele de Mihaiu și căruia noi îi zicem Mihai Viteazul !

Prundea, dascăl mult prețuit, într-o școală constănțeană, scrie poezie în ipostaza celui de învață. Lipsit de emfază, se ghemuiește într-o „bancă“ de lemn și învață... scrîind.

Ca tot omul respectabil ce se grăbește încet, poetul e calm, defensiv, „moale“ (nu se făcea în Tîrgu lui comerț diafan, cu lînă?) și e o adevărată plăcere să-i parcurgi poeziile (evident, foarte scurte) traversate de un duh stenic și limpid și scrise într-o românească de toate zilele, nesiluită, neîmpodobită cu zarnacadele.

„Prăfuit“, „vechi“. Prundea are curajul de a se rosti astfel într-un moment de poezie postavangardistă robită noutății de-

concertante, teribilismului, luxului fonic și lexical. El nu lansează, prezumțios, edicte. El zice. Se rostește pe sine, obsedat doar de adevărul scrisei sale. Insensibil la mode și modele el murmură litanii de o (adesea) impresionantă simplitate cu un categoric refuz al jocului cu cuvintele cărora nu le tulbură gramatica și nu le subminează semantica.

Pe plan imagistic, în drumul spre Metaforă e slujit de imagini ce conving, fără a fi insolite. Poetul urcă spre privirea iubitei, cineva „drumul și-l cără în spate“, la „Masa tăcerii“ „inimile să sărează / cu firimituri căzute“.

Totul plutește într-o vaporoasă incertitudine : „Taci. Nu mă întreba, / că nici eu nu știu / unde duc drumurile“. E imaginată o „clipă a semințelor“.

Alteori, simple „desenă“ ajung să sugereze mișcări transcendente : „În ograda cu plopi împietriți / doar sîngele din plopul retezat curgea / pe crengile lui apoase / peste pămîntul dogorit și dezvelit / de umbra care pleca se“.

I-aș putea, exemplificînd, să citez și unele platitudini, truisme investite cu povara unor sensuri cețoase, unele versificări primejdios de facile.

N-o fac acum, mulțumindu-mă doar să-i salut apariția în lumea tot mai tînsă populată a poeților. N-am zis a poeziei, pe care n-am temeiul s-o invoc. Din iubire și spaimă.

Așadar, un nou poet pe mozaicurile tomitane ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Iubirea de frumos

Cărturarul poet

Îmi calcă pragul casei pentru a treia oară unul dintre cei mai adînci cunoscători ai sufletului românesc dintre străinii ce se apropie de Mioriția și Putna, de Maramureș și Constantin Brâncoveanu.

Ne-a învățat limba, o vorbește cu soția sa Maria și cu cei doi copii ai săi acolo, în nordul Europei, la Riga, în vrednica și tenacea semințe letonă multiseculară, ce-și croiește destinul în istorie pas cu pas, hotărîndu-și calea ca Luceafărul de ziuă al inimilor noastre.

Este înalt, cu părul blond revărsat pe umerii domoli, ocrotind o privire străpunsă de aura luminii neapropiate, retezată dinspre orgoliu într-u smerenia ce înseamnă evlavie, iar în tradiția neamului său legată de Roma.

L-am auzit vorbind despre Hașdeu în limba noastră smulgînd în picioare ovațiile mulțimii și-i sunt dator cu o îmbrățișare frățească din adîncul inimii acestui mare cărturar și frate al nostru, poetul leton Leon Briedis.

Ne-a strîns laolaltă încă o dată Eminescu, la un veac de la strămutarea sa în eternitate.

Teiul din colțul casei își revarsă mireasma asupra noastră. Poezia este calea cea mai scurtă și indestructibilă între două inimi, între neamuri. Un popor fără poeți dispare din istorie. Dar poezia încă există!

IOAN ALEXANDRU ■

Însemnări de lectură

Ieșirea din seră

O bună parte a romanului **Patru și un absent** (Ed. Eminescu, 1988) se desfășoară într-o ambianță de spital. Cineva încearcă să elucideze împrejurările în care s-a sfîrșit unul dintre pacienți. Dar autorul nu este interesat în primul rînd de această investigație, deși ea poate oferi numeroase elemente palpitante, care să țină pe cititor cu sufletul la gură. El înregistrează în special reacția medicilor din respectiva instituție și le analizează meticulos comportamentul.

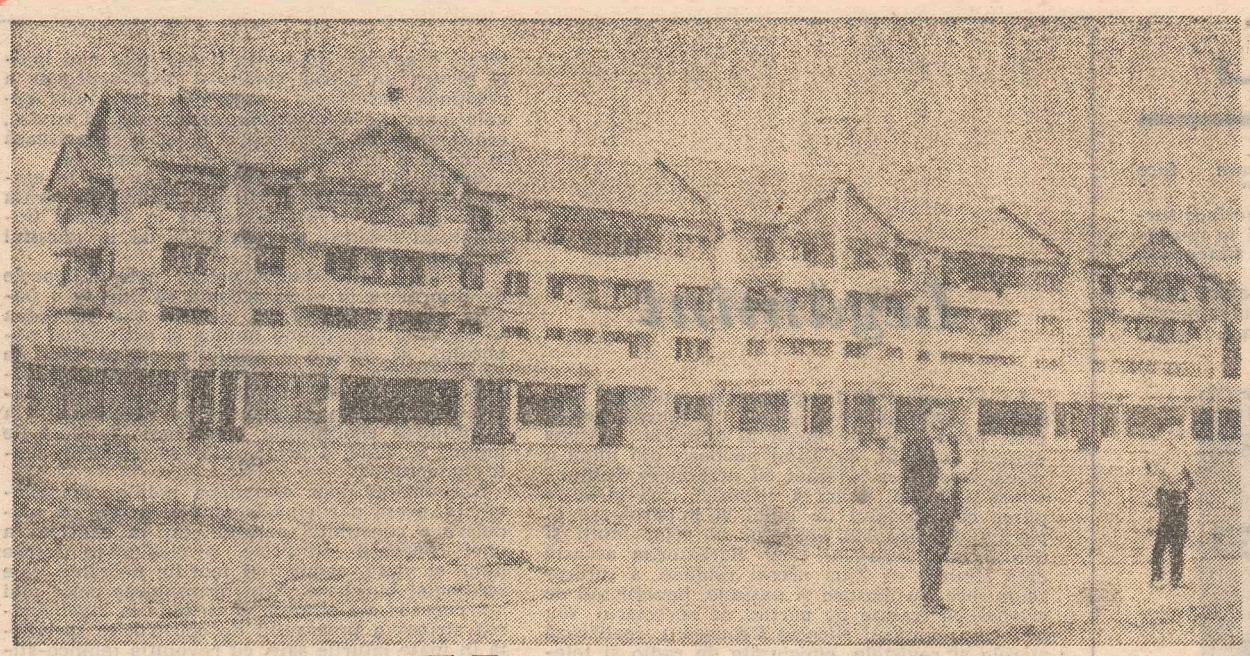
În centrul atenției se află doctorul Daniel Nistor, un profesionist desăvîrșit precum și o conștiință capabilă să-i scruteze și pe alții, dar mai cu seamă pe sine însuși, supunînd unui sever examen atît pe cei din colectivul său de muncă, pe membrii familiei, cît și propria lui persoană. Eroul își rememorează, în clipele de răgaz, viața, uneori cu ajutorul jurnalului din care îi place din cînd în cînd să citească, nu numai cu acea curiozitate a cuiva dornic să-și aducă aminte ginduri și fapte de odinioară, dar și pentru că lectura lui constituie un refugiu, îl ține la adăpost de întîmplările neplăcute ale cotidianului. Desigur, și în jurnalul lui Daniel sînt consemnate întîmplări grave, dar acestea, odată așternute pe hîrtie, i se par reputatului medic trecute printr-un filtru protector, nu mai au nimic primejdios, pot fi cercetate și înțelese. Pentru erou, caietul său de însemnări, familia, spi-

talul reprezintă posibilități de a uita de solitudine, boală, neputința de comunicare cu ceilalți, bătrînețe, extincție. Totul se petrece ca într-o seră unde se mențin armonia, echilibrul, pacea. E însă destul o fisură în acest univers artificial pentru ca vuietul istoriei să se audă din nou. E de-ajuns, de pildă, ca o anchetă de rutină să fie deschisă la spital și Daniel începează să se mai simtă în siguranță și pornește o lungă dezbatere interioară care îi revelă sau îi confirmă adevăruri tulburătoare ce-l smulg din rutina și confortabila indiferență.

B. Elvin este un prozator atent la detaliile semnificative, descriind cu evidentă voluptate străzi, vesminte, obiecte, oameni, într-un stil de o limpezime de cleștar. În cartea sa există numeroase secvențe decupate din realitatea obisnuită, ca într-un reportaj despre București. Personajele lui, cele mai multe puternic contorsionate sufletește, au o percepție exactă a evenimentelor, fiind incapabile să se mintă pe ele însele, să-și ofere iluzii, ci, dimpotrivă, suferă de prea multă luciditate, ca de altfel și alți eroi din scrierile acestui autor.

Patru și un absent este cel mai bun dintre romanele pe care le-a publicat B. Elvin pînă acum și una din cele mai valoroase cărți de proză apărute la noi anul trecut. Succesul său de librărie demonstrează, încă o dată, de cîtă simpatie se bucură printre cititori cărțile cu întîmplări în vîrtejul cărora sînt prinși contemporani de-ai noștri.

GEORGE ARION ■

Viitorul începe cu un zîmbet de copil

Un oraş la porţile viitorului

Proces social-economic de anvergură istorică, urbanizarea — unul din marile cîştiguri ale glorioasei etape pe care o înscriem în cronici cu nume de ctitor şi strateg „Epoca Nicolae Ceauşescu", urbanizarea a adăugat chipului ţării dimensiuni sociale, estetice, funcţionale şi, mai ales, umane de o valoare fără precedent. Recent pe harta ţării au apărut 23 noi oraşe, ce asigură cuprinderea în zone de influenţă activă, cu exercitarea unei polarizări urbane teritoriale echilibrate şi multilaterale. Tipologic, cele 23 — trei în judeţele Constanţa şi Călăraşi, cîte două în judeţele Sibiu, Brăila, Giurgiu, Buzău şi Olt, cîte unul în Bihor, Maramureş, Bacău, Gorj, Hunedoara, Mureş şi Argeş — imprimă tentaţiei analitice finalitatea unui accentuat echilibru, a unei realităţi uşor de întrevăzut din cîteva detalii, detalii care accentuează ideea unei autentice gîndiri şi acţiuni prospective. Adică, analizînd lista în sens axiologic, rezonanţa istorică a unor nume — Basarabi, Avrig, Ovidiu, Negru Vodă, Scornicești — se conjugă frumos cu ştiutul profil economic echilibrat şi cu locul rezonant în arie industrială de nivel naţional, în industrie — Avrig, construcţii de maşini, recte autobasculante de toate tipurile şi mărimile, plus sticlărie; Scornicești — confecţii, textile, industrie alimentară; valorificarea industrială a producţiei agricole — Valea lui Mihai, Ianca, Fundulea, Însurăţei etc., etc.

TĂLMACIU... Călătorului care străbate Carpaţii, de la sud spre nord, prin pasul Turnu Roşu, loc de referinţă şi de rezonanţă în şiragul infinit al legăturilor, pururi vii şi nemăritor permanente între românii munteni ,olteni şi transilvăneni — să ne reamintim voinţa unificatoare, influenţele şi încercările (?) unor mari voievozi, ca Mircea cel Mare, în arta geografică numită Muntenia şi Oltenia, a ţărilor Făgăraşului şi Amlaşului — i se deschide, părăsind vecinătatea naturală a versanţilor carpatici, tăiaţi de curgerea vijeliosului Olt, zarea largă a colinelor transilvane, ceva mai înainte de intrarea în cea mai mare localitate din această zonă a judeţului Sibiu, pînă mai ieri comuna, azi oraşul **Tălmaciu,** punct important pe drumul baladesc al Văii Oltului. Oamenii locurilor, strămoşii orăşenilor de azi, au practicat îndeletnicirile favorizate de ambianţa geografică — creşterea animalelor, cultivarea pămînturilor, exploatarea lemnului. Concomitent, s-au născut rudimente de activitate industrială, tip mori de hîrtie, exploatarea lemnului etc. Români de suflet şi de simţire naţională, tălmăcenii vor fi fost, în negura vremurilor, şi ei, ca alţi băştinaşi ai poalelor Carpaţilor, precum argeşenii, ori cei din Mărginimea Sibiului, vor fi fost izvoditori şi păzitori de poteci gen „Vama cucului", pe unde românii treceau unii spre alţii pentru revigorarea dragostei şi comunii naţionale nicicînd ştirbită de împilările multiple ale trecătoarelor imperii şi ale vremelnicelor stapîniri opresive.

Harnici, întreprizi şi statornici întru simţire şi acţiune naţională, tălmăcenii au cunoscut şi trăit, cu ţara, perioada unor prefaceri fără precedent, îndeosebi în deceniile „Epocii Nicolae Ceauşescu".

...Mai ieri, colectivul întreprinderii „Firul Roşu" Tălmaciu trăia momentul unei înalte recunoaşteri naţionale a hărniciei şi, mai ales, al unei angajări autentic revoluţionare întru mai mult, mai bine, mai eficient: conferirea „Ordinului Muncii" clasa I, pentru locul I în întrecerea socialistă din 1988 între colectivele muncitoreşti din subramura textile-bumbac. Era a doua distincţie după cea din 1987 („Ordinul Muncii" — clasa a III-a).

...**Tălmaciu.** Un oraş nou pe harta ţării, o localitate care asigură locuri de muncă în industriile textilă şi a lemnului, pentru circa 50 la sută din forţa de muncă activă, dar, mai ales, asigură un loc de muncă „acasă" pentru 90 la sută din această forţă de muncă, aceasta datorită unor eforturi investiţionale ale societăţii, remarcabile, dacă e să ne referim doar la cele circa 150 milioane lei din actualul cincinal... În plan social ? Şcoli noi, casă de cultură, cămine culturale, club muncitoresc, centrală telefonică. Vor urma: terminarea alimentării cu apă, a canalizării, 763 de noi apartamente în viitorii ani. Cine traversează Tălmaciul nu se poate să nu fie impresionat de substanţa estetică a marilor edificii urbane, de volumele şi cromatica vie a noilor ansambluri urbanistice în lucru, aşa cum va fi impresionat, mîine, de facilităţile pe care le va oferi spitalul cu 100 de paturi, centrala telefonică automată, noile spaţii cu tenta ofertei de servicii complexe şi complete ca... acasă.

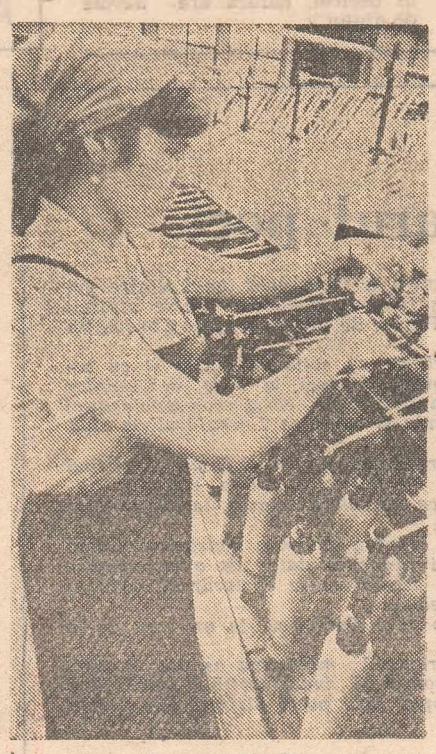
Da, Tălmaciul gravitează preponderent în jurul trebuinţelor întreprinderii „Firul Roşu", o adevărată cetate ilustrativă a vredniciei feminine. Unul din cei mai mari şi mai importanţi producători de aţă de cusut, de fire de tricotat, preponderent din bumbac. „Firul Roşu" produce peste 136 mii kilometri fire în 24 de ore sau — pentru a face mai uşor socoteala în arhiutilizata comparaţie cu lungimea Ecuatorului — peste 3,5 milioane kilometri în luna iulie, să zicem. De ce voiam să spunem „Firul Roşu" o cetate a industriei textile în jurul căreia gravitează Tălmaciu ? Pentru că, în orice domeniu ai lansa antene, o relaţie Tălmaciu—„Firul Roşu" tot se va putea stabili. Vrednica primăriţă, Ana Filimon, a fost, ani la rînd, muncitoare aici, directorul întreprinderii „Firul Roşu", ing. Paul Bădiliţă, înainte de a fi inginer şi director, a lucrat ca muncitor şi maistru în aceeaşi branşă textilă, iar dacă apoi, după 3 ani de conducere, se poate spune că a reuşit să schimbe faţa şi forţa unităţii, prin modernizare, aceasta se datoreşte în primul rînd ştiinţei fostului maistru de a-şi apropia muncitorii, pe cei vrednici şi mai ales tentaţi de creaţie tehnică întru continuă modernizare a proceselor de producţie.

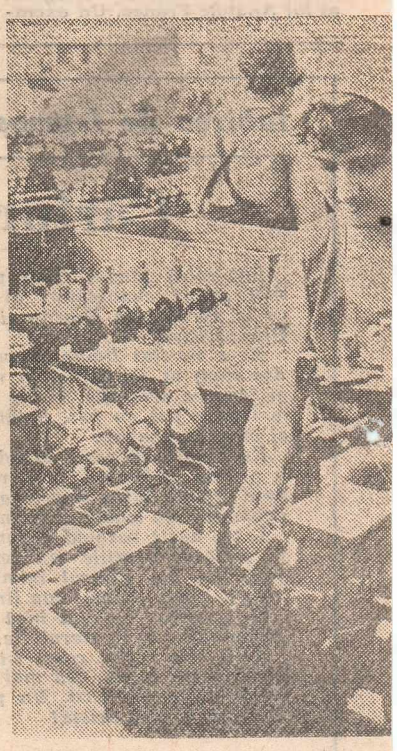
...Tălmaciu, fir de gînd românesc, harnic şi optimist la poale de Carpaţi şi la orizont de opţiuni socialiste şi comuniste zămislite din cutezanţă. Din cutezanţa nemăsurată a unei epoci nepereche.

VICTOR DOMŞA
Fotografii de PAUL AGARICI

Medalii pentru întreprinderea care a făcut oraşul !

Mîinile măiestre fac firele de aur

Parcă nu le vine să creadă !

În centrul noului oraș Tălmaciu

Prînzul liniștit într-o cantină cu aer de restaurant !

Anul 1944. Orașul Turnu Severin nu era ca astăzi, nici ca întindere teritorială și nici ca structură social-economică. La sud, se întindea pînă la malul Dunării, la est pînă la halta Cloșani, și autogara de astăzi, la nord pînă la bariera Tîrgu-Jiului și Liceul industrial, iar la vest, pînă la un ogaș — unde astăzi este o frumoasă zonă de agrement —, care despărțea orașul de uzina electrică și de aeroport. În acest perimetru cu totul aproximativ, locuiau circa 12 000 de cetățeni. Marea majoritate din aceștia împreună cu alții din localitățile vecine, lucrau la Șantierul Naval ; instituțiile C.F.R., care cuprindeau atelierele, depoul și gara ; în port și în societățile de navigație ; la Întreprinderea forestieră „Cloșani" care avea și o cale ferată îngustă pînă la Tismana cu stații, ateliere și instalațiile aferente ; în mai multe fabricuțe și ateliere meșteșugărești ; în numeroase magazine înșirate de-a lungul străzii Traian și în zonele pieților ; în instituțiile de conducere și administrație locală și județene — orașul fiind și capitala județului Mehedinți ; în corpul didactic al liceelor (patru la număr), gimnaziilor și al altor școli de diferite profile. Mai erau elevi care în orele libere împodobeau, străzile cu uniformele lor specifice, pensionari și desăvîrșite gospodine, care întrețineau pe lîngă fiecare casă fermecătoare grădini cu multe flori — una din frumusețile acestui important oraș din sud-vestul țării.

În seara zilei de 23 August, după comunicarea prin radio a documentelor politice ale noului guvern ce fusese instituit în fruntea Țării ce ieșise atunci din război, în Turnu Severin nu s-a mai stins lumina electrică, mulți cetățeni au rămas în centrul orașului pînă tîrziu, manifestînd bucuria că începe o viață nouă.

În noaptea de 23/24 august la orele 03,00, după primirea ordinului, în zona portului Turnu Severin, grănicerii au pus sub supraveghere navele germane și românești ancorate la malul Dunării și cele care navigau între Orșova și Batoți, întărind totodată, măsurile de pază — lucru care s-a făcut apoi la toate unitățile existente în garnizoană.

În ziua următoare, au apărut în locuri vizibile, pe străzi și în instituții, afișe tipărite cu conținutul integral al documentelor difuzate în seara trecută și alte afișe care arătau importanța acestui act. Oamenii se simțeau parcă pe altă lume, putînd citi acum în voie despre marile evenimente ce se înfăptuiseră și care erau mai de mult așteptate.

Nemții din formațiunile existente în oraș și cei de pe navele ancorate în port și în Șantierul Naval, păreau niște necunoscuți suspecți și manifestau o atitudine rece și nervoasă, pregătindu-se de plecare. Unii au început să distrugă ce nu puteau lua cu ei.

Dispăruse frica de bombardament, existînd pe cer o liniște parcă neobișnuită, iar jos, unde erau nemți, o atmosferă încordată, de luptă, mai ales cînd s-a primit ordin de oprire, dezarmare și capturare a militarilor germani, pentru motivul că în loc să-și respecte obligația de a părăsi România în liniște, ei au trecut la bombardarea Bucureștiului și la alte acte agresive împotriva forțelor revoluționare și populației românești.

La Turnu Severin, această misiune deosebit de grea, deoarece în acea zonă obligată de trecere se așteptau confruntări înarmate cu trupe de uscat și de marină germane, a revenit Garnizoanei care avea la dispoziție subunități de recruți dizlocate în tabere de instrucție în afara orașului, cîteva subunități pentru paza cazărmilor și depozitelor, precum și populația mobilizată de comuniștii abia ieșiți din ilegalitate.

Pe baza acestui ordin, în ziua de 25 august, forțe din Detașamentul „Dunărea de Sus" împreună cu grănicerii din subunitățile locale constituiți în rezerve, s-au deplasat la Hinova și pînă la ora 19,00 au închis navigația la Dunăre în acel punct, interzicînd deplasarea șlepurilor cu materiale și tancurilor cu petrol pentru nemți. Totodată, aval de Hinova au plantat pe fluviu un baraj de mine avînd în vedere că se aștepta venirea dinspre Calafat a unor nave germane de război care ar fi pus în primejdie orașul Turnu Severin.

În seara zilei de 25 august a ajuns la bariera orașului, venind dinspre Cetate, o coloană germană care cerea trecere liberă către vest. În cadrul unor lungi tratative cu comandantul român al garnizoanei, nemții au refuzat să se predea. După miezul nopții, ieșind din cazarma Regimentului 95 infanterie situată către marginea de est a orașului, pe strada principală în fața fabricii de cherestea „Cloșani" (astăzi Combinatul de industrializarea lemnului), nemții au împușcat santinela română de la poarta principală în dreptul căreia fusese oprit capul coloanei germane. Infanteriștii din cazarmă, și subunitatea de pază a unității amintite, care intraseră în dispozitiv de apărare seara cînd a sosit coloana germană, au deschis foc asupra primelor mașini incendiindu-le, iar din următoarele autovehiculele care au încercat, nereușind să se întoarcă, nemții au sărit și au intrat în dispozitivul de luptă, ocupînd prin forță fabrica de cherestea, de unde încercau apoi să atace cazarma și s-o încercuiască. Dar în scurtă vreme, militarilor noștri li s-a alăturat populația din cartierele apropiate, grănicerii din dispozitivul de pază de pe malul Dunării și apoi succesiv, un escadron de recruți din Regimentul 3 roșiori, aflat în tabără de instrucție la nord de oraș, subunități din Regimentele 95 infanterie și 37 artilerie existente în garnizoană, muncitorii de la Șantierul Naval și atelierele C.F.R. — cu toții constituind un puternic detașament sub comanda maiorului Marinescu Victor din Regimentul 3 roșiori, care a lovit și respins inamicul din direcția orașului către Șimian. De reținut, că cetățenilor li s-au distribuit organizat, arme din depozitul Regimentului 95 infanterie.

Istoria noastră, viața noastră

23 AUGUST 1944 - 1989

„Să trăiți ostași viteji!"

Mărturii din zilele fierbinți ale revoluției sociale și naționale, antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944

În primele ore ale dimineții, nemții care ocupaseră fabrica de cherestea „Cloșani", au fost nimiciți și izgoniți către est, lupta mutîndu-se în lunca Topolnița și pe dealul de la nord-vest de Șimian. Pe șoseaua dintre Șimian și Turnu Severin, o parte din autovehiculele germane din coloana a cărei coadă era dincolo de Șimian, către Hinova, erau în flăcări, iar celelalte erau abandonate. Către prînz a sosit la Simian o altă coloană germană dinspre Craiova, încercînd să se alăture celei angajate în luptă din timpul nopții, dar, nu a reușit în totalitate, fiind lovită în spate de două batalioane de recruți ale Regimentului 95 infanterie, care fuseseră aduse în grabă din tabăra Balota în zona Șimian. Astfel, nemții din ambele coloane loviți din față și din spate, au fost obligați să se predea în jurul orei 16,00. Armamentul, muniția și celelalte mijloace de luptă, au fost predate într-un punct organizat la Simian, personalul a fost adus în cazarma Regimentului 95 infanterie în regim de prizonierat, iar tehnica de transport a fost parcată pe cîmpul de instrucție alăturat cazărmii respective, totul sub pază românească.

În aceeași zi, pichetele de grăniceri de la Bistrița și Hinova, împreună cu subunități de cavalerie din garnizoana Turnu Severin, au dezarmat bateriile a.a. germane din acel punct. Pe malul Dunării între Șimian și Turnu Severin au fost amplasate tunurile care mai existau pentru instrucție la Regimentul 37 artilerie (plecat pe front), în așteptarea navelor militare germane ce urmau să navigheze dinspre Calafat. Totodată, s-a trecut la capturarea și predarea personalului german și unguresc de pe navele existente la ancoră, ce fuseseră pînă atunci păzite de grăniceri.

În ziua de 29 august, pichetele de grăniceri din zona Tigănași, au respins atacurile militarilor germani de pe un convoi de nave care ajunsese în acel punct și care a fost apoi nimicit printr-un bombardament al aviației române în dimineața zilei de 30 august în apropiere de Hinova. Turnu Severin fiind astfel salvat de loviturile cu artileria de la bordul acestora la care fuseseră supuse în zilele anterioare orașele Bechet, Calafat și alte localități de pe malul românesc al Dunării. O parte din navele scăpate de aici, împreună cu altele din convoiul următor, care ajunsese la Gruia la 30 august, aproximativ 190, au fost ulterior scufundate acolo, după ce de la bordul lor, au fost evacuați pe teritoriul iugoslav prin micul port Prahovo, peste 5 000 de militari și civili din echipajele acestora.

În legătură cu eroismul dovedit de militari și forțele patriotice locale, care, în strînsă cooperare, s-au confruntat în acele zile cu trupele hitleriste la Turnu Severin, în ordinul de zi dat de comandantul garnizoanei — Colonel Ioan Gașpăr — în ziua de 26 august 1944 se arată : „(...) pentru elanul și înaltul spirit de sacrificiu de care au dat dovadă ofițerii, subofițerii, trupa și cetățenii orașului, le aduc tuturor mulțumirile mele deosebite și le strig : „Să trăiți ostași viteji ai Garnizoanei Turnu Severin ! Să trăiască vitejii cetățeni ai orașului nostru !".

După 26 august, părea că șirul evenimentelor dureroase petrecute în zona orașului Turnu Severin în anul 1944, s-ar fi încheiat. Dar între 6 și 23 septembrie, orașul și împrejurimile sale au mai fost supuse de cîteva ori loviturilor artileriei germane de pe malul iugoslav al Dunării, care încerca să respingă tentativele de forțare a fluviului de către unitățile Armatei Roșii în sectorul dintre Turnu Severin și Tigănași, extins apoi pînă la Gruia prin schimbarea repetată a punctelor de îmbarcare și debarcare, datorită rezistențelor fasciste de pe malul opus. În această perioadă, la transportul trupelor peste Dunăre, au participat alături de mijloacele de trecere din dotarea trupelor respective, toate navele Detașamentului „Dunărea de Sus" în special ale căpităniei portului și ale grănicerilor, existente în zona respectivă, distingîndu-se în această acțiune, unele fiind scufundate iar echipajele lor jertfindu-și viața în mod eroic.

Așa s-a petrecut și s-au încheiat sîngeroasele evenimente din vara anului 1944 pe malul bătrînului Danubiu încărcat de istorie, la Turnu Severin, vrednicii cetățeni ai orașului obținînd în final, după o grea suferință o mare victorie în lupta împotriva dușmanului fascist, care adusese României atîtea pierderi umane și materiale.

Țăria și spiritul de sacrificiu dovedite de eroii acelor zile, și de pe meleagurile Severinului, nu au fost zadarnice. În cei 45 de ani de atunci, ele au constituit permanent exemplul însuflețitor pentru urmașii lor care, cu aceeași bărbăție, sub conducerea Partidului Comunist Român, au transformat orașul într-o puternică citadelă industrială a socialismului, la nivelul celorlalte orașe ale patriei noastre.

SEVER I. NEAGOE

Vitrina artelor

Film

În numele independenței

Sub acest titlu, Studioul Cinematografic al Ministerului Apărării Naționale ne prezintă acum, în preajma aniversării marii sărbători, un film documentar de montaj închinat actului de la 23 August.

Folosind din plin și mai ales spectaculos-vizual fragmente de peliculă din arhivele cinematografice ale lumii, cît și scrise, din documentele și presa epocii, **„În numele independenței naționale, al păcii și libertății între popoare"** (din a cărei echipă de realizatori menționăm: dr. Florin Constantiniu, scenariul: Viorel Domenico, comentariul; Florica Mătase, montajul; regia: col. Dumitru Seceleanu), se impune ca un film de larg interes, concentrat, făcînd o trecere în revistă a principalelor evenimente ce au precedat, traversat și apoi urmat mărețului eveniment, aducînd la cunoștința publică, totodată, unele aspecte inedite, de profundă rezonanță contemporană. Susținute de imagini, citeva texte cuprinse în comentariul filmului sînt edificatorii: „Dezastrul germanilor în România... ia proporții fantastice. Pierderile în oameni și materiale întrec toate așteptările. Se pare că Hitler suferă în România o catastrofă care depășește în importanță pe aceea de la Stalingrad"; „Acea zi de la 23 August de la București a dus la o întorsătură decisivă în istoria producției și economiei de război, deci în istoria conflagrației înseși"; „De vreme ce România este a patra țară ca efective pe frontul împotriva Germaniei, ar fi cazul să i se acorde statutul de cobeligerantă" (împotriva realităților implacabile ale istoriei, a contribuției deosebite a țării noastre la înfrîngerea fascismului horthysto-hitlerist, contrar opiniilor a numeroși oameni politici, organe de presă și posturi de radio din întreaga lume, reprezentanții puterilor aliate n-au soluționat favorabil problema acordării statutului de cobeligerantă României, aceasta datorîndu-se îndeosebi contradicțiilor între puterile aliate, imediat după marea victorie din 1945, noilor pretenții la reîmpărțirea globului în sfere de dominație, veleităților de hegemonie mondială.

Filmul reliefează cu putere activitatea eroică, plină de abnegație a tovarășului Nicolae Ceaușescu — aflat în fruntea Comitetului Național Antifascist, una dintre primele organizații de acest fel din Europa — în anii grei ai primejdiei reprezentate de fascism și revizionism, lupta sa neasemuit de dîrză pentru apărarea clasei muncitoare, pentru înfăptuirea idealurilor supreme ale poporului, pentru apărarea independenței și integrității patriei.

Implinindu-se cu înfățișarea grandioaselor realizări economice și social-culturale realizate astăzi de poporul român sub conducerea partidului, a secretarului său general, filmul produs în studioul cinematografic al armatei noastre se constituie într-un nou și valoros document artistic, într-o caldă mărturie de credință — într-o vibrantă pledoarie pentru pace, împotriva războiului pe care toate popoarele lumii și-l doresc eliminat din prezentul și viitorul lor, pentru totdeauna.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Plastică

Chestiuni de organizare

Adeseori, chestiunile organizării unei expoziții lămuresc mai bine problematica lucrărilor expuse, decît ar face-o definiția nemijlocită a acestora. Nicicînd legea conversiunii cantității în calitate nu e mai lesne dovedită ca acum, în preajma unei multimi semnificative de obiecte de artă. Cît despre marile manifestări ale ceramiștilor niciunde nu-s mai clare puterile și importanța îndeletnicirii lor ca într-o întrunire internațională. O astfel de expoziție itinerantă, în cîteva orașe europene — „Europa ceramiștilor" —, s-a deschis la Centrul Cultural din Yonne (Franța), la ea fiind invitați să participe și un număr de artiști români: **Costel Badea, Ion Berendea, Vasile Cercel, Gherghina Costea, Sanda Gheorghe Filipescu, Lucia Maftei, Tereza Panelli, Eugenia Manea Pasima, Cristina Popescu Russu, Dumitru Rădulescu** și **Ioana Șetran.** Cu ocazia expoziției, faimoasa revistă „Métiers d'Art" editează un număr special dedicat breslei europene a ceramiștilor, care-i totodată și catalogul oficial al acțiunii. Faptul e, de la început, de două ori interesant: se asigură o distribuție largă a ideii — fiindcă principiul oricărei reviste e să circule, să fie difuzată cu promptitudine la toți cei implicați în treburile dezbătute — și, datorită dimensiunilor și a unei machetări corespunzătoare, se deschide (dacă nu cumva se și impune) eventualitatea ca revista să fie reținută în biblioteci ca orice album de artă. Dealtfel, un al doilea număr în curs de tipărire referind la „Sursele și dezvoltarea ceramicii contemporane în Europa" nu face decît să susțină premizele de eficiență culturală ale inițiativei. Ajungînd aici, nu putem să nu ne gîndim la sumedenia de cataloage ce se editează la noi cu ocazia feluritelor expoziții de artă și care, fie din cauza unui format incomod, indiferent la numărul de pagini al tipăriturii, fie din pricina unui conținut sărăcăcios își ratează aproape toate folosințele. De ce să păstrezi în bibliotecă o publicație în care s-au investit bani mulți și minte puțină? (De curînd, un catalog al personalei de la Dalles a sculptorului Neculai Păduraru, croit sub directa și parcimonioasa îngrijire a autorului ne arată cum se poate obține, exact cu aceeași cheltuială și cu aceeași cantitate de hîrtie, un catalog care să conțină aproape cît o carte).

Ceramiștii români reprezintă în momentul de față o realitate artistică impresionantă. Ei sînt solicitați să-și prezinte opera (și să reprezinte astfel școala românească) în feluritele expoziții ale domeniului din Europa și din lume, astfel că invitația organizatorilor francezi (respectiv a revistei și a Societății pentru încurajarea meseriilor de artă — SEMA care o patronează) nu are nimic special. În biblioteca Uniunii Artiștilor Plastici și din atelierele artiștilor nostri sosesc mereu cataloage (unele de tip carte) în care se onorează prin text și imagine participarea românească. Singurul fapt special, de natură să nemulțumească, e că din neglijență, din necunoașterea propriilor interese și, poate, din pricini mai mici, dar care nu constituie, oricum ai suci lucrurile, și o scuză nu au fost asigurate întru publicare și materialele documentare corespunzătoare. Astfel că într-un volum, în toate privințele impunător, și care face o evaluare a școlilor, atelierelor, galeriilor și muzeelor de specialitate europene nu apare nimic despre învățămîntul artistic de specialitate de la noi, despre frecventele expoziții personale, de grup și, în cadrul Saloanelor artelor decorative ale breslei ceramiștilor, despre Muzeul sticlei și ceramicii și despre grija pe care statul o pune în afirmarea acestei arte străvechi și prestigioase. (Cît preț artistic are vechea ceramică de la noi o probează de exemplu, și faptul că într-un tom tipărit de NAGEL, în seria de foarte largă răspîndire „Arta de odinioară a umanității", din cele 125 de planșe color dedicate ceramicii lumii, 5 reproduc piese din culturile Cucuteni, Vidra, Bîtca-Doamnei Dîrmănești și Izvoare Neamț). S-a ratat acum un prilej de afirmare a valorii artiștilor ceramiști români, iar faptul trebuie să ne intrige și mai mult, după ce aflăm că, în cuprinzătoarea listă a sponsorilor expoziției apare și Uniunea Artiștilor Plastici (și, subînțeles, secția ei de critică).

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Portret de maestru

Destinul artistic al lui Dan Iordăchescu a cunoscut o traiectorie aparte pe care acum, numărînd cele patru decenii de carieră, o privim cu mai multă luare aminte. În primii ani de activitate solistică, însemnați cu importante premii internaționale, Dan Iordăchescu a urcat rapid la nivelul marilor voci ale țării, cunoscînd, fără efort, ecouri pe măsură și peste hotare. De la lied la operă, de la recital la spectacol semnul măiestriei s-a impus, cu o pecete inconfundabilă. Aliaj de temperament și cultură, talentul său s-a luminat prin experiențe unice de desăvîrșire a relației cuvînt-muzică-expresie-stil. Nimic mai greu însă pentru un artist ca, în viața ce avea să se desfășoare în continuare, să reconfirme mereu în fața publicului asemenea victorii. Stăpînirea partiturii pînă la trăirea ei, cul-

tivarea detaliului de stil prin care se poate recompune o epocă, sinceritatea caldă a adresării și farmecul de neuitat al glasului său baritonal au fost pilonii de rezistență ai unei evoluții ce a asigurat întotdeauna apariților sale statutul de eveniment. Nu numai printre artiștii interpreți ci, mai ales, în fața celor care au beneficiat de darul artei sale.

Sînt gînduri pe care recentul recital din Studioul de concerte al Radioteleviziunii le subliniază, pentru toți cei veniți să-l re-asculte. Erau, printre spectatori, **tineri** atrași de faima cîntărețului, **prieteni** statornici de o viață și **martori** — asemenea Cellei Delavrancea — la multe destine din lumea muzicii. Și erau creatorii ce i-au primit din nou ofranda — Mozart, Schubert, Schumann, Reynaldo Hahn, Dargomijski, Musorgski, Enescu... O seară muzicală de înălțuitoare emoție, adunînd amintiri și trezind reacțiile spontane ale faptului trăit. L-am urmărit în recital, în compania distinsului pianist grec Nicolas Astrinidis, prieten de „lungă cursă" al cîntărețului, în ultimii douăzeci de ani. Astrinidis, compozitor și profesor, acompaniator și solist, ne apărea acum drept primul dintre beneficiarii bucuriei de a face muzică împreună cu Dan Iordăchescu. Raza de lumină a unei voci tinere — mezzo-soprana Cristina Iordăchescu — venea să dea concertului dimensiunea temporală a carierei maestrului, preluînd ștafeta către generațiile de azi. Cum poate dăinui — dincolo de înregistrări — o operă de artă interpretativă, precum cea evocată acum? Poate, amintindu-ne celebrele vorbe faustice „oprește-te clipă..."

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Eminescu în circuitul universal (IV)

Luate în ordinea derulării cronologice, asemenea argumente ni le oferă limba franceză, la început selecția orientîndu-se spre lumea eminesciană de basm: **Făt-Frumos din lacrimă**, în două versiuni, una într-o ediție separată, comentată, dar nesemnată, apărută la Paris și Lausanne, sub genericul **Rhapsodies roumaines. Bel-Enfant de Larme**, în 1890, deci la puțin timp după moartea poetului, părînd un omagiu adus lui Făt-Frumos al poeziei românești (traducătorul identificat de noi fiind Lucien Bazin). O altă versiune aparține lui Jules Brun, prezentată de Leo Bachelin, este inclusă în volumul **Sept contes roumains**, tot la Paris în 1894. În anul următor, o altă latură a creației eminesciene, de meditație liric-filozofică, este explorată prin intermediul primei versiuni franceze a poeziei **La steaua**, pe care traducătorul-poet Al. Dorchain o include în volumul său de poezii originale, **Poésies** din 1895, pentru ca apoi Oswald Neuschotz să realizeze o primă versiune franceză a sonetului **Veneția** în 1896 și să o publice în „Echo de la Semaine". Aceste prime încercări de a-l introduce pe Eminescu în mediul literar francez au fost încununate de apariția în limba franceză a unei ediții cuprinzătoare din poezia eminesciană, care s-a bucurat de o bună primire în lumea francofonă. Avem în vedere coeditarea la Geneva și Paris a volumului **Quelques poésies de Michail Eminesco**, cuprinzînd 42 poezii în traducerea lui M. M. V(erghi), însoțite de o notă biografică a lui Al. Vlahuță despre Eminescu. Acest prim volum de poezii în versiune franceză s-a bucurat de o binemeritată apreciere din partea publicului de limbă franceză, dovadă cele trei ediții care au urmat (1910, 1920, 1938) și ecourile în presa vremii, din care reținem la scurt timp după publicarea volumului o primă analiză critică a creației eminesciene, întreprinse pe baza acestei ediții de Pierre Quillard în prestigioasa revistă „Mercure de France". În aceeași perioadă, La Grande Encyclopedie (vol. 15, 1892) sintetiza opiniile care se vehiculau în epocă despre Eminescu, recunoscînd în el un „geniu poetic".

În Germania, aprecieri similare atestăm în volumul lui W. Rudow, **Geschichte des Rumänischen Segriffiums**, apărut la Wernigerode în 1892, precum și în **Mayer Konversation Lexicon**, apărut la Leipzig în 1895, mai ales în studiul **Der rumänische Lenau**, apărut anterior în decembrie 1890, în publicația „Der Turner" din Stuttgard, sub semnătura cunoscutului poet și critic. Adam Georg, care remarcă „strălucita apariție" a lui Eminescu, care „ca poet în general și ca om este o figură dintre cele mai interesante și mai atrăgătoare". Dacă în Germania acestui deceniu nu cunoaștem noi traduceri, cele anterioare continuînd să aibă aceeași circulație și rezonanță, în schimb în Austria, revista vieneză „Rumänische Revue" continuă să publice masiv poezii și după moartea poetului (numai între 1890—1892 apar 16 traduceri) sub semnătura lui Em. Grigorovitza, pe care le reunește într-un volum în 1892, ca omagiu „răposatului poet român", cum se precizează chiar în titlu, întărit de o schiță biografică a lui Titu Maiorescu. În paginile aceleiași reviste mai apare în 1891 și nuvela **Sărmanul Dionis**, în traducerea lui S. Dische, și două studii, unul despre viața și opera poetului de T. Maiorescu în 1890 și altul despre Eminescu și Blajul în 1893. Tot în 1893 mai apare și o ediție separată a **Luceafărului** la București în traducerea germană a lui Edgar von Herz. Tot aici, revista „Rumänische Lloyd" din 1896 publică **Oda** eminesciană în versiunea lui Ludwig Klein. În S.U.A., la un an de la moartea poetului, „Chicagoer Zeitung" apreciază elogios creația poetului român, ilustrînd-o cu traducerea germană a sonetului **S-a stins viața falnicei Veneții.**

În acest deceniu creația eminesciană este recepționată și în alte zone geografice, de pildă în cea balcanică, poetul făcîndu-se mai întîi cunoscut prin intermediul traducerilor realizate anterior în alte limbi sau al originalului, pregătind terenul pentru viitoarele traduceri. Inițiativa aparține celei mai prestigioase reviste literare din Sofia, „Literaturen glas", care în 1892, dovedind o bună cunoaștere a creației eminesciene, în contextul literaturilor balcanice, recomanda pe poetul român cititorilor bulgari ca pe „cel mai reprezentativ geniu al popoarelor balcanice". O primă traducere bulgară semnalăm peste doi ani în „Bălgarska sbirka" din Sofia, care publică în traducerea lui D. K. Popov, **Somnoroase păsărele**, pe care traducătorul o include, împreună cu poezia **Singurătate** într-o culegere de poezii, apărută la Sofia în 1895.

Referințele critice din acest deceniu, care descoperă, apreciază și recomandă atenției generale opera poetului român, sînt în mod firesc sintetice, dar și cu o deschidere spre analiză, reprezentînd începutul unei noi etape critice, de cercetare a vieții și creației sale în alte țări, mai ales odată cu apariția seriei de disertații, inaugurate de o primă teză de doctorat, susținută în 1895 la Universitatea din Budapesta și publicată în același an de fostul student în filozofie și filologie modernă, devenit după Unire primul Patriarh al României, Elie Cristea (Miron), care își încheia astfel analiza vieții și operei poetului român: „datorită genialității sale, Eminescu ocupă locul meritat printre cei mai mari poeți ai acestui secol".

III. În secolul al XX-lea

Un tur de orizont asupra principalelor categorii de limbi și țări, care l-au preluat pe Eminescu în secolul XX, ni-l prezintă pe acesta în toată măreția devenirii sale universale. Cu fiecare an și deceniu care se scurge, Eminescu ni se dezvăluie tot mai mult ca expresie deplină a unui geniu poetic de primă mărime a culturii universale, în care „Luceafărul" poeziei românești a înscris pentru eternitate momentul românesc.

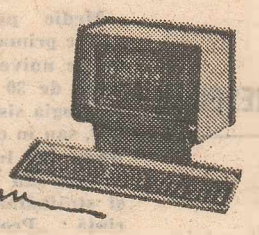
Cititorul dornic să afle limbile în care rezonanța poeziei eminesciene a cunoscut tot atîtea tonalități ale limbajului poetic universal, va putea găsi peste 8 500 versiuni în diferite limbi, de la cele vechi clasice, la cele moderne de largă circulație internațională, de la cele nordice sau balcanice și pînă la cele răspîndite în vestul european sau orientul îndepărtat, în cele două Americi sau în Africa, de la cele vorbite în țările cu orînduire socială socialistă și pînă la cele din țările nesocialiste.

În limbile vechi clasice (ebraica, greaca, latina și sanscrita) Eminescu reînvie spiritul romantic „à la fin de siècle" XIX cu rezonanțe antice, dar exersat pe corzile sensibilității moderne actuale. **Shirim** (poezii) în ebraica din Jerusalem și **Poiemata** în greaca modernă din Athinai, **Divyagrahah** (Luceafărul) în sanscrita din Delhi și **Carmina** latină de pe meleagurile românești sînt tot atîtea cuceriri ale gîndirii și expresiei poetice eminesciene, exprimate într-o haină literară parcă anume croită pentru gusturile diversificate ale zilelor noastre. Cele mai numeroase versiuni, peste 100, sînt realizate într-o pură latină, editate în țara noastră, exersate ca o modalitate de posibilă retrăire prin limbaj într-o lume antică, din care nu a mai rămas decît învelișul sonor al unei existențe apuse, în care mesajul eminescian pare însă fascinant.

D. COPILU ■

atelier literar

Ghiță Florin — Pitești. Foarte mult Cosbuc, mult Topîrceanu și destul de mult Pillat. Sigur, loc pentru dumneavoastră nu mai prea rămîne. Dincolo de asta, computerul a „centrifugat" de cîteva ori o strofă din **Sat adormit**: „Satul doarme și tăcute / vitele, dorm și ele. Doar potăile de curte, / stau la post, ca sentinele". Pentru despărțirea subiectului de predicat prin virgulă meritați să vă criticați și să vă rușinați singur multă vreme. Nu asta era nedumerirea computerului, ci numărul de picioare la respectivele potăi, avînd în vedere că, în general, e vorba de un substantiv colectiv. Și unde ați văzut dumneavoastră că tocmai potăile fac de santinelă ?

Iulian Nuță — București. Vă străduiți de mult să ne convingeți de virtutile dumneavoastră într-o poezie și ați reușit să ne convingeți de contrariu. Mirarea noastră e că nu obositi deloc. Mai mult, aveți vreme și texte pentru a umbla și pe la alte usi. Cele trimise nouă sînt jalnice : „Pe strada mea / este mereu soare. / Pe strada mea / sina de tramvai este făcută / din teavă de tun". Fiți serios : teava de tun e făcută dintr-un metal de calitate, nu ca sinele de tramvai.

Cojocea Eugenia — Galați. Computerul consideră că vă aflați în zodia mimetismelor, adică a influențelor neasimilate. Noi, citindu-vă începutul din **Amintiri desarte** — „Trecut-au anii în zbor / Trecut-au și se duc. / Pe tine brunetel fecior / De mult nu te-am văzut" —, considerăm că brunetelul nu apare pentru că nu-i place cum scrieți. Preferă să stea singur „la umbra unui tei", ascultînd „cum sună fanfara". Cum nu-l puteți convinge să apară scriindu-i poezele, recurgeți la soluția radicală: tăiați teiul și desființați fanfara.

Gheoca Liana — Craiova. Nu. Ceea ce faceți dumneavoastră nu e poezie : „Ai și plecat ! Ce păcat ! / Eu nu te-am uitat / Mă gîndesc ce pot să fac, / Dragul meu, eu, vreau să te împac". Învățați gramatica, împăcați-vă și nu ne mai scrieți.

Gabriel Ardeleanu — Toplița. Dacă veți reuși să renunțați la banalitățile de genul „și într-o noapte neagră ca frunza de tutun / cînd luna spînzurată dormea într-un alun" și la stupiditățile tehnice precum „dimineața se ivea ca un șarpe / antrenînd în oțelul din coasă invizibile harfe", păstrînd nealterată fabulația, mai putem vorbi.

Gheorghe Tei — București. Sînteți cusurgiu și, implicit, nedrept, în vreme ce noi am fost sinceri și clari : avem convingerea că puteți scrie mai frumos și mai bine, disciplinîndu-vă gîndirea, supraveghindu-vă limbajul, luîndu-vă în serios și, mai ales, renunțînd la ifosele poetului gata făcut. Cu mai puțin talent decît dumneavoastră, alții au reușit să facă lucruri mari. Procedați cum doriți, dar noi considerăm că din moment ca ați ajuns la versuri ca acestea : „Vară-i acum, dar cîte ierni vor geme / peste zăpezile din cartea de poeme", altele de felul : „Bate-un vînt de-acela demisec", „ne-nchidem trupul cu un singur stor" sau „cețuri strunite cu fum de petarde" sînt niște prostii țepene. Ca și acest „cînd vîntul latră rătăcit prin rime". Sigur că latră. Latră a pustiu.

Aurelian Maria Escu — Galați. Vă împărtășim atît mîhnirea pe care v-o produce suferința fizică, atît de frumos învinsă, cît și efortul de a vă păstra în regiunea optimismului. Din păcate, poemele nu pot fi reținute în **Atelier**. Ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să continuați.

Dorimis Mihai — Ștefești, Prahova. Reproducem din **Remember** : „încearcă să lupți pentru cei / care mor nevăzuți, fără ceară, / driblați de aceeași lumină / ce moare în ultima seară". V-ați driblat singur și pentru mult timp.

Coman Iliașu — Bîrlad. Fiți liniștit : computerul n-a citit nimic din tot ce ați trimis, fiind deja intoxicat cu lecturile anterioare. Totul a fost preschimbat în cenușă.

P.C.M. — Craiova. Semne promițătoare în **Pădurea ciudată** și **Nu. Mai puține în Istoria a doi atlanți**. Reveniți mai tîrziu.

Mihai Petru sau **Dumitru Daniel** — Ploiești. Vreți adevărul așa cum l-ați învățat de la Hegel. Nu-i greu dacă vă citiți singur versurile : „Tu... fată frumoasă, / tu gingaș ghiocel / ascultă-mă ! / Ascultă-mi visele toate / și vino să transpunem totul / în realitate". Consultîndu-l pe filozoful de la Stuttgart — computerul dispune de atari virtuți —, acesta ne-a spus că-i preferabil să vă păstrați visele.

Mai trimiteți : Valeriu Iocan — Dej ; **Stoica Gabriel** — Iași ; **Roman Ionescu** — Tecuci ; **Sfetcu Florin** — Craiova ; **Sass Simona** — Calafat ; **Cherciu Victoria** — Sfîntu Gheorghe, Covasna ; **Ciobanu Elena** — Iași.

Deocamdată, nu : Dragoș Gabriel Miodrag și **B.B.** — București ; **Dumitru Maria Antonela, Emanuel Stan** și **Eduard Tară** — Iași ; **Stănescu Alina** — Fetești ; **Nistor Man** și **Doina Mocanu** — Constanța ; **Laza Teodor** — Arad ; **Dușa Gheorghe** — Mîneciu ; **Baciu Ion** — Sălaj ; **Traian Dumbrăveanu** — Brașov ; **Circea Camelia** — Focșani ; **Căzăniș-teanu Marcel** — Ploiești ; **Radu Viorel** — Tecuci ; **Cîmpanu F. Marius** — Botoșani ; **Tudor Elena** — Giurgiu ; **Ioana Neagoe** — Craiova ; **Dănilă Daniel** — Brăila ; **Moldoveanu Maria** — Motru ; **Iancu Sorin** și **Pal Daniela** — Sibiu ; **Camelia Moisescu** — Lupeni.

Nu vă pierdeți timpul : Pandrea Amalia, Cătălin Ștefănescu și **Decebal Dumitrașcu** — Galați ; **Mihai Teodorescu** și **Dinu Constanța** — București ; **Dra-vu Gheorghe** — Tîrgu Mureș ; **Florin M.** — Broșteni ; **Catrina Claudia** — Buzău ; **Ion Gh. Popa** — Satu Mare ; **Sanelle Adivo** — Oradea ; **Daraban D. Ioan** — Roman ; **Botezatu Vasile** — Teiuș ; **Bădălan Marian** — Drăgănești Olt ; **Dumitru Costinel** — Fundeni ; **Vulpe Gabriela** — Hunedoara ; **Oneriu Marius** — Constanța ; **Mitrea Marian** — Oltenița ; **Mihai Apostu** — Vaslui.

DARIE NOVĂCEANU ■

Ca o pasăre abia șoptită

Amurg, cînd luminile
sculptează trupul pustiu al însingurării.
Picături de liniște se preling
printre ramurile întîrziate în rod.
Privind printre ele
viața e o pasăre abia șoptită...

Amurg

Spre amurg culorile cad la întîmplare,
lumina se retrage într-o armură sigură,
pe cer crește un trandafir
aidoma cu cel de pe masa ta,
pe care eu l-am numit asfințit îngîndurat
printre pietre tăcerea se-aprinde
izgonită dintre columnele plopilor.

numai înfățișarea anotimpului,
ca o imagine stearsă,
presară în urma mea regrete...

STĂNILA VERONICA

Singurătate

Singurătatea în cămașă de noapte
înflorată
păsește prin camera mea
— sanctuar
ales anume pentru plimbările ei.
Lucidă, contemplă primii pași,
apoi, pe covorul din mijloc,
își admiră supletea.
Caută
unghere în care au rămas vocile prietenilor.

TATIANA MIRON

„Cînd interpretez cîntecul lăncului..."

(Urmare din pagina 9)

pe un astfel de costum valoarea unui pian. Le-am explicat, însă, că o astfel de frumusețe nu e de vînzare.

— Cîteva melodii de mai mare succes ?

— „Coborîi din deal în vale", „Cobor oile din munte" — superb, „Mă sui-i în dealul Clujului", „Hăulita oltenească", multe altele. E greu să mă opresc, însă, la cîteva titluri, fiecare program nu era, să zic așa, stas, ci neprevăzut, în raport de oamenii din sală, de atmosfera ce se crea. „Citeam" publicul, sondam atmosfera încăperii, starea de spirit dominantă, și atunci melodia se alegea singură ; mi se impunea. Erau seri în care nu mai terminam de doinit : mă avantajează timbrul meu grav, „de violoncel", cum spun unii specialiști. În doină, un astfel de timbru e de mare ajutor pentru interpret : din start ai „culoare", atmosfera e de partea ta.

— Cum ați pătruns în întregul cîntecului popular ?

— Cu ani în urmă, am avut (după mine) marele noroc să-l cunosc pe regretatul Hari Brauner. El trăise un timp aproape de Maria Tănase, i-a fost Mariei de mare ajutor în alegerea repertoriului. Mi-a povestit multe despre munca marii artiste, despre viața ei, și mai mereu îmi spunea, ca o pildă, că trebuie să muncesc mult, să-mi asum cunoașterea și interpretarea cîntecului popular românesc în întregime ; să nu rămîn o interpretă „de zonă".

— Cînd vi s-a relevat necesitatea acestei cunoașteri ?

— Cu ocazia realizării unui disc, pentru străinătate, la Electrecord ; cînd singura voce aleasă, pentru a interpreta **doina**, a fost a mea. Pe atunci eu cîntam doar doina oltenească — „Sub poale de codru' verde", și atît. Atunci am înțeles prăpastia care pîndește destinul unui interpret, cînd acesta rămîne un limitat, un interpret zonal.

— Ce-ați făcut ?

— Să mă las de cîntat, înțelegeți, nu puteam; am început să scormonesc în arhivele Institutului de Folclor; am tras benzi întregi de muzică populară, melodii cîntate de diverși rapsozi ; zile și nopți, multe zile și nopți am ascultat acești minunați rapsozi, îi pătrundeam cu gîndul, mi-i imaginam, descifram atentă straturile de adîncime, caracteristice fiecărei melodii. Nu puține au fost nopțile în care, tot ascultînd și ascultînd, am descoperit că un cîntec are, să mă exprim oarecum mai plastic, foarte multe cămăși ; că la prima vedere (citiți ascultare) îi observi doar aspectul exterior. Abia după ce-l pătrunzi bine, înțelegi cum aceste cămăși aproape că nu se mai termină pînă să ajungi la miezul cel adevărat al cîntecului.

— O Fata Morgana a cîntecului, nu ? Există un moment cînd ai senzația sau sentimentul că ai atins această Morgană ?

— Este, cred, momentul în care ai pătruns bine cîntecul, l-ai **învățat**, ai sondat suficient în fîntîna lui arhaică sau mai timpurie. În clipele acelea de revelație simți cum cîntecul te îmbracă în propriile lui cămăși, te încinge cu propria lui beteală.

— E o înstăpînire reciprocă ?

— Da, se instalează în tine starea de spirit a cîntecului, sentimentul prim, izvorul acela care l-a născut ; starea cîntecului devine acum propria ta stare, cîntecul se cuibărește în tine ; te bucuri, iubești, bocești, te revolți, fiindcă așa îți cere cîntecul.

— V-ați definit vreodată simțirea asta ?

— Cîntecul popular este, într-o expresie proprie, roua pămîntului sau poate lacrima pămîntului pe care trăim, viețuim, noi, românii. Forța lui de aici vine, din spiritul acestui pămînt românesc. Legătura dintre elementele lui (text—melodie) propulsează tot din această forță, izvorăște tot de acolo, de dedesubt.

— Cam în ce relație a-ți situa cîntecul popular românesc cu altele, cu cîntecele populare ale altor țări ?

— Prin țările pe unde am umblat și am cîntat, am „învățat" și o melodie din țara sau țările respective. M-am străduit să exprim, să redau, după puterea mea, tot ce are cîntecul acela mai frumos. Dar, iată, constat acum, cînd mă întrebați, că putem situa cîntecul nostru popular, în această „concurență" a cîntecului mondial, pe o poziție de frunte.

— De ce ?

— Există o armonie aproape perfectă între melodie, text și costumul popular.

— Stăpîniți, constat și eu, un fel de estetică a cîntecului popular ; țeseți în jurul lui o interesantă metafizică ; ce pregătire aveți ?

— Am absolvit facultatea de istorie, dar de opt ani conduc Grupul vocal folcloric al Casei pionierilor și șoimilor patriei din Sectorul 5 al Capitalei.

— Le predați lecții despre cîntec ?

— Nici măcar copiilor nu le dau **lecții**. Eu, să nu supăr pe nimeni, îmi exprim starea mea de cîntec. Pe copii îi îndemn să iubească folclorul nostru, poveștile frumoase, cîntecul popular, poeziile ; îi învăț cum să **învețe** un text. Ei, cînd l-au memorat, îmi strigă : „Gata, îl știm !" Da, le răspund, dar nu știți ce urmează.

— Și ce mai urmează ?

— Coborîrea în cîntec, asumarea acelui spirit de cîntec de care vă vorbeam ; rostirea textului în fața oglinzii, pînă îți îmbraci cîntecul, ca pe-o cămașă, cum vă spuneam.

— Ca interpretă a cîntecului popular, istoria v-a fost de folos ?

— Istoria este viața, este lupta parcursă în timp de un popor, de o mulțime de oameni, de un om ; e o acumulare de fapte, adunate ca-ntr-o poveste uneori tristă, alteori fermecătoare ; cîntecul popular e tot o poveste — de jale, de revoltă, de bucurie. Istoria m-a învățat, deci, să-mi reprezint exact starea de spirit a cîntecului popular. Jianu pleca la luptă cîntînd ; Tudor din Vladimiri, la fel, Iancu sau, mai încolo, Horia, la fel. La liceu, cînd profesorul nostru ne spunea lecția de istorie, parcă ne chema acolo, pe cîmpul de luptă. Eu cînd cînt cîntecul lui Avram Iancu, mă simt chiar în oastea Iancului. Am cîntat nu demult cîntecul acesta într-o sală. Și cînd mulțimea aceea din sală s-a ridicat în picioare și a început să cînte cu mine, mi-am zis în gînd : Da, pe-aici nu se trece ! Același cîntec l-am cîntat la Los Angeles ; de două ori, de trei ori, și acolo cu sala în picioare ; cîntam strofele pe sărite, publicul era în extaz, eu — copleșită de fericire pentru triumful acestui gen de artă autentică românească.

— De unde credeți că vine forța aceasta, de a ridica o mulțime de oameni la cîntec ; chiar atunci cînd nu cînți în limba lor ?

— Din frumusețea melodiei, din mesajul textului, din adevărul pe care-l rostesc cuvintele ; și nu în ultimul rînd din valoarea interpretării, din originalitatea artistului. Celor ce te ascultă trebuie să le spui totul despre cîntec, despre această poveste cîntată. Mi s-a întîmplat nu o dată să-mi spună un ascultător sau altul : „Cînd cînți tu, Ionela, parcă vedem locurile, oamenii despre care cînți".

— Dumneavoastră simțiți nevoia de-a cunoaște locurile, oamenii despre care cîntați ?

— Despre tot ce-am imprimat pe disc, despre tot ceea ce cînt cunosc cîte ceva ; nu-mi sînt străine nici locurile, nici oamenii nu-mi sînt străini. Să poți pătrunde cîntecul, trebuie să cunoști bine locul în care s-a ivit : satul, oamenii, pădurea sau cîmpia, aerul și apa, foșnetul frunzei și-al ierbii.

— Să cunoști chiar și „țiriișul șarpelui", nu ? Așa cum spune tot cîntecul.

— Cunoașterea asta se numește cunoaștere folclorică ; se tezaurizează în tine și o redai ascultătorilor prin acel triunghi al ființei tale : inimă, voce, minte, adică intelect.

— Unde v-ați lansat, prima dată, Ionela Prodan ?

— La **șezătoare**, la clacă ; mergeam acolo să cînt.

— Ce cîntați la șezătoare ?

— Cîntece din sat ; dar i-a stați, uite, zău, eu niciodată nu mi-am adus aminte pin' acum de bunicul meu, Oane Combei, din Mîrșani. Cu el mergeam la cîmp ; țineam calul de dîrlog și-l plimbam prin vie. Eram copil și mă deșteptam la orele patru dimineața și plecam la cîmp. Și seara, la scăpătatul soarelui, mă urcam în căruță, lîngă bunicul meu, și bunicul îmi zicea: „Mă, taică, mă, ia zi tu pe Pavele, mă !" Și eu cîntam pe Pavele : „Eu sînt Pavel din Banat / Cel mai fain ficior din sat".

— Iată o melodie care parcă nu mai este. Oare cîntecul moare și el ?

— Nu, cîntecul nu moare niciodată. O melodie dispare cînd interpretul care a lansat-o nu mai are forță s-o susțină, și nici altul nu s-a ivit — care să o relanseze, s-o „revitalizeze". Melodia, însă, trăiește acolo, în satul acela, în anonimatul ei, pînă în momentul în care se naște un alt interpret care se va regăsi în cîntecul acela, și-l va asuma, și relansa. A cînta — nu e o meserie, e o trăire luăntrică mai specială. Toți știm să cîntăm „Mărioară de la Gorj", dar nu toți îi conferim strălucirea pe care i-a dat-o Maria Tănase.

— Pomeniți mereu de aceste două „repere" : Maria Tănase și **Hari Brauner ?**

— La Hari Brauner am ascultat de mai multe ori cîteva benzi cu muzică ardelenească, pe care, la vremea ei, le ascultase și Maria Tănase ; am găsit mai tîrziu cîteva din ele pe discurile marii cîntărețe ; le-am confruntat cu originalul...

— Și ?

— Mai rămăseseră din formele prime doar cîteva elemente comune zonei ; în rest, adică aproape în totalitate, era altceva ; intrase în cîntec Maria Tănase, personalitatea acestei interprete de neegalat.

— Recrease, nu ?

— Nu în text, ci în melodie, în drama cîntecului, în substanța lui. De aici venea forța ei ; ea pătrundea în cîntec cu întreaga-i personalitate și îi dădea numele ei unei creații anonime, cu totul alta după propria ei interpretare. Astfel a devenit inimitabilă și de neatins.

— Înlătura, probabil, straturi de suprafață !?

— Cu siguranță că înlătura acele elemente fără de valoare, fără de forță, și pe care le completa, le înlocuia cu substanța ei proprie. Astfel ea conferea cîntecului o culoare de curcubeu.

— Cîntecul este, înțeleg, un „teritoriu" al cunoașterii, dar și un instrument de cunoaștere ?

— Vă spuneam, doar, că e un izvor neîntrerupt : cu cît asculți de mai multe ori o melodie, cu atît descoperi în cîntec altceva, ceva nou : în text, mai exact spus în rostirea textului, în melodie. Eu am trăit mult în preajma familiei Moisil și odată marele matematician a vrut să mă provoace, spunîndu-mi : „Ce crezi tu, Ionela, că numai tu știi să cînți ? Ia ascultă-mă !" Și a început să fredoneze mai mult o melodie veche, tot de-a Mariei Tănase. Cînta plăcut, dar pe mine m-a frapat atunci interpretarea, trăirea marelui matematician, forța de sugestie cu care rostea cuvintele, accentul lor. Da, un artist al matematicilor reușea să confere textului, cuvintelor forță, culoare, valențe noi.

— Artele se întîlnesc !

— Puterea de pătrundere a marelui matematician era fără egal.

— Ce noutăți ne veți oferi în viitor ?

— Nu știu, poate un nou disc; vreau, însă, să mă pregătesc mereu. Unde e timpul ? Ți-ar trebui zece vieți să cunoști, să pătrunzi folclorul românesc în toată măreția lui. Cînd am cîștigat trofeul „Floarea din grădină" nu bănuiam cît de greu e drumul pe care l-am ales ; cît de greu și frumos. Acum, să mai dau înapoi nu mai pot. Un liman va fi și pentru mine.

DR. ALEXANDRU I. CONSTANTINESCU:

„Cunoașterea creierului uman, o aventură din care vom ieși învingători"

Medic primar neurochirurg, medic primar neurolog, cadru didactic universitar la IMF București, de 30 de ani se ocupă de patologia sistemului nervos. Singur, sau în colaborare, a elaborat peste 200 lucrări științifice publicate sau comunicate în țară și străinătate. Volume de referință : „Procese expresive intracraniene", „Hipertensiunea intracraniană" (monografie tradusă în U.R.S.S.), „Investigații paraclinice în afecțiunile sistemului nervos (sub redacția prof. dr. C. Arseni), „Tratat de neurologie" (sub redacția prof. dr. C. Arseni). Stagii de perfecționare în Suedia, S.U.A. Belgia. Inventator (în colaborare cu S. Boicescu) al unei „canule de recoltare pentru biopsia stereotaxică cerebrală".

— Doctore Alexandru Constantinescu, ne cunoaștem, pare-mi-se, de vreo 14 ani, de la inaugurarea noului local al Clinicii de neurochirurgie din Capitală. V-am întîlnit atunci în secția de tumori, vă întîlnesc acum la traumatologie, inexistentă pe vremea aceea. O altă pasiune ?

— La ora actuală, traumatologia ocupă un loc foarte important în patologie, traumatismele reprezentînd, conform statisticilor mondiale, una din cele trei cauze principale de morbiditate și de mortalitate, alături de tumori și de bolile cardiovasculare. În cadrul traumatismelor în general, se apreciază că 12 la sută prezintă și leziuni ale sistemului nervos, cranio-cerebrale, vertebro-medulare. De fapt, traumatisme ale sistemului nervos au fost, de cînd se știe lumea, poate nu atît de frecvente ca azi, dar au fost. Preocupări deosebite în neuro-traumatologie au început să apară în secolul nostru, după primul război mondial și, mai intens, după cel de-al doilea,prilej dramatic în care s-au produs forme dintre cele mai diverse și mai atroce. La noi în țară, cel care a întrevăzut importanța disciplinei și a făcut tot posibilul pentru dezvoltarea ei, ca o ramură desprinsă poate, dar nu în totalitate desprinsă, cum e și firesc, ea are strînse legături cu întreaga neurochirurgie, a fost profesorul Constantin Arseni. Dînsul a și inițiat această secție, organizată ca atare cu 10—12 ani în urmă. Trebuie să vă spun că profesorul a adus și contribuții remarcabile în domeniu, lansînd un studiu amănunțit asupra traumatismelor cranio-cerebrale în special, dar și al celor vertebro-medulare, precum și a complicațiilor ce pot să apară, avînd și aici o sumă de concepții interesante.

— Sper să nu mi-o luați în nume de rău, din afara medicinii fiind, este normal să mă situez de partea posibililor beneficiari ai tuturor acestor achiziții științifice, de partea bolnavilor. De aceea, mi-aș îngădui să vă întreb, masa medicilor le stăpînește? În cazul unui accident, cei chemați să dea primul ajutor, din cei mai apropiat spital, nu sînt, neapărat, neurochirurgi.

— Profesorul, și odată cu dînsul noi toți, medicii din clinică, am încercat să popularizăm cunoștințele de neurotraumatologie, am încercat să aducem la cunoștința publicului medical o serie întreagă de lucruri foarte importante de știut, în ceea ce privește simptomatologia unui traumatizat cranio-cerebral, măsurile de urgență necesare în asemenea situații. Mi-aș permite să afirm că, în ciuda tuturor eforturilor și demersurilor făcute, nu întotdeauna atitudinea față de acești bolnavi este, în toate spitalele cea mai corectă. Vedeți dumneavoastră, primele ajutoare, prima decizie de diagnostic și tratament al unui neuro-traumatism sînt, **sigur**, cele mai importante. De ele pot să depindă nu numai viața de moment a bolnavului — și care nu doar aceasta trebuie să intereseze —, ci după aceea, sechelele cu care va rămîne pentru totdeauna. Pacientul trebuie examinat corect și minuțios din cap pînă în picioare, integral, și nu, cum se zice, numai ceea ce „iese din pătură", capul și călcîiele. De cele mai multe ori, un traumatism este însoțit și de afectarea altor organe, de traumatisme toracice, abdominale, vertebro-medulare, de fracturi ale membrelor, fără simptome la prima vedere. Să mă ierte confrații mei, poate să li se pară o răutate ce spun aici —, o să dau drumul la tot ce am pe suflet —, dar ne întîlnim, nu de puține ori, cu situați de neglijare, de ignorare a acestui examen complet. Aș putea să vă dau foarte multe exemple de bolnavi trimiși în clinica noastră, cu întîrziere deși ar fi putut beneficia mai rapid de o intervenție chirurgicală, evitîndu-se mărirea leziunii cerebrale și apariția complicațiilor. Pacientul este însoțit de un bilet simplu, pe care se scrie, eventual numele, eventual vîrsta și un diagnostic scurt, neangajant „traumatism cranio-cerebral", și nimic din cele întîmplate, cum a avut loc accidentul, dacă a avut un interval bun al stării de conștiență sau a intrat în comă imediat, ce tratament i s-a aplicat... În schimb, medicul respectiv, nu uită să-și treacă, sub parafă ori sub semnătură, toate titlurile și funcțiile pe care le are. Ori, acum ajung la punctul foarte dureros pentru specialitatea mea, răspunzîndu-vă astfel, mai direct la întrebarea pusă. Nu avem în țară, toate spitalele județene asigurate cu secții de neurochirurgie, sînt multe, dar nu pretutindeni, nu există nici măcar un medic specialist principal neurochirurg. Există puțin interes pentru noțiunile acestei discipline.

— Interes din partea medicilor? Interes din partea direcțiilor sanitare?

— A direcțiilor sanitare, credem noi. De ani de zile insistăm — profesorul Arseni, conferențiarul Constantinovici au luat legătura personal, telefonic ori direct, prin ședințele de la Ministerul Sănătății cu mulți directori —, să fie trimiși la perfecționările de 6 săptămîni, chirurgi generali, ortopezi etc., care să primească în clinica noastră noțiuni de neurotraumatologie. Toată lumea este de acord, dar cînd e vorba să începă cursul, ne trezim că n-avem cu cine. Direcțiile sanitare nu trimit medici. Nu credem că la nivelul unor secții de chirurgie dintr-un spital județean nu poate fi scos, pentru 6 săptămîni, un cadru medical care să vrea să se superspecializeze, să-și apropie noțiuni într-un domeniu atît de solicitat azi.

— Care sînt cauzele cele mai frecvente generatoare de traumatisme?

— Fără îndoială, accidentele rutiere se situează și la noi, ca pretutindeni în lume, pe primul loc. Mai sînt așa-zisele accidente casnice, mai ales la persoanele în vîrstă și la copii. Accidentele de muncă, de asemenea, nu-s de neglijat; cu toate normele și măsurile de protecția muncii există, fiindcă nu totdeauna sînt respectate. Și un alt capitol reprezentat, din păcate, de un număr serios de cazuri, este al traumatismelor provocate prin agresiune. Alcoolul joacă un rol decisiv. Am să vă dezvălui o constatare: cam 80 la sută dintre accidentați sînt victimele alcoolului, aflîndu-se sub influența lui fie cel vătămat, fie cel care a provocat accidentul. E bine să se cunoască acest fapt, sperînd într-un efect educativ.

— Cît costă societatea asistența medicală a unui asemenea accidentat ?

— N-aș putea să vă dau niște sume precise, nu mi-am notat așa ceva, dar dacă le acceptați cu aproximație, am văzut, nu demult, cîteva deconturi, sumele pe care un individ, care a provocat un accident de circulație cu politraumatisme, a trebuit să le plătească pentru spitalizarea, medicamentele, concediile medicale ale celui invalidat. Se ridicau la peste 200 000 lei. Iar omul acela a rămas o povară pentru sine și pentru familie. Un destin frînt. Problemele sociale ale traumatismelor sînt multiple, ele implică și aspecte judiciare, medico-legale etc.

— În traumatismele cranio-cerebrale, intervențiile chirurgicale pun probleme mai dificile decît altele ?

— N-aș putea să spun. Fiecare operație neurochirurgicală își are particularitățile ei, este un unicat, așa cum un unicat este fiecare om. Putem compara, sigur, o operație cu alta, dar niciodată nu se poate afirma că au existat două identice. Există totdeauna ceva care le deosebește. Cu oricît de moderne mijloace ai investiga pacientul, nu se poate ști precis dinainte ce găsești, cînd deschizi.

— Ne-ați putea relata un caz mai recent? Un caz care v-a pus probleme tocmai prin unicitatea lui?

— Un caz! Fără să dau nume, se poate?

— Fără.

— Al unei tinere, o puteți vedea, îi puteți studia foaia, este foarte aproape, într-un salon de lîngă acest cabinet, unde ne aflăm. Căzînd de la înălțime, și-a produs un traumatism cranio-cerebral grav, cu pierdere de substanță cerebrală prin ureche. Trebuie să vă spun că astfel de cazuri au fost rare. Vorbind cu profesorul Arseni — care a examinat bolnava — și-a amintit că nu au aparut decît 4—5, de cînd există clinica de neurochirurgie din București. Întîmplător, eu am avut 3. Două, operate cu timp în urmă, sînt în stare bună, și-au reluat activitatea. Al treilea este fata aceasta, va pleca și ea acasă în stare bună. Sigur, fiind un caz mai rar a ridicat probleme mai deosebite. Dar, fiecare bolnav acaparează ființa unui neurochirurg. Operăm, gîndiți-vă, pe organul cel mai gingaș, cel mai nobil, de care depinde nu doar integritatea fizică a omului, ci și cea psihică, mentală, comportamentală, morală, dacă vreți. În plus, această fată m-a impresionat și pentru faptul că este atît de tînără, are 22 de ani, și de drăguță. Ar fi putut să-și piardă viața ori să rămînă cu niște sechele foarte invalidante.

— Probabil, tot atît cît mă impresionează pe mine acum, un chirurg care a intervenit de atîtea ori pe un creier omenesc și mai este capabil de emoții în fața vieții unui pacient salvat. În fond, cît și ce știe medicina azi despre această fabuloasă materie care este creierul omenesc ?

— Mult și încă foarte puțin. Acest organ deosebit de toate celelalte, care nu se mai formează pe parcursul vieții, ci doar își perfecționează funcțiile, care a permis omului atîtea descoperiri senzaționale, să ajungă pe Lună, să înconjoare planeta Neptun, să dezagrege particula infinitezimală a materiei, atomul, să creeze opere de artă uimitoare, să se reproducă chiar pe sine în computere electronice..., rămîne o planetă insuficient cunoscută. Sînt zone foarte întinse, sînt regiuni din creier unde noi bănuim funcția, dar nu știm precis ce este. Paradoxal, față de cercetările tot mai intense, nu mai știm precis, la ora actuală, cîți neuroni, cîte miliarde de neuroni are omul sau, mai bine zis, copilul la naștere.

— S-a infirmat cifra celor 14 miliarde ?

— Au început să se facă diverse supoziții, unii apreciază că ar fi mai mic decît cele 14 miliarde recunoscute la un moment dat, alți cercetători consideră că, la naștere, copilul are un număr cu mult peste această cifră. Pînă nu demult, se considera că odată cu vîrsta, numărul neuronilor se împuținează, la început dispar de ordinul a zecilor de mii pe zi, ulterior, și mai mulți. Alte cercetări susțin dimpotrivă, că numărul neuronilor nu s-ar împuțina cu vîrsta, ei își mai pierd din calități. Nu neuronii ca atare s-ar distruge, ci, prelungirile lor, dendridele și axonii, și că aici este secretul diminuării capacității creierului la bătrînețe.

— Neurochirurgia, neurologia, psihiatria, endocrinologia, gerontologia, biologia, sînt atîtea discipline care se ocupă de cunoașterea creierului și încă nu reușesc să ne spună mai mult și mai sigur...

— ...Acesta nu e un motiv de descurajare, pot să afirm, fără să mă contrazic, ca unul preocupat de 30 de ani de studiul acestui organ — m-am format ca neurochirurg, după ani de activitate ca neurolog —, că din această aventură, cunoașterea va ieși învingătoare. Fiecare studiu, fiecare ipoteză, dacă vreți, chiar fiecare operație înseamnă un pas înainte. Deschide noi porți. Iată, „destinul" creierului la bătrînețe, adică problema neurogerontologiei se întrevede a fi deosebit de importantă. La noi în țară, în anul 2000, conform prognozelor demografice și sanitare, populația care va depăși vîrsta de 60 de ani va atinge minimum 16 la sută din totalul locuitorilor. Ori, trebuie să ne preocupe faptul de a-i prelungi perioada funcțională. Firește, printr-o bună stare de sănătate, în care cei de vîrsta a treia pot fi utili societății. Asta-i mare lucru, nu ? !

— Desigur, pentru a nu deveni o povară familiei.

— În primul rînd, să nu devină o povară pentru ei înșiși. Foarte mulți realizează că nu mai sînt în stare să facă o serie întreagă de lucruri, ceea ce le creează un complex de inferioritate, îi deprimă și le închide un cerc patologic.

— Să revenim la surprizele pe care creierul le provoacă mereu cunoașterii. Ne mai oferiți cîteva exemple?

— Da. Se știe că pe emisfera dreaptă sînt localizate anumite funcții, deosebite față de cea stîngă, iar pe aceasta altele, unele avîndu-și sediul pe ambele emisfere. Dar, posibilitățile de preluare, în caz de boală, sînt uneori surprinzătoare și dau de gîndit. Să mă refer, de pildă, la tulburările de vorbire sau de scris. Aproximativ 95 la sută dintre oamenii dreptaci — 5 la sută fiind socotiți stîngaci — se apreciază a avea zona vorbirii în emisfera dominantă, cea stîngă. În situația unei leziuni, afectînd aria vorbirii, identificate în mod sigur, prin investigații paraclinice, de tipul celei atît de perfecte la ora actuală — mîine-poimîine vor apare cu siguranță altele care să o întrecă —, așa cum este tomografia axială computerizată cu rezonanță magnetică nucleară, bolnavul respectiv poate să aibă, totuși, tulburări minime de limbaj. Împreună cu profesorul Arseni am realizat o asemenea lucrare, am verificat pe un număr de cazuri și am dovedit și anatomic, — publicată acum vreo 2 ani — faptul că tulburări de vorbire pot să apară în cazul respectării zonei corespondente, dar atingerii regiunilor profunde, ale nucleilor cenușii centrali, ale nucleilor bazali. Este interesant de urmărit în continuare acest aspect, ce se întîmplă în recuperare? Este biciuită zona lezată? Mai greu de crezut! Se preia funcția ei de către alte zone din vecinătate sau poate de la distanță? Poate! Există niște documente, niște fapte concrete, care să confirme categoric acest lucru? Foarte puține. Sau poate deloc. O tumoră care se dezvoltă în ceva necunoscut în întregime dă, adesea, niște simptome foarte interesante.

— În sfîrșit, m-am abținut să vă provoc, dar am stat la pîndă, am așteptat să vă apropiați singur de domeniul ce v-a captivat atîția ani, tumorile cerebrale. De ce le-ați abandonat ?

— Nu le-am abandonat defel. Pentru un moment lucrez în acest sector, dat fiind cerințele, necesitățile clinicii. Studiul tumorilor creierului rămîne pentru mine ca o dragoste veche care nu se uită. Continuă să mă pasioneze, să mă preocupe, să mă fascineze.

— La ce fel de simptome vă referiți ?

— De exemplu, am avut un pacient, odată, cu cîțiva ani în urmă, cu niște manifestări foarte ciudate, încît a fost bănuit a fi un bolnav psihic și îndrumat spre serviciile de psihiatrie. Spunea că, din cînd în cînd, vede în hemicîmpul sting, timp de cîteva secunde, corpul sau obiectul pe care îl are în acea parte, inversat. Dacă se uită înainte și trece prin strînga lui un om, îl vede cu picioarele în sus și cu capul în jos. Imaginați-vă reacția oricui, să-i spui așa ceva ? ! Te crede nebun. Ulterior, simptomatologia s-a complicat și a ajuns la noi. Bolnavul avea o tumoră a polului occipital drept. Omul trebuie întotdeauna crezut în ceea ce îți spune și apoi analizezi toate datele tabloului clinic. Mi-aș permite să vă mai dau un exemplu. Mi-amintesc de un alt bolnav venit la noi tot dintr-un serviciu de psihiatrie, bănuit a fi înnebunit brusc. Într-o dimineață, soția l-a găsit la marginea patului, deși era ora cînd trebuia să se afla la serviciu. Nu reușea să se îmbrace. Vorbea normal, se mișca normal, făcea absolut normal ce i se cerea, totul pînă la a se îmbrăca. Drept pentru care soția s-a îndreptat cu el spre o clinică de psihiatrie. Acolo s-a văzut că ceva nu este în regulă și s-a solicitat consultul nostru, al neurochirurgiei. S-a constatat că bolnavul avea o apraxie la îmbrăcare datorată unei leziuni de emisfer drept, o infecție plecată de la o otită. S-a rezolvat chirurgical, din fericire era de natură benignă, și omul a plecat sănătos acasă.

— „Din fericire era de natură benignă"... Ce eliberare pentru bolnav și medic! Ce speranțe ne-ar putea da neurochirurgia pentru tumorile maligne?

— Ce să vă răspund? Viitorul în tratamentul cancerului cerebral nu este, nu poate să rămînă chirurgical. Este o idee persistentă a profesorului Arseni la care ader cu deplină luciditate. Mai ales pentru tumorile maligne infiltrative. Datorită faptului că afectează niște țesuturi extrem de fine și de delicate. Sîntem chirurgi, dar trebuie să rămînem realiști. De altfel, ca și în rezolvarea altor tumori tratamentul va trebui să vină. De unde? Medicamentos? Poate! Ce medicamente? Se va ști, cînd se vor cunoaște mai multe lucruri despre cancer. Lumea întreagă cercetează.

— Neurochirurgiei ce-i va mai rămîne de făcut?

— Destule. Va rezolva traumatismele, malformațiile vasculare cerebrale, unele tumori, bine delimitate, benigne, cum arătam.

— Ați semnat lucrări și aveți un brevet de invenție ce se referă la biopsia tumorilor cerebrale. Cum se poate scoate din creier, înainte de operație, frag-

mentul acela necesar pentru analiza de laborator?

— De-a lungul anilor, am constatat că sînt unele tumori inoperabile sau leziuni profunde, inaccesibile ori greu accesibile. Pentru a ajunge la ele, ești nevoit să afectezi, în timpul intervenției operatorii, o serie de zone importante și atunci, m-a preocupat problema aceasta a biopsiei tumorilor creierului mai înainte de actul operator.

— Ce este aceea stereotaxie?

— O metodă neurochirurgicală și radiologică prin care, cu bune cunoștințe de anatomia și fiziologia creierului și efectuînd niște calcule matematice, poți să stabilești exact unde se află plasată leziunea și s-o abordezi fără să deschizi cutia craniană.

— Cum prin calcule matematice? V-ați apucat de matematică, după atîția ani de medicină ?

— Este o știință cu care am avut afinități în liceu și a rivalizat o vreme cu dorința de a deveni medic — pentru care am optat la 14 ani, iar de la 19, pentru studiul creierului. Mi-a fost ușor să mă repun la punct cu noțiunile de geometrie spațială și de calcul de care aveam nevoie. Din experiență, i-aș sfătui pe tinerii liceeni care vor să devină medici, să studieze cu seriozitate matematicile. Am convingerea, mîine nu vor mai putea ține pasul fără această știință. Revenind la biopsia stereotaxică, uitați-vă pe această lucrare și veți înțelege mai bine. Se face bolnavului o tomografie computerizată, o angiografie, deci o serie de investigații paraclinice de la care se obțin niște date despre zona lezată. Unde este cu precizie așezată, mai ales cînd e vorba de una foarte profundă, și cum ajungi direct la țintă, fără să afectezi țesutul din jur, stabilești prin calcule. Fixezi punctul ca pe o hartă. Printr-un orificiu mic în cutia craniană pătrunzi în zonă pe coordonatele stabilite și ajungi la locul voit. Distrugi, dacă e vorba de o leziune ce trebuie distrusă, ori numai recoltezi fragmentul de care este nevoie pentru analiza histopatologică. Am efectuat un număr de asemenea biopsii, s-au abordat astfel tumori destul de profunde, de ventricol III, de nuclei bazali, ori și mai profunde, fără să afectăm zonele din jur. Au fost situații cînd n-au fost formațiuni maligne ci numai ramolismente sau procese de encefalită, bolnavii respectivi fiind astfel scutiți de operații iar în alt mod nu s-ar fi putut ști despre ce fel de leziuni era vorba, toate celelalte investigații conducînd spre diagnosticul de tumoră.

— Un mare curaj ?

— Fără curaj, medicină nu se face. Curaj dublat de cunoaștere. Să știți că pînă să trec la aplicarea pe bolnav mi-a trebuit foarte mult timp, am experimentat pe „fantomă", pe un craniu în care introduceam „o țintă", nu sute, mii de calcule, mii de situații. În același timp, am experimentat și o canulă de prelevare a materialului biologic, cele de la aparatele pe care le aveam în clinică neoferind satisfacții depline. Luam un țesut de la laboratorul de anatomopatologie — m-a ajutat în tot travaliul meu, foarte mult, doctorul Carp, un distins cercetător histopatolog — și experimentăm un model de canulă, construită cu ajutorul regretatului Șerban Boicescu.

— Slujiți o specialitate grea, „regina chirurgiei", cum i se recunoaște, cînd aveți vreme să redactați lucrări științifice, pentru care, firește, este nevoie să și citiți foarte mult?

— În restul zilelor, cînd nu sînt de gardă. Ziua are 24 de ore, depinde cum știi, eum ai învățat să le stăpînești. Ca medic am avut doi maeștri — profesorul State Drăgănescu, în neurologie și profesorul Arseni, în neurochirurgie. Pe lîngă profesie, pe lîngă o mulțime de lucruri tehnice ale meseriei, pe lîngă atitudinea față de bolnavi — de pildă, de la profesorul Arseni am deprins obiceiul de a veni la ora 6 dimineața în spital, să-mi văd în liniște, de unul singur, cu mintea limpede, bolnavii — am învățat rigoarea, disciplina și respectul pentru timp. Cine își irosește vremea nu face mare lucru în viață, nu poate să lase nimic în urma sa.

— V-am reținut destul, nu vă mai răpesc timpul. Vă mulțumesc.

CICI IORDACHE-ADAM

Revelion la o mie de grade

— Ce reprezintă de fapt, acest nou tip de cubilou ?

Lucian Dinescu scoate din buzunarul de la piept al halatului o poză cu o schemă colorată. O poartă mereu cu el. Ca o fotografie cu cineva drag. „Vedeți, cubiloul nostru poate produce fontă de a doua fuziune la cei mai înalți indici calitativi fără să consume nici măcar un gram de cocs, doar prin ardere de gaz metan. Poate că el înseamnă și încăpățînarea noastră de a izbîndi într-un domeniu de vîrf. Doar trei firme în lume, din Anglia, R.F.G. și R.D.G., au pus la punct un astfel de proces industrial de ultimă oră pentru elaborarea fontei de turnătorie. Acum, și Institutul de Cercetări Științifice, Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Sectoare Calde și Metalurgie este autor al unui procedeu modern. Cu rezolvări tehnice originale, economic, competitiv".

În omul din fața noastră, viața a adunat tenacitatea și experiența fostului muncitor metalurgist dintr-o hală a uzinei din Tîrgoviște, setea de cunoaștere a celui care, cu mîinile rumenite de aburii metalului incandescent întorcea seara filele cursurilor de facultate, migala și profunzimea cercetătorului de acum. Tare ca fierul, iute ca oțelul în ducerea la bun sfîrșit a unui gînd îndrăzneț. „Cît trăiești trebuie să arzi pentru cîte o idee nouă. Fiecare zi să fie fierbinte precum metalul acesta topit. Altfel, totul se așază mereu în același tipar tocit și mohorît". A luat alături de el pe proaspătul stagiar Ion Băcanu, venit în institut cu o diplomă de peste 9 și cu un geamantan doldora de vise și entuziasm și pe inginerul proiectant Ioan Mănescu de la filiala clujeană, mare meșter în ale planșetei. Au purces să schimbe chiar temelia principiului de funcționare a cuptoarelor de elaborare a fontei în turnătorii.

— În cubilourile clasice, lingourile de fontă brută din combinatele siderurgice, fierul vechi, feroaliajele și calcarul se topesc prin arderea cocsului, amplasat în straturi în masa metalică, precum un sandvici. Numai că, acest cocs de turnătorie trebuie să fie de calitate superioară, adus din import, sau fabricat din cărbune cocsificabil, de asemeni, provenit de pe alte meleaguri. Împreună cu ceilalți specialiști din institut, am conceput o tehnologie de producere a fontei de turnătorie prin arderea gazului metan, renunțînd complet la cocs. În noul tip de cubilou, gazele de ardere fierbinți, rezultate în urma combustiei metanului, străbat încărcătura metalică topind-o și ridicîndu-i temperatura cu mai multe grade decît în tehnologia clasică. O tonă de fontă lichidă se poate produce astfel cu 65 normal metri cubi de gaz metan și nu cu 150 kg de cocs ca pînă acum. Un cubilou modern cu o producție de 4 000 tone pe an economisește circa un milion de lei. Noul tip de cuptor este curat,, respirația lui nu prezintă nocivitate. Nu se mai ășapează în atmosferă fum, praf, gaze toxice. În plus, el este fiabil și elastic, putînd topi chiar încărcături ieftine, doar fier vechi și span, datorită temperaturilor mai mari rezultate din arderea eficientă a metanului și preîncălzirii aerului de combustie. Cubiloul fără cocs poate produce fonte de calitate superioară, înlocuitoare de oțeluri. Altfel, acestea se fabrică în cuptoare electrice cu inducție energofage. Utilajul nostru cu metan știe să elaboreze direct una dintre cele mai fine și rezistente mărci de fontă, cea cu grafit nodular. Cocsul o otrăvea cu sulf ceea ce impunea operații suplimentare de desulfurare consumatoare de energie".

S-au scurs pe nesimțite doi ani. Pentru cercetătorii din Berceni însă alergarea timpului s-a măsurat prin dosarele groase cît un lingou de fontă pline cu calcule și schițe, executate și cu ajutorul profesorului Laurențiu Sofroni, prin zecile de experimente în dogoarea modelelor funcționale din laborator. Se deschidea o potecă în hățișurile necunoscutului. Ideile le băteau la ușă, la fereastră, deveniseră un fel de gimnastică de înviorare. Unele rămîneau doar file într-un bibliorafț, altele se însuflețeau în instalația pilot, construită chiar în atelierele institutului. Fiecare punea într-un fel umărul la plămădirea destinului ei.

Ion Băcanu, parcă și acum abia ieșit de la un seminar sau colocviu, și-a dorit de la început un meci tare cu meseria. A înțeles că această cercetare este ascensorul care-l va duce la etajele de sus ale creativității. Asta și visase. S-a străduit ca gîndul să-i lucreze mereu la roșu. Și asta s-a simțit între coperțile noului proces tehnologic. „Ne-am preocupat nu numai ca instalația să producă fontă de calitate superioară doar cu materiale din țară, ci și să o echilibrăm energetic. Să-i utilizăm toate resursele în vederea unei funcționări economice, spune. După ce au topit metalul, gazele de ardere sînt vămuite de căldura remanentă într-un sistem de recuperatoare ingenios. Își cedează kilocaloriile aerului de combustie și acesta nu mai trebuie preîncălzit cu gaz metan suplimentar. În plus, la baza cubiloului, în vecinătatea flăcării metanului, am așezat un strat de bile ceramice sau resturi de electrozi de grafit pentru supraîncălzirea fontei lichide, astfel că aceasta se poate turna în condiții optime în orice formă. Amîndouă soluțiile reprezintă premiere ale domeniului".

A sosit în sfîrșit și momentul primilor pași ai instalației pilot. Era o zi de sfîrșit de decembrie, cu țurțuri la streașina halei și mult peste o mie de grade în cuptor. După 20 de minute, fonta a început să picure. În instalațiile clasice, lichidul fierbinte apărea după o oră. Un dop de metal întărit la jgheab împiedica însă analiza produsului. Cercetătorii au pus imediat diagnosticul : trebuia încălzit mai mult creuzetul de colectare. Erau siguri de ce e în stare cubiloul lor, dar n-au avut răbdare să facă a doua șarjă după Anul Nou. „Doi ani ne-am gîndit numai la momentul acesta". S-au înțeles din priviri. Din nou, numărătoarea inversă. Instalația fusese automatizată, așa că nu necesita o nouă pregătire a vetrei, cu amorsarea greoaie a combustiei cocsului. O simplă apăsare de buton și bujiile au declanșat flăcările de gaz metan. Buletinele de analiză au certificat calitatea foarte bună a fontei. Țîșnise mai fierbinte cu zecile de grade calculate prin formule. Din ea se puteau turna cele mai complicate piese, cu pereți subțiri. „Am mai făcut astfel un Revelion, profesional. Ne-am grăbit să închinăm o cupă de șampanie și în noaptea dinaintea Anului Nou". La a patra șarjă, au avut spectatori : specialiștii de la IREMOAS. „O mică bijuterie, au spus. După încheierea testelor, o transferăm la noi să producă efectiv fontă pentru fluxurile întreprinderii".

O tehnologie originală, modernă și eficientă care și-a cîștigat repede dreptul de a avea legitimație de uzină. Împreună cu inginerii de la IREMOAS, cercetătorii se preocupă acum s-o perfecționeze. În Institutul de Cercetări Științifice, Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Sectoare Calde și Metalurgie există în afara secțiilor de tratamente termice, turnătorie etc. și alte sectoare mereu calde : inventivitatea și pasiunea.

FLORIN CONDURĂȚEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Tot despre farmacie și farmaciști

Ne-am referit, într-un trecut articol (2 iunie 1989), la faptul că istoria farmaciei românești este, în comparație cu istoria medicinei, în mod evident nedreptățită. În primul rînd lipsește un volum consacrat trecutului acestei discipline în România. Mai exact volumul există în manuscris, elaborat în valoroasa serie „Istoria științelor în România", sub egida Comitetului Român de istoria și filozofia științei din cadrul Academiei R.S.R., și ar fi oportun să apară cît mai curînd, căci valoarea și utilitatea ii sînt de mult omologate. Tocmai de aceea credem că este mai mult decît indicat să evocăm măcar fugar cîteva fapte și nume.

În primul rînd, să amintim de traistele cu buruieni de leac, adesea agățate de grinzile unor case țărănești, expresie a bogatei **farmacii populare.** Medicamentele cele mai de preț (de producție românească, de pildă ierburi, pulberi minerale ; dar și doftorii aduse de pe alte meleaguri, spre exemplu de la Constantinopol și Viena), se păstrau în multe case în cutiuțe artistic decorate, denumite în Muntenia „chichițe" și în Moldova „chitichii" și nu rareori se puneau și în lăzile de zestre. În cutii mai fastuoase, uneori pictate, alteori din argint, păstrau boierii astfel de substanțe tămăduitoare, așa cum a procedat stolnicul Constantin Cantacuzino, reprezentant de seamă al umanismului în țările române. Cele mai însemnate „depozite" le aveau însă în feudalism, primii medici de la noi.

Medicina cultă românească a preluat adesea leacurile populare, spre pildă concrețiunile calcaroase de lîngă stomacul racilor ca mijloc de combatere a hiperaciditătii gastrice (a „acrelei de rînză"). Praful de coji de ouă pisate, conținînd calciu, se utiliza curent în mediul rural pentru combaterea hemoragiilor și același leac a fost folosit de medicul Marius Sturza în cursul primului război mondial ; el îl administra copiilor al căror organism avea nevoie de calciu. Și fiindcă într-unul din numerele trecute ale revistei am pomenit de cele dinții farmacii de la noi, să menționăm că, din veacul XVII, sînt nominalizați și primii „spițeri", la București, Iași și Brașov, oameni foarte pricepuți în alegerea leacurilor și nu arareori în extragerea lor din resurse ale naturii sau în prepararea lor chimică, încît uneori „spițerii" făceau concurență medicilor, așa cum bărbierii — chirurgi practicau mici operații.

Am amintit în articolul nostru **Farmaciști iluștri** despre cîteva personalități ale farmacologiei românești din trecut, începînd cu Carol Davila și C.C. Hepites.

Să ne oprim acum asupra altor figuri remarcabile. Printre acestea, un loc de frunte îi revine lui **Nicolae T. Deleanu** (1882—1959), farmacist și biochimist, doctor în științe fizico-chimice (1907), după ce absolvise, în 1903, cursurile de farmacie ale Facultății de Medicină din București. A organizat exemplar laboratorul de chimie analitică al Facultății de Farmacie din București, realizările acestuia fiind premiate cu Medalia de aur la Expoziția internațională de la Barcelona din 1929. Profesor eminent de farmacie și chimie analitică la Universitățile din Iași și București (1916—1941), N.T. Deleanu a elaborat o nouă metodă pentru purificarea peroxidazei, prin precipitarea substanțelor albuminoide care o însoțesc **(metoda lui Deleanu).** Tot el a inițiat și a colaborat la realizarea unui valoros **Codex medico-farmaceutic** (1927), apărut apoi și în ediție franceză, la Paris, în 1937.

La același **Codex** fundamental a colaborat și farmacistul doctor în chimie **Alexandru Ionescu-Matiu** (1883—1975), și el profesor universitar de chimie și farmacie, mai întîi la Iași (1926—1934), apoi la București (1934—1947). A condus Laboratorul central de chimie al armatei și a fost farmacist șef al armatei, fiind pensionat cu gradul de general. A avut un aport notabil la dezvoltarea învățămîntului și științelor chimico-farmaceutice în țara noastră. În cercetare, a abordat trei mari domenii : zaharimetria fericianică, mercurimetria și volumo-colorimetria. Savant profund creator, a deschis noi capitole în chimia analitică, cu aplicații toxicologice, farmaceutice, biologice și a indicat noi metode de dozare a taninurilor și alcoolului din tincturi și extracte. A fost membru al Academiei de Medicină din București (1937).

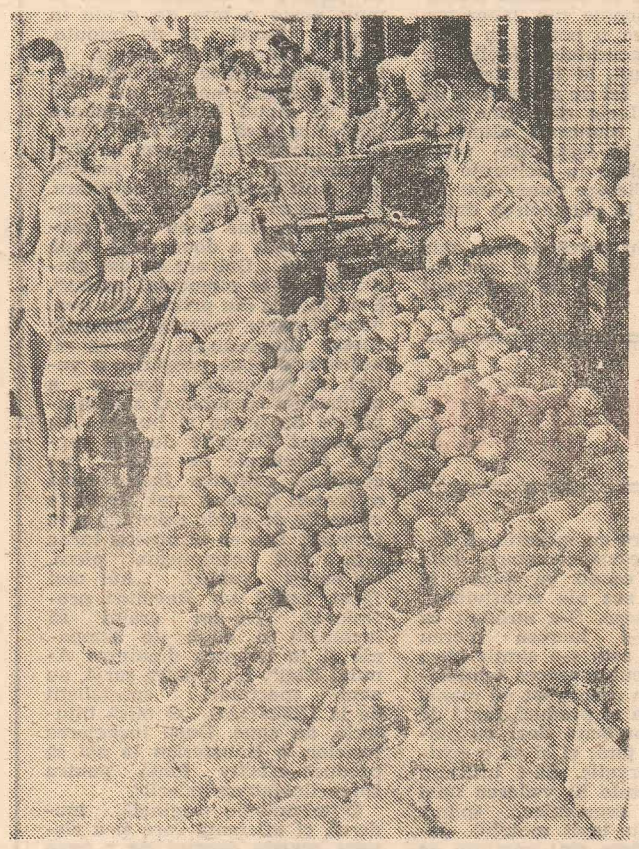
Un chimist-farmacist care s-a numărat printre membrii fondatori ai Societății de Științe din România, iar mai tîrziu a fost ales membru de onoare al Academiei Române, a fost **Alfred Nicolaus Bernath-Lendway** (1836—1924). Doctor în științe chimice încă din 1862 (a studiat în Austria, Germania și Franța), a fost chemat în țară de înimosul Carol Davila, fiind numit (1863) profesor de chimie analitică la Școala Națională de Medicină și Farmacie. A fost pionierul necontestat al organizării laboratoarelor moderne de chimie din România. A condus și reorganizat Laboratorul Eforiei Spitalelor Civile din București, unde a introdus cele mai noi utilaje și procedee ; aci efectua nu numai analize medicale și controlul medicamentelor, ci și analize de alimente, expertize chimico-legale chimico-igienice, analizele furniturilor pentru armată și C.F.R. — adevărat focar de promovare a științei celei mai înaintate. Sub îndrumarea lui s-au mai organizat la noi laboratoare agricole, miniere, de învățămînt. Produsele solului și subsolului românesc, prezentate de el în vitrine special amenajate, au dobîndit „Marele Premiu" la Expoziția Universală de la Paris (1900). În ciuda acestor merite, și-a petrecut ultimii ani de viață în condiții materiale precare, fiind pe deasupra orb.

Prea adesea uitat este și un alt farmacist din trecut, bănățeanul **Iosif Selmiciu** (1909—1972). Doctor în farmacie la I.M.F. — București (1949) el este autorul unui procedeu de preparare a pirazolidin-dionei, cu efect antireumatic și antiartritic pentru care a obținut peste 50 de brevete de invenții. A realizat de asemenea sinteza unei substanțe cu puternic efect antitumoral : p-metoxi-m-di (beta) -cloretil-aminofenil-amină. A mai obținut sinteze valoroase de substanțe analgezice, tuberculostatice, anticoagulante, virostatice etc. Detașat să lucreze în R.P. Chineză, a format acolo specialiști și a pus la punct fabricarea cofeinei, teobrominei și teofilinei (1956—1958). Un bilanț care îl onorează și onorează farmacologia românească.

I.M. ȘTEFAN

P.S. În trecutul nostru articol privind farmacologia românească (din 2 iunie 1989), lipsa de spațiu a „retezat" finalul textului, în care se arăta că regretatul medic și farmacolog Matei Balș a fost distins cu Premiul de Stat pentru obținerea **nitrofuranului**, foarte eficient în tratarea febrei tifoide și a vibrionului holeric.

Niciodată vara

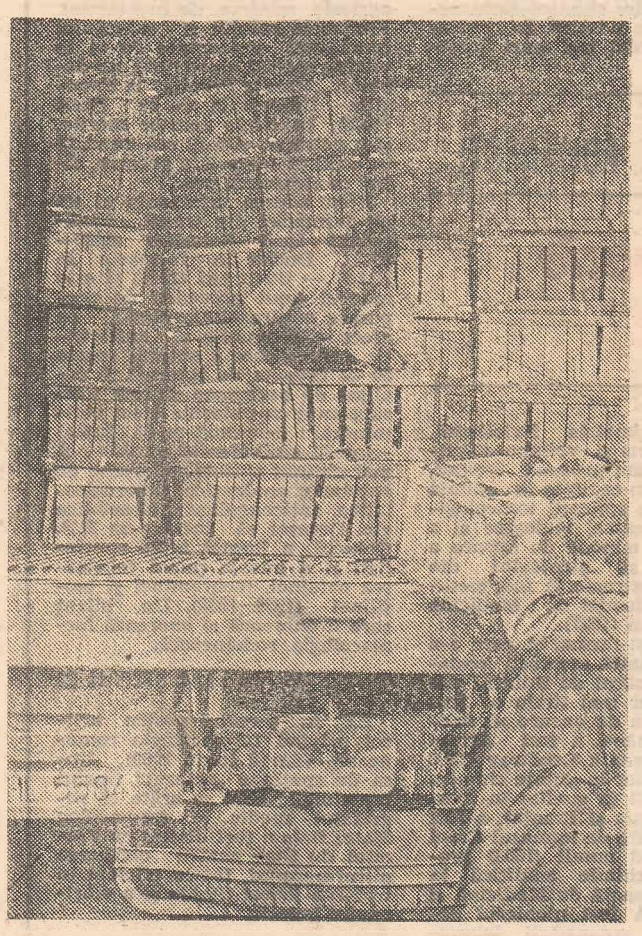

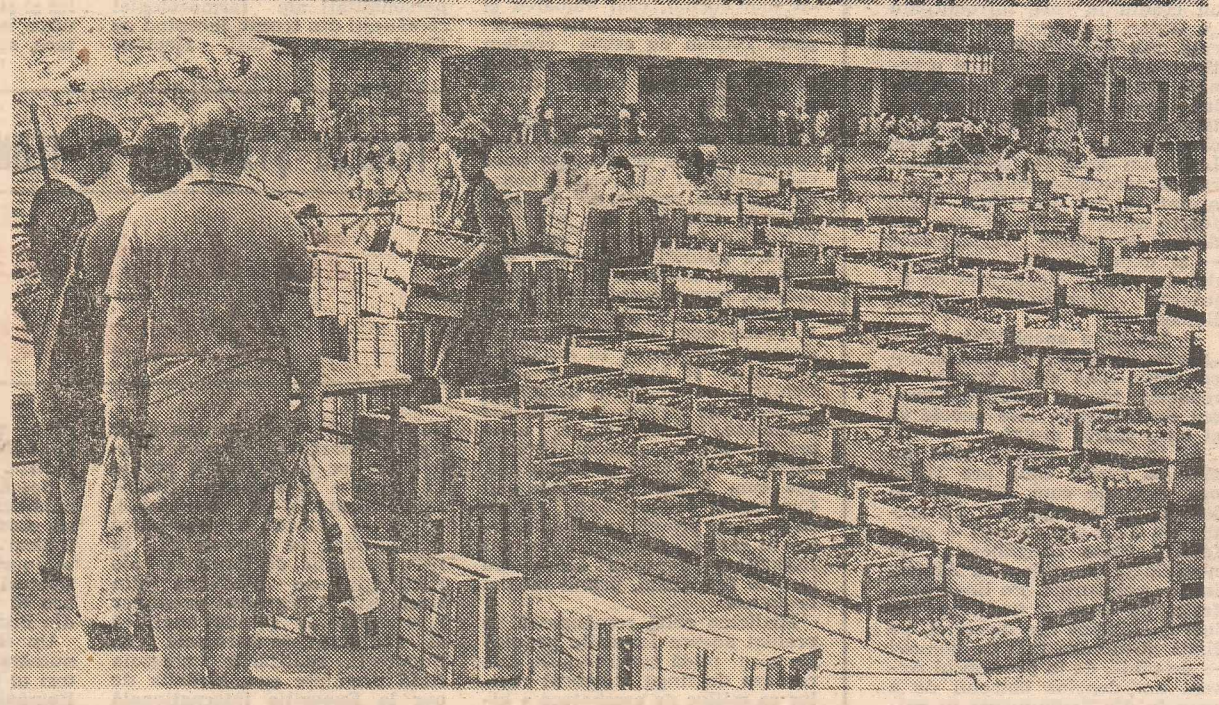

Simple imagini din pieţele Capitalei

Aceste pagini s-au născut sub presiunea evidenței. În drumul său spre redacție și de la redacție, el a trecut prin pieţele care i-au ieşit în cale. Prima constatare a fost frecvenţa, sau densitatea, sau numărul mare al acestora. S-au construit multe pieţe noi în Capitală, majoritatea înviorînd ambianţa modernelor complexe agroalimentare cum sînt cele din Cotroceni, Aviației, Florească, Piața Unirii, Crîngași, cum vor fi nu peste multă vreme cele din Rahovei ori Drumul Taberei.

A zăbovit, preţ de cîteva „clic"-uri, în unele din ele, încercînd să capteze pe peliculă vitralii la întîmplare din freamătul acestor spații menite să împlinească nevoile, totuși importante, ale vieții noastre de fiecare zi. Și pelicula, cum se

nu fu mai bogată

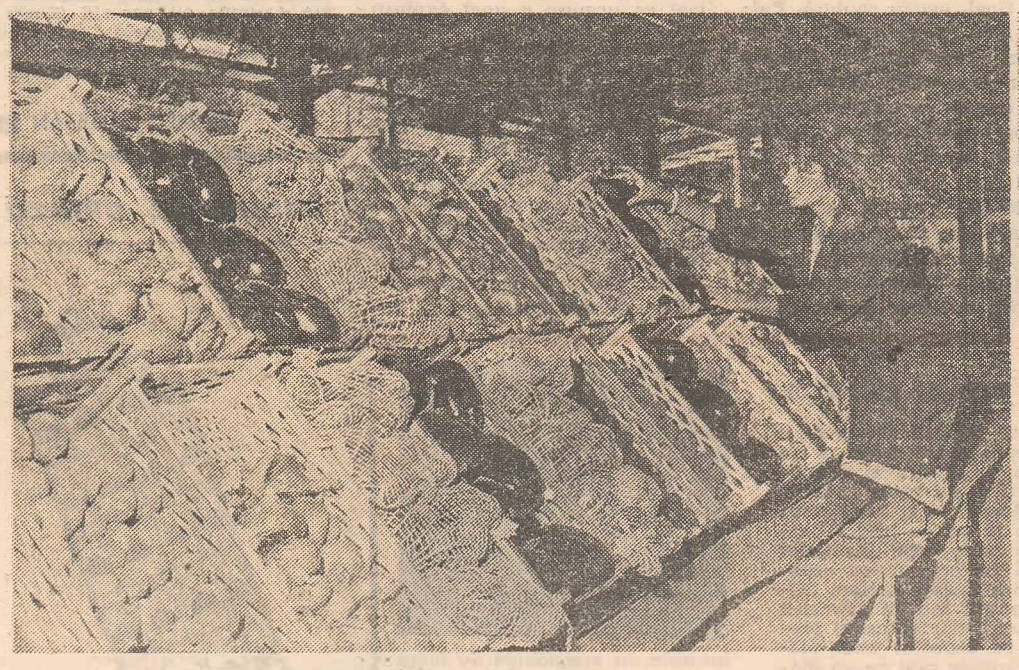

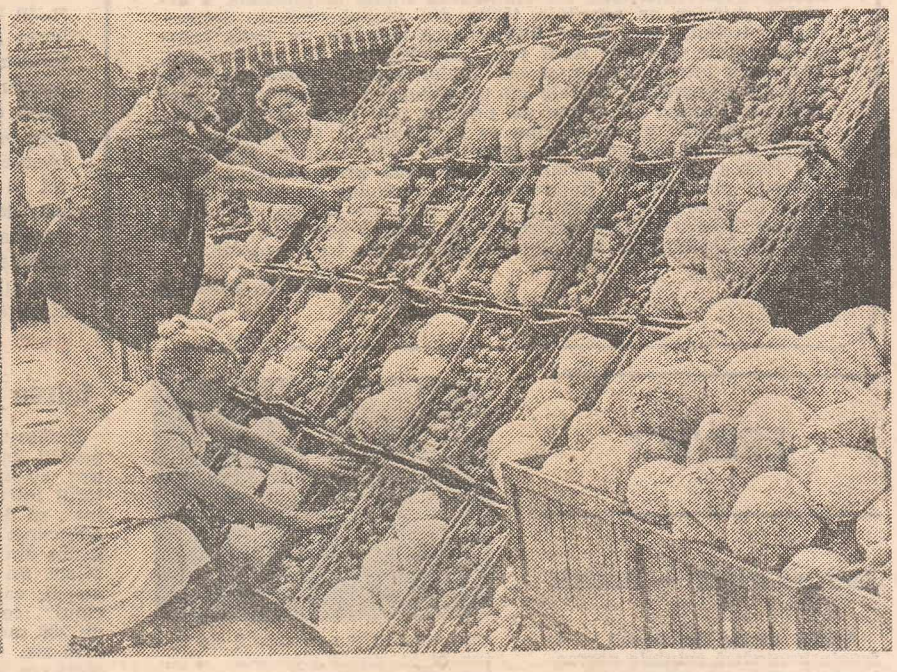

vede, a putut reține că sînt produse din belșug — ca reflex al rodniciei pămîntului și hărniciei oamenilor, ca rezultat al unei mai bune preocupări pentru aprovizionare ritmică și transport operativ. A mai putut reține că există preocupare pentru etalarea mărfurilor, pentru un anume simț estetic și pentru comoditatea și confortul cumpărătorilor. Într-o ambianță care obligă, parcă și ținuta, comportarea și tonul lucrătorilor comerciali au înregistrat cote superioare de civilizație, corectitudine și bun gust.

Dar posibilitățile de realizare ale unui comerț impecabil din punctul de vedere al cumpărătorului sînt încă departe de a fi epuizate. În această privință, este parcă prea lentă, totuși, mișcarea spre forme moderne de organizare a vînzării în piețe. Ne gîndim la preambalarea produselor, la presortarea lor calitativă, la aspectul estetic, la posibilitatea înființării unor linii de autoservire cu legume și fructe.

Dincolo de orice observație, însă, domină în toate aceste spații un vizibil și tonic sentiment de satisfacție pentru belșugul din această vară al piețelor bucureștene ; ceea ce nu-i deloc puțin lucru, din moment ce el este chiar foarte important pentru oameni.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU ■

■ La Stockholm au avut loc consultări sovieto-americane, la nivelul reprezentanților ministerelor de externe ale URSS și SUA, cu privire la Afganistan. Cu acest prilej, părțile au efectuat un schimb de opinii referitor la modalitățile de urgentare a soluționării pe cale politică a problemei afgane. Părțile au afirmat necesitatea ca Afganistanul să devină un stat independent, nealiniat și neutru, să aibă relații de prietenie cu toți vecinii săi inclusiv cu URSS. Cele două părți s-au pronunțat pentru soluționarea prin tratative a situației din Afganistan. S-a relevat că partea americană va acționa pentru facilitarea eliberării militarilor sovietici căzuți prizonieri în Afganistan. ■ Secretarul general al ONU, Javier Perez de Cuellar, și-a exprimat preocuparea în legătură cu escaladarea luptelor în Afganistan și cu pericolul creșterii suferințelor poporului afgan. El a spus că aceste evoluții grave evidențiază necesitatea de a se găsi o soluție politică, și nu militară. la conflictul care durează de 10 ani. Perez de Cuellar a adresat un nou apel tuturor părților la acordurile de la Geneva, ca și celor două state garante (SUA și URSS), de a asigura o aplicare riguroasă și cu bună credință a obligațiilor ce le revin și de a promova de urgență o soluție politică corespunzătoare. El a adresat totodată poporului afgan apelul de a căuta să pună interesele pe termen lung ale țării sale înaintea oricăror alte considerații și să acționeze sincer pentru constituirea unui guvern cu o bază largă, prin intermediul unui dialog interafgan.

■ Miniștrii de externe ai țărilor din America Centrală, reuniți în capitala Guatemalei pentru a-și continua eforturile de creare a unui climat durabil și eficient de pace, securitate și cooperare în zonă, s-au pronunțat pentru depășirea obstacolelor care mai stau în calea adoptării unui program complet de demobilizare a forțelor contras staționate în Honduras.

■ Secretarul general al ONU a hotărît trimiterea în Cambodgia a unei misiuni de informare a Națiunilor Unite, care va fi condusă de generalul-locotenent Martin Vadset, Norvegia. Decizia este în conformitate cu hotărîrile primei sesiuni a Conferinței ministeriale cu privire la Cambodgia, ținute la Paris.

■ Potrivit declarațiilor directorului Programului mondial împotriva SIDA al Organizației Mondiale a Sănătății, la 1 iulie 1989 un număr de 149 de țări notificaseră existența a 157 191 de îmbolnăviri de SIDA. 63 la sută din îmbolnăviri sînt cazuri consemnate în 43 de țări din cele două Americi, 16 la sută în 47 de țări africane, 14 la sută în 28 de țări europene și 1 la sută în 31 de țări din Asia și Oceania. ■ În RFG trăiesc în prezent între 50 000 și 100 000 de purtători ai virusului SIDA. Oficial sînt înregistrați 33 388 de purtători. Gravi bolnavi sînt 3 636 de oameni. Din 1981, de cînd a început culegerea de date statistice cu privire la această boală, în RFG au murit de SIDA 1 500 de persoane.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Se poate și acum

După ce-au apărut armele atomice, s-a crezut o vreme că rolul și importanța armamentelor cunoscute pînă atunci (convenționale și chimice) se vor reduce spectaculos, tinzînd către anulare. Ce să mai faci cu tunurile și cu tancurile, cu puștile și cu bombele clasice, cu gazele de luptă, cînd cu o singură bombă atomică transezi definitiv soarta bătăliei ? Pornindu-se de la această optică, s-a declanșat cursa înarmărilor nucleare, care ține și în prezent. Însă chiar și în epoca înarmărilor atomice, care a coincis (întîmplător ?) cu perioada războiului rece, specialiștii și-au dat seama că armele nucleare nu numai că nu le vor înlocui complet pe cele convenționale, dar vor avea mereu un rol subordonat, întrucît armele convenționale, și în primul rînd forțele terestre, sînt acelea care „cuceresc teritorii". În consecință, în umbra competiției nucleare, care absorbea aproape în întregime atenția opiniei publice, s-au dezvoltat și perfecționat continuu atît armele chimice, care, ca putere de nimicire, tind să se apropie de cele atomice, cît și, mai ales, armele convenționale. Așa se face că în zilele noastre toate cele trei categorii de arme au forțe de distrugere uriașe. Era deci normal ca în ultimii ani, cînd problema dezarmării a depășit, în sfîrșit, stadiul colocviilor interminabile și sterpe și s-au făcut primii pași (de altfel, foarte mărunți și timizi, de importanță mai mult simbolică) efectivi pe calea dezarmării, să se ia în considerație toate categoriile de armamente amintite, constituindu-se, în acest scop, forumuri de dezbateri.

Pentru armele clasice forumul respectiv îl reprezintă negocierile de la Viena vizînd reducerea forțelor armate și armamentelor convenționale din Europa și adoptarea unor noi măsuri de întărire a încrederii și securității pe continent, negocieri din care s-au desfășurat pînă în prezent două runde. Sînt cunoscute propunerile românești la acest forum, care prevăd reducerea armamentelor și efectivelor militare cu 50 la sută față de nivelul actual pînă în anul 2 000. Au venit cu propuneri, de asemenea, țările Tratatului de la Varșovia și țările NATO. Acum, la capătul celei de-a doua runde, aprecierile sînt în general pozitive. Țările NATO au acceptat să includă printre armele ce urmează să figureze în acordul cu privire la reducerea armelor convenționale, alături de tancuri, blindate și artilerie încă trei categorii : avioanele, elicopterele de luptă și efectivele militare. Au rămas însă de rezolvat numeroase probleme, care vor cădea, la negocierile de la Viena, în sarcina rundelor viitoare.

Chestiunea proporționalităților, înțeleasă ca echilibru al forțelor armate și armamentelor la nivelul cel mai de jos, adică la acel minim care să dea fiecărei țări posibilitatea de a se apăra, nu însă și pe aceea de a ataca (se apreciază că acest lucru s-ar putea realiza cu mai puțin de 10 la sută din arsenalele și efectivele convenționale de acum), este foarte importantă și de ea trebuie să se țină seama în modul cel mai serios cu putință atunci cînd se trece la măsuri concrete de dezarmare. Este vorba, mai întîi, de un echilibru în procesul dezarmării între categoriile mari de armamente. Deși țelul final trebuie să fie eliminarea totală a armelor atomice și a celor chimice, o opțiune zero în momentul de față a celor dintîi ar avantaja net puterile care au mai multe arme și efective convenționale, iar eliminarea totală și imediată a armelor chimice ar avantaja țările din clubul nuclear. Dezarmarea trebuie deci să se înfăptuiască simultan în toate compartimentele, potrivit unui program complex. În acest cadru, reducerea armamentelor și efectivelor convenționale nu poate fi decît disparitară, statele cu un potențial militar clasic mai puternic urmînd să aplice un procent mai mare de reducere.

Desigur, sînt premise bune ca la Viena să se realizeze un acord privind reducerea armamentelor convenționale. Dar pentru luarea de măsuri concrete în această privință nu trebuie așteptat pînă atunci. Reducerea armamentelor clasice se poate face, în anumite proporții, și acum, fără nici un pericol sau o pagubă pentru statele respective. Exemplul României, al altor țări din Tratatul de la Varșovia o dovedește cu prisosință.

ION D. GOIA ■

Lupta continuă

După o urmărire de lungă durată desfășurată pe teritoriul S.U.A., Canada, Singapore, și Hong Kong așteptările agenților F.B.I. au fost cu mult depășite, captura fiind de cîteva ori mai mare decît estimările inițiale. Este vorba bineînțeles de droguri. De această dată forțele de ordine au confiscat o cantitate de 4 ori mai mare decît în cazul filierei franceze. Numai din două case (folosite drept depozite !) s-au strîns droguri în valoare (la bursa străzii) de 1 miliard de dolari. La al treilea imobil s-au găsit 3 milioane de dolari „în cash". În total au fost arestate 40 de persoane, între care și cîțiva „rechini". A fost cea mai mare lovitură dată de forțele de poliție în domeniul traficului ilicit cu heroină. Procurorul federal Andrew Maloney, care a lucrat și la cazul filierei franceze, a declarat : „Aceasta nu va încheia războiul, dar este o lovitură remarcabilă !" F.B.I. a început să lucreze la caz în octombrie 1987 cînd s-au obținut primele informații potrivit cărora un om de afaceri din cartierul Chinatown din New York ar fi cheia unui mare trafic de heroină. Kok-leung Woo, cunoscut sub numele de Peter Woo, în vîrstă de 71 de ani nu avea, aparent, alte vicii decît jocurile de noroc (în cazinouri) și pariatul la curse. În rest un om de afaceri respectabil, fără cazier. Un agent acoperit a reușit, însă, să descopere că Woo era placa turnantă a unei filiere de heroină cu ramificații în Asia. A început o acțiune de colaborare a forțelor de poliție din cele patru țări care a costat 1 milion de dolari. Așa s-a putut urmări periplul lui Woo, stabili contactele acestuia cu furnizorii asiatici ,determinarea lanțului celor implicați, modul de introducere a heroinei în S.U.A. și, în final, marea captură. Pulberea albă era disimulată în interiorul cauciucurilor folosite pentru cărucioarele care transportă crosele pe terenul de golf care se importau și nu stîrneau bănuieli pentru vameși. Astfel a fost mobilizat un număr de 100 de agenți, operațiunea soldîndu-se cu rezultatele arătate mai sus. Succesul a fost și mai mare datorită unei coincidențe ; într-una dintre clădirile vizate un grup de traficanți de cocaină din Columbia erau în plină activitate și au crezut că ei sînt ținta principală fapt ce i-a determinat să se predea.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Salubritate în cosmos

La începutul acestui an, la sediul Națiunilor Unite din New York era dat publicității un studiu apărut sub egida Comitetului ONU pentru folosirea în scopuri pașnice a Cosmosului, în care este exprimată îngrijorarea în legătură cu creșterea cantității de tot felul de rămășițe și reziduuri în spațiul extraatmosferic. Documentul, elaborat de experți ai Comitetului pentru spațiul cosmic al Consiliului internațional al organizațiilor științifice (COSPAR) și Federației internaționale de astronautică (IAF) relevă că, deși nivelul activităților spațiale s-a menținut în ultimii ani la același nivel, pericolul la adresa mediului înconjurător a sporit.

În studiu se evidențiază că în timp ce măsurile preventive au devenit posibile ca urmare a progresului tehnic, înlăturarea obiectelor artificiale existente în Cosmos nu poate fi realizată la actualul nivel al tehnologiilor. Deosebit de îngrijorați de creșterea grămezii de „gunoi" din spațiul extraterestru sînt astronomii : fotografiile făcute unor corpuri cerești aflate la mari depărtări de planeta noastră evidențiază adesea perturbații datorate interferenței cu traiectoriile acestor obiecte artificiale.

Oamenii de știință avertizează în special în legătură cu rămășițele extraatmosferice, ce au rezultat în urma unor activități spațiale normale, în special ca urmare a unei explozii voite sau accidentale sau prin dezmembrarea obiectelor cosmice artificiale. O coliziune cu aceste rămășițe din Cosmos poate provoca pagube importante atît sateliților activi, cît, mai ales, navelor avînd echipaj uman la bord. Dimpotrivă, pericolul care rezultă din eventualitatea căderii unor corpuri artificiale din spațiul extraatmosferic pe Terra se situează în prezent în limite de periculozitate considerate drept „acceptabile".

Cu aparatajul radar aflat astăzi la dispoziție, pot fi reperate obiecte de pînă la patru centimetri diametru, la o altitudine de 200—300 kilometri, cu diametru de pînă la 10 centimentri pînă la o altitudine de 1 000 kilometri și de pînă la un metru pînă la o altitudine de 5 000 kilometri. Cu ajutorul aparatelor de măsură optice, care sînt utilizate pentru observarea obiectelor spațiale la depărtări mai mari, se pot identifica obiecte cu diametru de pînă la 15 centimetri, la o înălțime de pînă la 5 000 kilometri, iar cu diametrul de un metru pe orbite geostaționare pînă la o distanță de 36 000 kilometri.

Prin aceste metode, la 30 iunie 1988, erau înregistrate 7 184 obiecte artificiale pe orbite circumterestre. Dintre ele, numai 1 777 aveau sarcini utile, iar restul de 5 407 erau „resturi". Potrivit estimărilor, între doi și cinci la sută din obiectele artificiale sînt sateliți activi, 21 la sută, sateliți ieșiți din uz, 25 la sută produse reziduale ce rezultă la orice misiune normală, iar 49 la sută părți componente disparate rămase în Cosmos în urma unor explozii și dezintegrări, se arată în studiul ONU citat mai sus. Deci, din cele peste 7 000 de obiecte artificiale aflate în spațiul extraterestru numai între 150 și 350 sînt sateliți activi, în timp ce restul nu mai îndeplinesc funcții utile. De cîteva ori mai numeroase sînt componentele ce sînt prea mici pentru a mai fi detectate, cum ar fi aschiile de metal sau din alte materiale. În document se relevă că în perioadele de activitate solară mai intensă, o serie din aceste „reziduuri" sînt arse de energia Soarelui. O asemenea „curățire" a fost înregistrată, de pildă, în 1979/1980.

Din categoria acestui „gunoi" spațial fac parte treptele unor rachete, piesele de legătură, dispozitivele de etanșeizare, șuruburile și alte părți componente risipite în spațiul din jurul planetei prin explozia unor sateliți sau prin dezmembrarea lor din diferite cauze. Majoritatea acestor obiecte se topesc la intrarea în atmosferă, datorită căldurii produse prin frecarea cu aerul, începînd de la altitudinea de 150 kilometri. Anual, circa 500 de corpuri artificiale din Cosmos au această soartă. Și totuși, mai rămîn suficient de multe pentru a provoca o justificată îngrijorare a opiniei publice.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

BREVIAR

Anticancerigen — fructele

Acidul elagic descoperit în fructe împiedică celulele normale să devină cancerigene și curăță organismul de elementele chimice cancerigene, afirmă cercetătorul Gary Stoner, de la Colegiul medical din Toledo, statul Ohio — S.U.A. El a studiat efectele acestui acid asupra carcinogenezei, provocată de diferiți agenți cancerigeni, printre care hidrocarburile policiclice aromate din fumul de țigară și din gazele de eșapament, nitrozaminele aflate în fumul de tutun și în unele alimente. Probele de țesut pulmonar extras de la om și șoarece au arătat că acidul elagic reduce acțiunea nocivă pînă la 70 la sută, dacă este folosit profilactic, deoarece trebuie introdus în organism puțin înainte sau în timpul expunerii la agenții cancerigeni. Iată deci cum merele, căpșunile și multe alte fructe devin un „medicament" gustos și la îndemîna oricui.

Vulcan noroios submarin

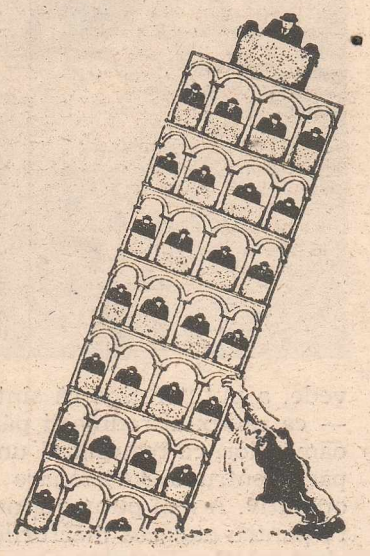
Institutul francez de cercetări pentru exploatarea mării a reușit, cu nava „Nadir" și cu ajutorul micului submarin „Nautilus", să descopere la 5 000 metri adîncime, la est de insula Barbados din arhipelagul „Antilelor Mici", un vulcan noroios submarin, care degajă metan. „Ochiul" central are un diametru de 200 metri, dar vulcanul propriu-zis, cu aspectul unei plăcinte, se întinde cam pe un diametru de un kilometru. Suprafața lui este brăzdată de valuri concentrice, care uneori ating înălțimea de 2—5 metri. Dacă apa Oceanului Atlantic la această adîncime atinge, în general, o temperatură de un grad, în zona vulcanului noroios ea ajunge la 21 grade Celsius. Covoare de bacterii galbene, vertebrate foarte primitive și viețuitoare

înrudite cu anemonele de mare și meduzele trăiesc aici în colonii. La marginea extremă a vulcanului viețuiesc moluște lungi de 20—30 centimetri, crustacee decapote și anemone de mare. Vulcani noroioși de acest gen au existat și pe solul insulei Barbados, iar alții au fost descoperiți, de curînd, de-a lungul coastei venezuelene.

A. DIANU ■

Lumea se amuză

După SVET V OBRAZECH
Cehoslovacia

Fără speranță

Eram mult mai atentă la mișcările și luminile din Turnul Eiffel decît la programul televiziunii cînd, deodată, o secvență îmi acaparează întreaga atenție. Începuse o emisiune, transmisă din America de Sud, cu focalizare către femeile care muncesc în condiții grele, dar a căror retribuție este mult sub a bărbaților.

Pe străzile metropolei, cu zgîrie nori, la orele cînd bogătașii și întreținutele lor dorm în așternuturi de mătase, copii între 5 și 7 ani își încep ziua de lucru. Întunericul se îngină cu lumina. Somnoroși băieții încarcă sacii cu ziarele calde, tocmai ieșite din rotativă. Se ghemuie, mici, pe trotuare, așteptînd primii cumpărători. Din cînd în cînd, reportera, care are ca scop principal investigarea existenței mizere a femeilor muncitoare, își îndreaptă privirea și către ei.

— Cît lucrați ? ....„16—18 ore".

— Cît cîștigați ? Copiii arată bănuții din pumnii lor slabi.

— Cînd mergeți la școală ? ....„Nu mergem, aflăm multe din ziare".

— Știți să citiți ? ....Nu știm, dar ne spune patronul care sînt știrile zilei și noi le strigăm în stradă".

— Este o concurență între voi și alți copii ?... (se vede un șir lung care așteaptă să primească ziare). „Mulți speră să ne ia locul"...

Pe la orele prînzului, micii vînzători de ziare intră într-un bistrou, numărîndu-și bănuții. Cît să ducă acasă mamei, cît să cheltuiască pentru ei ? ! Aleg mîncarea dorită, cu ochi lacomi, socotesc, renunță...

Zguduitoare imagini. În primii ani de viață, problemele existenței dure le-au ridat fruntile copilărești.

Noaptea, aceiași pușți sînt încă în stradă, strigînd, cu voci răgușite de oboseală „Ultima oră".

Reîntorși acasă, frînți, se culcă în niște zdrențe, din care se vor ridica niște viitoare zdrențe.

Mi-am întors privirea de la această realitate cruntă către Turnul Eiffel care a împlinit 100 de ani de glorie. Falnic, străjuiește Sena, adulat pentru frumusețea și simbolurile lui. Am văzut Opera de la Bastilia, care își începea seria succeselor cu primul spectacol închinat Bicentenarului Revoluției Franceze.

Am trecut pe sub piramida de sticlă de la intrarea muzeului Louvre, uimindu-mă odată cu vizitatorii lumii.

De undeva, din America Latină, chipurile anemice, bolnăvicioase, ale copiilor muncitori 18 ore se alăturau tuturor splendorilor Parisului de ieri și de azi, ca într-un caleidoscop.

De la Oradea pînă la București, la revenirea în țară, am fost preocupată numai de copiii întîlniți în drum. I-am căutat în grădini, pe străzi, în stranduri. Gălăgioși, veseli, în vacanța mare, la bunici, pe creste de munte, aleargă cu zmeul, cu bicicleta, cu mingea, cu buzunarele doldora cu bomboane și cu capul plin de visuri. Aveau și ziare (unii dintre ei) dar le cumpăraseră pentru lectura celor de acasă. I-am zărit pe cîmp, cu pălăriile mari oșenești, ferindu-i de soare, dînd o mînă de ajutor și pregătindu-se în perspectiva timpului. Dar și acolo, se vedea de la distanță, că sînt în vacanță, că „miros" doar munca. Oriunde era un pîrîiaș limpede erau și ei : pescuiau, se bălăceau în apă, se înnegreau.

Am văzut zeci de mii de metri de peliculă, într-o viață trăită la televiziune ; am văzut mulți ochi de copii în situații dramatice, dar nu voi uita niciodată privirea lui Pedro ; gravă, melancolică, fără speranță. „Ziaristul" care distribuie știrile lumii la o gură de metrou, trăiește de azi pe mîine, asumîndu-și, la 6— 7ani, riscurile existenței într-o lume care trece pe lîngă el, fără să se întrebe de ce e așa !

CARMEN DUMITRESCU ■

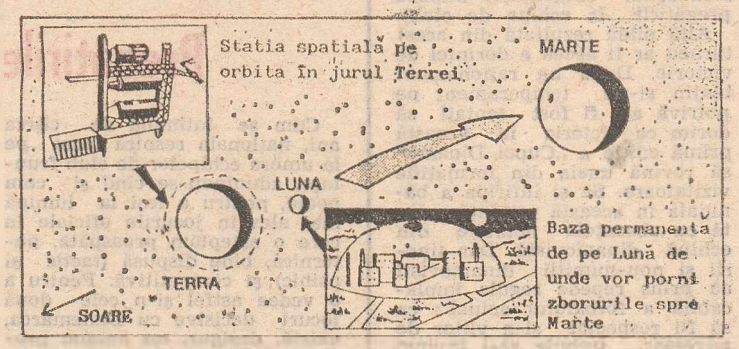
Prima călătorie interplanetară a omului a fost deja programată: peste treizeci de ani

În zilele ce au urmat pă anunțarea intenției N.A.S.A. de a trimite din nou astronauți pe Lună și apoi pe Marte, oamenii de știință și cercetătorii discută aprins cu privire la tehnologia necesară pentru realizarea unui asemenea proiect iar cercurile financiare și politice se întreabă de unde se vor aloca fondurile aferente.

Prima fază prevede ca pînă la sfîrșitul secolului să fie lansată pe orbită în jurul Terrei o mare stație spațială, locuită permanent de astronauți. Ar servi ca laborator științific și industrial pentru o mulțime de experiențe. De asemenea, de pe această bază orbitală ar putea, eventual, să fie lansate misiuni succesive către Lună. Costul proiectului este apreciat la circa 30 miliarde lei dolari. NASA afirmă că necesită cîte 2 miliarde dolari anual, începînd din momentul actual iar Congresul american pare dispus să-i acorde ceva mai mult de jumătate. S-a calculat că ar fi necesare între douăzeci și treizeci de lansări ale navetei spațiale Shuttle pentru a construi stația orbitală. Acțiunea prezintă numeroase riscuri : chiar N.A.S.A. recunoaște că naveta spațială are o probabilitate dintr-o sută să înregistreze un incident precum cel petrecut cu Challenger acum doi ani. Se înțelege că o a doua tragedie de acest fel ar bloca pe mulți ani sau chiar pentru totdeauna activitatea N.A.S.A.

Cea de a doua fază : reîntoarcerea pe Lună cu o bază permanentă, locuită și dotată cu instalații pentru realizarea unei serii de experiențe. Ar trebui ca baza să fie autosuficientă în ce privește aprovizionarea cu apă și aer pentru că nu ar exista posibilitatea transportului de pe Terra a unor rezerve. De aceea se vorbește despre săpături în solul lunar pentru a obține prin procedee speciale, elementele necesare pentru viața oamenilor. Costul aproximativ al proiectului : 100 miliarde de dolari. Timp de realizare : între zece și douăzeci de ani. Pentru moment n-au fost nici măcar transpuse pe hîrtie proiectele pentru rachete asemănătoare cu imensul Saturn, cel care a propulsat diverscle componente ale lui Apollo pînă pe Lună. Și apoi, întreba retoric articolul de fond din New York Times din 21 iulie a.c., „Ce ne ducem să facem acolo ?". Să amplasăm un telescop uriaș pe „cealaltă față a lunii", cea pe care n-o vedem niciodată, să antrenăm astronauții în vederea debarcării pe Marte răspund specialiștii de la N.A.S.A. „Să-i antrenăm la Pol, dacă-i chiar necesar, mai ieftin și cu mai puține riscuri" replica New York Times.

Dar de-abia cu cea de-a treia fază, călătoria spre Marte, problemele vor deveni uriașe. Drumul dus-întors poate dura între doi și trei ani. Americanii n-au rămas în spațiu decît 87 de zile dar sovieticii au petrecut în condiții speciale un an : la întoarcerea pe pămînt au fost transportați pe brațe afară din astronavă pentru că nu mai puteau umbla. Era efectul, asupra oaselor, al unei perioade îndelungate trăite în condiții de absență a gravitației. Astronauții sovietici și-au revenit repede la mersul normal dar pe Marte nu vor exista medici cu terapii prompte care să-i ajute pe astronauți. Și oamenii de știință se întreabă : după un an poți să reînveți să mergi, dar după doi, trei, patru ani trăiți în absența forței gravitaționale va mai fi oare posibil ? Cu alte cuvinte, există un „punct de la care nu mai poate fi cale de întoarcere", după care corpul uman nu ar mai reuși să se adapteze la condițiile atmosferei terestre ? Pentru a afla acest lucru, unii cercetători susțin că ar trebui să fie trimise mai întîi, pe orbită, animale primate — cimpanzei —, așa cum s-a procedat și în cazul primelor zboruri în spațiu, și să fie readuse pe Terra, pentru studiere, numai după cîțiva ani.

Ar mai exista alte două alternative : să se mărească viteza de deplasare a astronavei, adică să se reducă durata călătoriei, sau să se creeze o gravitație artificială asemănătoare cu cea terestră. O astronavă cu propulsie nucleară ar putea reduce, după părerea unor savanți, călătoria spre Marte la o lună, cel mult două : dar emisiunile radioactive ar fi la nivelul celor de la Cernobîl și este greu de imaginat cum s-ar putea realiza testările pe Terra înainte de lansare. Există și ideea unei nave propulsate de energia soarelui : în 1994 N.A.S.A. va lansa de pe Shuttle un satelit pentru a experimenta o tehnologie de acest fel. Pentru gravitația artificială există deocamdată două soluții : introducerea astronauților în „mașina de spălat", într-un dispozitiv centrifug în care să doarmă opt ore din douăzeci și patru, sperînd că ar fi suficient pentru a contracara absența gravitației în celelalte șaisprezece ; sau o astronavă împărțită în două, una din părți rotindu-se permanent în jurul ei înșiși, unicul sistem cunoscut în prezent pentru a creea forța de gravitație.

Aceasta n-ar fi însă singura problemă determinată de o călătorie de doi ani. Explorarea polilor a demonstrat că a constrînge un grup de persoane să trăiască împreună într-un spațiu restrîns, pentru o perioadă îndelungată de timp poate provoca dereglări psihice de diverse tipuri, printre care nevroze, obsesii, insomnii, stări de neliniște. Cum s-ar putea trata acestea la bordul unei nave pierdute în univers ? Și încă ceva : ar fi corect sau nu să i se comunice astronautului că o rudă e bolnavă sau chiar a murit ? Iată deci că înainte de a pleca pe Marte oamenii de știință au de rezolvat numeroase probleme legate nu numai de aspecte tehnice ci și aspecte psihologice.

Desigur că înaintea omului vor porni în călătorie o serie de sonde robotizate, așa cum s-a procedat și înainte de „debarcarea" pe Lună. Vor studia terenul pentru stabilirea punctului optim de amartizare și se vor asigura că nu există microbi care aduși, la întoarcere, de astronauți, ar putea declanșa o epidemie pe Terra.

Costul total al celor trei faze se situează la nivel de 500 miliarde de dolari.

Bugetul anual al N.A.S.A. este de 11 miliarde de dolari. În Congresul S.U.A. se comentează că președintele Bush a vorbit despre Lună și planeta Marte numai pentru a justifica concret existența actuală a acestui colos care este N.A.S.A. și a fondurilor care i se alocă.

Dar se poate interpreta și ca o fereastră spre viitorul în spațiu : în prima parte a lunii iulie a.c. doi cercetători englezi examinînd un meteorit descoperit la Polul Sud, au anunțat că ar exista posibilitatea ca pe Marte să fi existat sau chiar să existe încă forme de viață. Iar pe centura de asteroizi dintre Marte și Jupiter ar putea exista o adevărată „comoară" : fiecare asteroid conține mari cantități de platină și cobalt astfel încît prin exploatarea zăcămintelor conținute s-ar putea extrage metale în valoare de circa 150 miliarde dolari.

Desigur că proiecte de asemenea dimensiuni, precum cele enunțate, nu se pot realiza decît în condiții de colaborare internațională, singura cale posibilă pentru mobilizarea unui volum gigant de resurse financiare, industriale și tehnologice în scopul realizării unor obiective pacifice.

De ce tocmai Marte, „planeta roșie", a fost aleasă ca obiectiv final ? Din punct de vedere științific, o asemenea realizare ar putea clarifica o serie de aspecte încă necunoscute privind sistemul solar din care facem parte. În primul rînd este vorba de întrebarea dacă există forme de viață și în altă parte decît pe Terra. În 1976 sonda Viking a analizat solul din apropierea punctului ei de amartizare. Rezultatele au fost descurajante pentru cei care sperau să se descopere urme de viață. Dar pentru o parte din comunitatea științifică internațională rezultatele nu sînt încă definitive Tot în luna iulie a.c., cunoscuta revistă științifică „Nature", publica un articol despre o serie de meteoriți desprinși de pe Marte acum cîteva mii de ani — probabil ca urmare a ciocnirii cu alte corpuri cerești —, ajunși pe Terra și „conservați", de atunci în ghețurile antarctice; ei ar putea fi purtători ai unor urme de materiale organice sau de origine biologică.

Unul din marile semne de întrebare ale științei rămîne originea vieții : omul vrea să înțeleagă dacă este vorba de un fenomen pur terestru, rezultat al unei serii de condiții întîmplătoare, care nu se vor mai repeta sau este un proces „natural" al materiei din Univers, atunci cînd ea ajunge la un anumit grad de complexitate. În această din urmă situație, posibilitatea ca în Univers să existe și alte forme de viață inteligentă, în măsura să comunice, chiar în viitor, cu noi, oamenii, devin — așa cum spun oamenii de știință — „diferită de zero".

Conform planurilor N.A.S.A. expediția către Marte se va realiza în cîteva etape. Prima, lansarea satelitului Mars Orbiter, care ar urma să intre pe orbită în jurul „planetei roșii" între 1992 și 1993, va furniza informațiile necesare pentru pregătirea expediției. Pînă la sfîrșitul mileniului, Luna va deveni o etapă intermediară, pe ea construindu-se o stație spațială de la care ar porni „saltul final" al astronauților. Aceștia vor fi în număr de cel puțin opt și vor călători circa 12 luni. Profitînd, astfel, de perioade de maximă apropiere între Marte și Terra (55 milioane kilometri) expediția ar decola la 3 iunie 2004 ; amartizarea este prevăzută pentru 9 mai 2005. Astronava ar rămîne pe orbită în timp ce un „ascensor marțian" ar duce echipajul către planetă, pentru o explorare de circa 40 de zile. Astronauții ar rămîne în acele 40 de zile, îmbrăcați permanent în costume speciale, întrucît atmosfera marțiană rarefiată nu ar permite supraviețuirea. Plecarea ar urma să aibă loc la 8 iulie 2005, cu întoarcerea pe Terra la 27 martie 2006.

ȘTEFAN UDRESCU ■

VREMEA cum a fost cum va fi

MIHA IOSEFINA

Investigînd Biblioteca Institutului de Meteorologie și Hidrologie, cu scopul de a descoperi un interval cu o evoluție asemănătoare a vremii, am identificat perioada 8—13 august 1955. Am aflat din Buletinul Meteorologic, că în acele zile au căzut ploi abundente însoțite de puternice descărcări și în multe locuri de grindină. Datorită ploilor torențiale s-au produs alunecări de teren în unele zone din Transilvania și Moldova, unde, după afirmațiile celor mai în vîrstă, „asemenea cazuri nu s-au mai produs din anii 1901—1903". În zona Ceahlăului grindina a atins mărimi excepționale și a produs „pagube și victime în lumea ovină". În Munții Bucegi și Făgăraș a căzut lapoviță și ninsoare iar vîntul a prezentat intensificări foarte puternice. Vremea a luat aspect de iarnă, viscolul producînd victime în rîndul turiștilor imprudenți.

Această apropiere între evoluția vremii din prima decadă a lui august din anii 1955 și 1989, dă speranțe pentru realizarea prognozei meteorologice pe următoarele 3 luni, elaborată în ultimele zile, întrucît anul 1955 figura pe lista stabilită de ani analogi conform investigațiilor asupra datelor disponibile pînă la sfîrșitul lui iulie. Împlinirea prognozei ar fi de bun augur pentru recolta viitoare, condițiile de vreme prognozate fiind optime, după cum ne asigură agrometeorologii.

Revenind la intervalul de interes pentru următoarea prognoză constatăm că temperaturile maxime ating în continuare valori foarte ridicate. La 52 de stații în intervalul calendaristic 10—16 august, de-a lungul anilor, s-au înregistrat maximele absolute anuale. În afară de maxima absolută pe țară de 44,5°C consemnată în tabel la alte 16 stații s-au realizat în acest interval maxime absolute la valori de peste 40°.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 10 - 16 august

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	26÷30	13÷17	9÷13	44.5	Ion Sion 1951	5.9	Satu Mare 1965
Deal și podiș	23÷28	11÷15	13÷17	42.5	Alba Iulia 1952	6.8	Iași 1964
Depresiuni	22÷25	9÷12	15÷20	36.0	Cîmpulung Moldovenesc 1954	1.8	Miercurea Ciuc 1980
Vf. Omu	9÷10	3÷4	25÷26	20.8	1957	-4.4	1953
Litoral	26÷27	18	7÷8	33.6	Constanța 1971	10.6	Constanța 1933

În intervalul 10—16 august din acest an, nu se vor realiza valori termice de excepție. Zilele cu vreme frumoasă vor alterna cu cele în care vremea va fi urîtă ; în aceste condiții temperaturile maxime diurne vor înregistra fluctuații de la o zi la alta mai ales în regiunile din jumătatea de nord a țării. Cu toate acestea, fondul termic se va menține în limite apropiate de valorile normale și doar izolat în regiunile din nordul țării, ușor mai coborît. Averse de ploaie însoțite de descărcări electrice, ce în prima zi se vor semnala aproape în toate zonele țări, se vor restringe ca arie. În ultimele zile vor fi condiții ca instabilitatea atmosferică să se accentueze din nou și va fi asociată și cu un proces de răcire ușoară.

Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 22° și 32°C izolat mai ridicate în sudul țării, iar cele minime între 8° și 18°.

Pe litoral, vremea va fi caldă, dar ușor instabilă. Vor fi condiții de averse de ploaie, mai ales la începutul intervalului și din nou în ultimele zile. Temperaturile maxime în aer vor avea valori cuprinse între 25° și 28°, iar în apă între 19° și 24°.

Cupa Dinamo

Prima performanță a „Cupei Dinamo" este însăși existența acestui turneu internațional. Într-o vreme cînd calendarele fotbalului european au devenit neîncăpătoare, cînd contactele internaționale se derulează cu o frecvență și după criterii greu de stăpînit și cînd echipele cu firmă inventează tot felul de forme prin care să-și mențină suporterii în priză (Real Madrid și-a prezentat noile achiziții pe stadion, dar fără joc, precum într-o paradă a modei, în fața a peste 100 000 spectatori !), într-o perioadă, deci, în care breșele spre „fotbalul mare" se fac tot mai greu, echipa Dinamo a avut resursele să integreze Bucureștiul în acest carusel al fotbalului „estival" reușind să aibă ca oaspeți, chiar și pentru cîteva zile, trei echipe reputate de pe continent : Anvers, Standard Liège și Bari. Aducîndu-le să joace pe un stadion al nostru, parcă ne-am simțit mai mîndri, mai respectați și mai în rîndul lumii fotbalului — pentru că, se știe, prestigiul în fotbalul actual se naște din rezultate, dar se menține și prin tot ceea ce presupune organizarea de dinaintea și după cele 90 de minute ale unui joc.

Alături de acest aspect, să-l spunem propagandistic, turneul organizat de Dinamo întărește imaginea pe care această echipă o propune consecvent despre ceea ce înseamnă pregătirea unui lung sezon fotbalistic. Este vorba de o pregătire prin jocuri tari, fără respirația alergărilor „prin pădure", dar cu solicitările la efort presupuse de o ambianță competițională în toată regula. Din acest punct de vedere, turneul de la București a reprezentat pentru Dinamo o anume secvență din programul pregătirii pentru noul sezon, un element de continuitate între jocurile anterioare din Bel-Spania, spre care dinamoviștii s-au și îmbarcat simbătă. Sub aparența sărbătorească a „Cupei Dinamo" s-au aflat niște intenții ferme ale antrenorului Mircea Lucescu, de a-și testa o nouă formulă pe unii jucători mai tineri în fața unor adversari de prestigiu, de a omogeniza astfel lotul pe care-l are în pregătire.

Adept dintotdeauna al pregătirii prin jocuri tari, cu adversari cît mai diverși și mai redutabili, Mircea Lucescu repetă astfel și-n această vară un „algoritm" consacrat cîndva la echipa națională, reluat apoi la echipa sa de club unde avea să-și arate eficiența și oportunitatea nu mai departe de anul trecut. În vara lui '88 ca și acum, Dinamo a început pregătirile în trombă, jucînd partide multe cu adversari puternici de peste hotare. Ca urmare — se arăta și cu prilejul unei recente conferințe de presă —, Dinamo a avut un excelent sezon de toamnă, atît prin evoluțiile ei în Cupa cupelor, cît și prin contribuția hotărîtoare a jucătorilor dinamoviști la prestația și rezultatele foarte bune obținute atunci de echipa națională. De aceea sînt speranțe că și-n această toamnă dinamoviștii ce vor fi chemați sub drapelul națională vor evolua ireproșabil (chiar dacă existau temeri că stagiul recent al tricolorilor în Belgia a fost, pentru respectivii jucători, sub standardul exigențelor impuse pregătirii la echipa de club).

Altă pildă rezultată din acest turneu ar fi aceea a dorinței de victorie. După un raționament blajin și-un temperament pe potrivă am fi fost tentați să dorim ca victoria în această primă ediție a „Cupei Dinamo" să revină uneia din formațiile vizitatoare. Se și înfiripa o bănuială în această privință, odată cu absențele notabile din echipa dinamovistă. Dar tinerii și nou-numiții dinamoviști au prins repede regula implacabilă a fotbalului actual : ca să fii respectat și-n viitor de adversar, trebuie să-l învingi de cîte ori poți ! Animați de această idee, ca și de lupta tacită pentru titularizare într-o formație de frunte, echipierii „din turneu" ai lui Dinamo n-au iertat nimic, jucînd fără condescendență pentru obținerea victoriei. Pînă la urmă au și obținut-o — și gîndindu-ne că nici alții nu ne iartă pe oriunde ne prind, nu le putem reproșa că au fost bune gazde doar în afara terenului. Această izbîndă aduce în prim-plan un lucru mult mai important decît satisfacția cîștigării unui trofeu, și anume temeinicia muncii de construcție a unei noi echipe Dinamo — obiectiv la care antrenorul ei s-a angajat cu trei ani în urmă, avînd în sezonul viitor termen scadent. Și nu vom spune lucru mare afirmînd cît de grea este răspunderea lui Mircea Lucescu — de a orchestra competitiv o echipă de fotbal total din jucători predispuși spre așa ceva, cum sînt Rednic, Mezaroș, Andone, Doboș, Klein, Timofte, Sabău, Mateuț, Lupu, Lupescu, Răducioiu, Zamfir și ceilalți jucători din lotul dinamovist.

Slujind, pe de o parte, prestigiul fotbalului românesc și, pe de altă parte, scopurile directe de pregătire ale echipei Dinamo în preajma unui plin de răspundere sezon fotbalistic, turneul intitulat „Cupa Dinamo" reprezintă un eveniment remarcabil al vieții sportive din țara noastră.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Pregătirile naționalei

Cum se întîmplă de cîțiva ani, națională respiră încet pe la umbra echipelor de club fruntașe, adunîndu-se cînd și cum poate, pentru a ieși la lumină mai ales în jocurile oficiale în care o așteptăm proaspătă, puternică, bine dispusă (tactic și psihic) și competitivă. Pentru a o vedea astfel și-n cele două jocuri decisive cu Danemarca, există, desigur, un anume program de pregătire ; cam subțire, cam incomplet, cam improvizat, dar există. Nu putem eluda din aceste aprecieri tentația de a-l compara cu pregătirile „în paralel" ale vikingilor pe care-i vom întîlni în luptă dreaptă și care, la acea oră, vor fi disputat nu mai puțin de 12 jocuri consecutive și foarte puternice cu echipe de prima mînă din lume. (Inclusiv în perioada următoare Danemarca va juca în Belgia, pe 23 August și Olanda, pe 6 septembrie, cu naționalele respective).

Fără prea mult zgomot, națională s-a reunit în Belgia pentru un studiu de pregătire, între 26 iulie și 7 august. A fost stagiu, și nu turneu de pregătire, întrucît prioritatea nu au constituit-o jocurile (și rezultatele aferente), ci necesitatea omogenizării gradului de pregătire a componenților (dinamoviștii avînd la acea dată cinci jocuri internaționale „în picioare", steliștii — mai puține și mai nesolicitate), împreună cu testarea unor variante tactice de abordare a partidei de la Copenhaga. Subscriem la accentul pus de conducerea tehnică a echipei pe **stagiu** și nu pe **turneu**, presupunînd că această acțiune a fost oricum utilă, chiar dacă nu a inclus jocuri tari. De altfel, se insinuează și un soi de superstiție, întrucît și anul trecut, în aceeași perioadă și-n același loc, națională a făcut o pregătire similară, avînd ulterior un excelent sezon de toamnă. Și-ntrucît acuzele aduse de unii anul trecut — că națională ar fi jucat cu adversari de mîna a doua — s-au dovedit nejustificate, nu ne vom asocia nici acum vreunui asemenea punct de vedere, admițînd că antrenorii și federația au făcut cum au considerat că e mai bine.

Pentru amatorii rezultatelor cu orice preț, vom preciza, totuși, că tricolorii au învins F.C. Liège cu 2—1 și au pierdut cu 0—1 în fața lui Harlem Amsterdam (ambele aceste echipe reprezentînd țările respective în „Cupa U.E.F.A."), au mai învins la Waregen (locul 4 în prima divizie, belgiană, fostă participantă, anul trecut, în Cupa U.E.F.A.) cu 2—0 și au mai obținut alte două victorii în fața unor echipe de categorii inferioare.

Pe noi ne interesează mai puțin aceste rezultate (așa cum ne îndeamnă și antrenorii naționalei), dar ne preocupă mai intens ce formule de apărare și atac se vor fi experimentat în aceste jocuri, astfel încît să obținem rezultate bune în compania Danemarcei. Din acest punct de vedere, antrenorii naționalei ne-au dat garanții că formulele de echipă încercate sînt încurajatoare în deschiderea mai multor posibilități de alcătuire a „11"-ului pentru Copenhaga. De altfel, nu peste multă vreme rezultatele muncii de la Demerel vor fi testate public, la Lisabona, în compania Portugaliei (31 august) și la Nitra, cu națională Cehoslovaciei (5 septembrie). Sînt ultimele două jocuri de verificare ale naționalei noastre înaintea jocului oficial cu Danemarca (11 octombrie). Pînă atunci, națională și-a rupt iarăși rîndurile, chiar dacă echipierii ei n-au luat „pe loc repaus" : dinamoviștii au plecat direct din Belgia în Spania, iar steliștii s-au întors pentru o zi acasă, miercuri plecînd și ei tot în Spania.

...Vrînd-nevrînd, tot echipele de club ocupă ecranul atenției tuturor...

Pe scurt

Prima etapă din noul campionat național de fotbal se va disputa în data de 23 August ; a doua — pe 27 august după care campionatul se va întrerupe pînă după cele două meciuri ale naționalei (6 septembrie) ● O obiecție făcută la timp într-o ședință a biroului federal rămîne în vigoare și acum : prea puține meciuri interne pînă la startul în cupele europene (prima manșă pe 13 septembrie) ● Turul preliminar dintre Cernomoreț Burgas și Dinamo Tirana (pentru accesul în competiția propriu-zisă a cîștigătoarelor de cupe) se va disputa pe 16 august (în Bulgaria) și 30 august (în Albania). La unul din jocuri, observator U.E.F.A. va fi vicepreședintele F.R.F., Mircea Pascu ● Tragerea la sorți a planificării jocurilor în divizia A se va face luni. Pentru computer, un parametru restrictiv : meciul dintre Dinamo și Steaua să se dispute după ultimul joc al naționalei în preliminariile C.M. (15 noiembrie, București, cu Danemarca) ● După experimentul nerelevant din sezonul anterior, s-a revenit la formula clasică a disputării returului în ordinea etapelor din tur ● A fost adoptată, însă, o altă „găselniță" în mul criteriu de departajare (inregulamentul competițional: priclusiv în lupta pentru titlu) în caz de egalitate de puncte va fi nu golaverajul, ca pînă acum, ci victoriile (punctele) obținute în confruntările directe dintre echipele în cauză ● Mult căutatul Ivan (Bistrița, Steaua, Farul, Steaua) va poposi, se pare, la Bihor, de unde va pleca Ciocan, spre echipa campioană ● Mînă de la mînă pentru repunerea pe linie a Rapidului Cristian Sava (Moreni, Dinan și Răzvan Lucescu (Sportul studențesc) ● Valuri agitate pe țărmul mării : Buduru este noul președinte al clubului Farul : Bolborea ar fi reușit la o facultate din Sibiu, Zahiu a plecat la munte (Brașov) și Tătăran la Arad — niciunul cu dezlegare. Pe litoral ar vrea să vină Cojocaru (Corvinul) și Mărginean (Tîrnăveni), iar Brașovul l-ar fi oferit pe Comănescu (fost la Victoria) ● „Profesorul" Constantin are ca temă să facă o echipă de A din jucători din C ● Permutări, combinări și aranjamente de antrenori la divizionarele B : Ilie Balaci — la Turnu Severin, Silviu Stănescu — la Caracal, Sdrobiș — la Suceava, Catargiu — la Rîmnicu Vîlcea, Dudu Georgescu — la Reșița, Mihai Mocanu — la Steaua Mizil, Nicolae Zamfir — la Electroputere, Birău — la U.T.A., Gaboraș — la Progresul Timișoara, Nicolae Tănăsescu — la Sportul „30 Decembrie" ● Între acest din urmă club și Sportul studențesc se menține aceea strînsă și firească, am spus colaborare : Motroc II, Necula și Bondoc vor întări divizionara B, Prodan revine în Regie, alături de Mihalea (fundaș stînga sau de marcaj) ● Tot la Sportul — Simionov, portar, fost la Oltenița ● Cristea a reușit la I.E.F.S. și va rămîne, desigur, la Sportul studențesc ● Gheorghe Popescu a plecat cu echipa sa, Universitatea Craiova în Turcia ● Simbătă și duminică, un turneu foarte prietenesc la Timișoara : Sportul studențesc, F.C. Bihor, U.T.A. și echipa organizatoare, Progresul (la care va juca, se pare ex-sportistul Pologea) ● Steaua a plecat miercuri spre Madrid, la un turneu de ridicat „coeficient Elo" ● Real, Bayern, Eindhoven și campioana noastră ● Tot la Madrid, Dinamo într-un triunghiular cu Atletico și Tottenham ● După cea mai fructuoasă etapă din activitatea patinajului nostru, cu împliniri în premieră atît la nivelul performanțelor — medalii la europenele de patinaj viteză-seniori, la concursurile „Prietenia", victorii în concursuri internaționale de prestigiu — cît și din punct de vedere organizatoric (exemplul cel mai bun fiind crearea Centrului Olimpic), conducerea operativă a federației de specialitate a fost încredințată Lucreției Miclescu, care-i succede pasionatului și competentului om de sport Marian Nedelescu, intim legat de progresul acestei discipline la noi. O ștafetă care este, de fapt, o stachetă ! ● Campionatele republicane de baschet, care se dispută la noi după un regulament original, diferit pe-alocuri (esențiale) de cel internațional, durează 92—94 zile. **(O. Știre)**

Civilizația sportului

Unde duce răsfățul

„Să nu mă comparați niciodată cu unul ca Agassi" *(Jimmy Connors)*. „Purtarea lui exclude orice fel de sportivitate" *(John McEnroe)*.

Adolescenții urlau ca niște apucați, șuvițe de păr ude de transpirație cădeau pe fețele lor înfierbîntate, iar la sfîrșit au aruncat trandafiri pe teren, acolo unde stătea pe piciorare subțiri, înalt de 1,80 m, avînd 18 ani, Andre Agassi în short de jeans, ridicînd triumfător ambele brațe. Cîștigase duelul star-urilor juniori din S.U.A., învingîndu-l pe Jimmy Arias.

A trecut un an de la această victorie, dar deja se pune întrebarea : această cometă din tenis care a gonit în trei ani de pe locul 230 pe locul 3 în clasamentul mondial, a ajuns deja la apus ?

Andre Agassi se află într-o criză, mai bine zis în mai multe crize. Un scandal cu parteneri de reclamă, divergențe cu colegii, probleme cu organizatorii, necazuri cu publicul. Probabil că și cu propriul joc. Cam multe probleme pentru un tînăr încă necopt care nu a terminat nici măcar 8 ani de școală. Dar, să le luăm pe rînd.

După o adevărată licitație, părăsește firma de rachete cu care juca și semnează un contract de șase ani cu Donnay. Numai că nu se descurcă cu această rachetă, rupe contractul și joacă din nou cu Prince.

La turneul de la Los Angeles, l-a pus la punct pe australianul Mark Woodforde care se certa cu un arbitru din cauza unei decizii, prin cuvintele : „Lasă omul în pace ! Își face meseria ca și tine". *A fost o încălcare gravă a legii nescrise a profesioniștilor : să nu iei niciodată poziție împotriva unui coleg. Australianul a vrut să-l învețe aceasta cu pumnii.*

După o contramandare de participare de ultim moment la Toronto, care l-a costat scump pe organizatorul turneului ca să aducă alt jucător, acesta a cerut punerea sub urmărire a lui Agassi. Un detectiv l-a găsit la o piscină din alt oraș, împreună cu prietena lui. Scuza lui Agassi a fost că era nevoit să-și opereze un neg de la mînă. Într-adevăr, și l-a operat, dar cu o lună mai tîrziu. După un meci de „Cupa Davis" cu echipa Paraguayului, participanții la conferința de presă l-au fluierat atunci cînd l-a denigrat pe învinsul său, Hugo Chapacu, spunînd : „Nu-l consider mediocru pe Hugo, ci nivelul tenisului din Paraguay".

Această purtare i-a adus mulți dușmani în „circul tenisului". John McEnroe, care nu are nicidecum purtarea unui elev dintr-o mănăstire, este una din victimele lui Agassi. Într-un turneu, acesta i-a dăruit un al doilea set jucînd fără chef, dar cîștigînd ușor : 6—4, 0—6, 6—4. După meci, „Big Mac" s-a înfuriat : „Trebuia să-i dau un picior în fund !".

„Nu-mi place deloc felul cum încearcă să-și deconcentreze adversarii prin fel de fel de figuri", *afirmă supărat elvețianul Jakob Klasek.*

Tînărul din Las Vegas care a fost primit cu urlete de bucurie pe scena tenisului și care promitea să devină visul tuturor strategilor în marketing ce-l bombardau cu contracte de reclamă, este pe cale de a se autodistruge. A trecut vremea poveștilor pline de simpatie despre un Agassi modest care nu sărbătorește revelionul cu Frank Sinatra și Liz Taylor, ci sub cerul liber la mare, cu pizza, apă minerală și un sac de dormit. Agassi e criticat. Mai ales de oamenii din preajma lui. Începînd cu tatăl, Mike, care a luptat la Jocurile Olimpice din 1948 și 1952 pentru Iran în ringurile de box. El a făcut posibilă cariera lui Andre, montînd pe terenul de tenis, pentru el și ceilalți 8 copii, mașini de aruncat mingi. Banii i-a cîștigat ca om de ordine la un cazinou. Antrenorului lui Andre, Nick Bolletieri, proprietarul unui internat de tenis renumit din Florida, i se impută că transformă într-o oră copii ambițioși în pachete de nervi.

E clar. „Echipa" din jurul lui Agassi și-a scăpat copilul alintat din mînă. A renunțat să mai apară pe teren cu cercei și în blugi — ca un fel de Elton John al tenisului — dar, în schimb, apare într-o formă tot mai proastă. Cineva l-a comparat cu triplul învingător de la Wimbledon, Boris Becker, astfel : „Dacă Agassi e un cîntăreț pop, apoi Boris era la aceeași vîrstă o orchestră simfonică. Cîntăreții pop sînt ca nisipul la mare, nu poți să memorezi toate numele. Orchestre simfonice bune există două, trei în lume".

CRISTIAN TOPESCU ■

ŞAH cu Margareta Muresan

Noutăţi

● **Bent Larsen revine.** Cunoscutul mare maestru danez, învins cu ani în urmă de faimosul Bobby Fischer în meciurile candidaţilor la titlul suprem cu singularul scor de 6 : 0, şi-a adjudecat victoria la Londra în „The Watson, Farley and Williams International Chess Challenge", devansînd 13 jucători bine cotaţi în listele Elo şi fiind singurul participant care a atins şi depăşit punctajul impus normei de mare maestru : 9 puncte. Larsen a totalizat 9,5 puncte din 13 posibile, suferind o singură înfrîngere în faţa lui K. Arkell. Tinerilor jucători englezi D. King, N. Davies, J. Hodgson, M. Adams şi K. Arkell li s-au alăturat oaspeţii P. Wolff (S.U.A. — situat al cincilea, P. Motwani (Scoţia) — clasat al saselea, M. Wilder (S.U.A.) — locul 12 şi C. McNab (Scoţia) — locul 13. Lanterna roşie a revenit marii maestre Suzane Arkell cu 2 puncte (+1, =2, —10). Definitivarea clasamentului s-a făcut în ultima rundă, cînd în partida derby Larsen a dispus de King într-o foarte interesantă încleştare.

● **Meciul amical** dintre selecţionata de seniori a Elveţiei şi echipa naţionalei de juniori, constînd din două runde la şase mese, s-a încheiat cu scorul sever de 8 : 4 în favoarea mai virstnicilor. Duelul n-a avut istoric, seniorii impunîndu-se clar în primul tur : Hug — Ballmann 1 : 0, Züger — Georges remiză, Wirthensohn — P. Kupper 1 : 0, Costa — Bauert 1 : 0, Hofmann — Staub remiză, Huss — Albisetti 1 : 0. Turul al doilea a fost o simplă formalitate, finalizată de un scor alb.

● **Surpriză.** Favoritul nr. 1 al turneului internaţional de la Frankfurt, Aivar Gipslis (U.R.S.S.) a fost învins în duelul direct de către un jucător necunoscut, H. Degenhardt (R.F.G.) într-o partidă de atracţie, care a durat 65 mutări. Totalizînd cu o jumătate de punct mai mult decît marele maestru sovietic, vest-germanul s-a situat pe cea mai înaltă treaptă a clasamentului cu un rezultat excelent : 6 victorii, 6 egaluri şi doar o înfrîngere la maestrul internaţional maghiar J. Rigo. Sovieticul a înscris 5 victorii, 7 egaluri şi o înfrîngere. În continuarea clasamentului s-au situat Rigo şi Döry (ambii Ungaria) 8 p, Lenz (R.F.G.) 7 p, San Segundo P. (Spania), Zsinka (Ungaria), Fischer (R.F.G.), Votruba (Cehoslovacia) 6,5 p. etc., 14 participanţi.

● **Revanşa.** Urmare meciului din decembrie trecut de la Evry (Franţa) încheiat cu scorul de 3,5 : 1,5 în favoarea campionului mondial, Garri Kasparov s-a reîntîlnit cu cei mai buni şahişti francezi într-o nouă confruntare încheiată din nou cu victoria şahistului nr. 1 al Planetei cu scorul de 4,5 : 1,5. Au remizat în faţa sovieticului jucători : Kouatly, Koch şi Miralles. Atribuindu-i mai multă răbdare maestrului internaţional Sharif (singurul care-l învinsese în meciul trecut), Kasparov a înscris o spectaculoasă victorie în 38 mutări. Campionul lumii şi-a demonstrat prin calitatea jocului său super-clasa, care l-a adus la un coeficient Elo exemplar, foarte aproape de recordul lui Bobby.

● **Timman surclasează pe Karpov.** În super-turneul de la Rotterdam, contînd pentru „Cupa Mondială" olandezul Timman s-a clasat pe cea mai înaltă treaptă cu 10,5 puncte, la un punct distanţă de ex-campionul lumii, care a suferit trei înfrîngeri consecutive în rundele 15, 16, 17 la Salov, Liubojevici şi Nunn.

MARGARETA MUREŞAN ■

Toată lumea face sport

● Cea mai mare parte din vină pentru tragedia de pe stadionul din oraşul englez Sheffield, de la 15 aprilie anul acesta aparţine poliţiei, complet depăşită de evenimente, permiţînd intrarea în arenă a spectatorilor rămaşi pe dinafară, a fost concluzia Comisiei de anchetă special constituite. După cum vă amintiţi, în timpul semifinalei „Cupei Angliei" la fotbal dintre F.C. Liverpool şi Tottenham Hotspur, la 6 minute de la fluierul de început, o masă umană de 2 000—4 000 persoane (diferenţele se datoresc surselor) a năvălit într-o tribună cu locuri în picioare (poliţia deschisese porţile...), îmbulzeala de nedescris ce a urmat provocînd 95 de victime.

● S-a mai constatat că numărul biletelor în picioare vîndute, de regulă, depăşeşte simţitor capacitatea tribunelor respective. Stadioanele britanice — s-a reamintit — sînt în majoritate vechi sau reconstruite pe locul fostelor arene, aflate cîndva la periferie, dar acum în plin centru al oraşelor, ceea ce nu permite modernizarea cerută de noile condiţii ● De altfel, secretarul general al F.I.F.A., Joseph Blatter, a anunţat recent că la toate meciurile pentru Campionatul mondial 1992—1994 sînt interzise locurile în picioare, federaţiilor naţionale recomandîndu-li-se luarea unor măsuri similare şi la alte întîlniri, mai ales la cele considerate „de mare risc". ● La mijlocul sezonului în campionatul mondial de automobilism Formula 1, s-a constatat că toţi piloţii au slăbit între 2 şi 6 kg, faţă de startul competiţiei. Adevăraţi „jochei" ai bolizilor pe patru roţi, piloţii Formulei 1 depun eforturi considerabile de-a lungul unui sezon deosebit de stresant, francezul René Arnoux pierzînd, de pildă, 6 kg. Cel mai uşor din actualul pluton este brazilianul Roberto Moreno — 58 kg, urmat de liderul campionatului mondial, francezul Alain Prost şi de actualul campion al lumii, brazilianul Ayrton Senna — 69 kg. Acesta din urmă, pe de altă parte, a sugerat că se va retrage în curînd, lumea circuitelor ţinîndu-l prea multe luni pe an departe de Brazilia natală, iar prezenţa numeroasei sale familii la toate „Marile Premii" nu constituie decît o palidă consolare...

LUCIAN OPREA ■

Cronica şoselei

Un principiu sacru

O problemă deloc lipsită de importanţă pentru trafic, o reprezintă circumstanţele apariţiei stărilor de pericol. Din ce direcţie vin, amploarea, iminenţa lor dar mai ales cum, în ce stare îl găsesc pericolele pe cel sau pe cei ce urmează să înfrunte primejdia. Pilotul împotriva căruia se îndreaptă ameninţarea poate să se afle într-o gamă diversă de ipostaze. În traficul rutier, a fi permanent pregătit să preîntîmpini cu succes orice fel de manevre primejdioase cu care te poate ferici partenerul, indiferent din ce direcţie, unghi reprezintă o autentică artă. Sintetic : pilotul trebuie să acţioneze de aşa natură încît surpriza să înceteze de a mai fi surpriză. Cu alte cuvinte : omul de la volan să acţioneze potrivit dictonului englezesc : „În circulaţie întotdeauna să te aştepţi la neaşteptat". Totul e să reuşeşti să sesizezi pericolele. Pentru că o primejdie descoperită este doar pe jumătate primejdie. A şti să deosebeşti un pericol în faza incipientă de o stare normală nu este deloc simplu. O deviere uşoară a partenerului din sens contrar spre banda pe care te afli poate să treacă neobservată unui pilot „crud", după cum altul, trecut „prin ciur şi prin dirmon", asociind începutul de schimbare a direcţiei de mers cu capul lăsat pe piept al „colegului" de drum care a aţipit poate realiza într-o clipă întregul tablou al pericolului ce se îndreaptă spre el. Cel lipsit de experienţă îşi dă seama de realitate abia cînd „inamicul" e la cîţiva paşi de el şi nu mai poate întreprinde nimic pentru a putea împiedica producerea ireparabilului. În cealaltă ipostază, pilotul procedează altfel : dă un scurt claxon ce aduce „pe pămînt" şi pe traiectoria corectă şoferul pe cale de a fi învins de Morfeu. Deznodămîntul poate să fie însă şi altul. „Adormitul" tresare speriat, intră în panică şi o greşeală e urmată de alta. Concret : atras ca un magnet de maşina din sens contrar, care l-a trezit, îşi continuă mersul spre ea. Pînă la coliziune nu-i decît un pas. Pilotul experimentat are însă soluţii pentru toate genurile de pericol. El virează uşor la dreapta, iese de pe asfalt făcînd loc înspăimîntatului să-şi continue drumul. Altă ipostază ! Şoferul veteran din dreapta pilotului îl mustră pe acesta pentru curbele „tăiate" cu nonşalanţă. „Parcă n-ai observat că de ani de zile de cînd batem drumul acesta „saharian" nu ne-am întîlnit cu niciun partener ?" „Nu-şi termină bine vorba şi din sens contrar, val-vîrtej, o Dacie vrînd să facă şi ea probabil, „economie de timp" trece fără să-i pese pe sens opus, secţionînd cotitura. Cei doi „năzdrăvani" se trezesc fiecare pe teritoriul celuilalt. „Ai văzut", îi spune interlocutorului „ce bine e să mai încalci cîteodată şi legea ? Dacă mă menţinecam pe dreapta intra în mine şi acum eram amîndoi „îngeraşi". „După cum nu-l cruţai nici tu dacă circula corect, caz în care putea fi valabilă şi o a treia variantă : să ne facem ţăndări şi unii şi alţii. Probabil nici prin cap nu ţi-a trecut că te vei întîlni chiar în curba asta cu nepotul vecinului tău venit de la Bucureşti. A crezut ca şi tine că drumul pe care rulăm este pustiu. Din partea lui nu mă aştept la nu ştiu ce înţelepciune. Nouăsprezece ani, zurliu a fost de mic, experienţă ioc, dovedită de existenţa „lămîiei" pe geamuri. Mă rog cu unul dintr-ăştia nu-ţi doresc să te mai întîlneşti în vreo curbă. De la tine însă, la cei treizeci de ani, inginer, o sută de mii de km la volan, am alte pretenţii. Tu ar trebui să-i înveţi pe alţii că acolo unde precauţia pare inutilă, ea se cuvine dublată. Acum că tot discutăm de circulaţie aş vrea să-ţi mai spun ceva..." „Tot vreun reproş?"; pare curios pilotul. „Nu, o simplă observaţie. Ai auzit probabil despre „efectul de atracţie" ? „Ce o mai fi şi asta ?" „Îţi spun imediat ! Am descoperit astăzi că şi pe tine efectul acesta cu urmări deloc benefice, te tentează, uneori". „Nu înţeleg !" „Vei pricepe imediat. Cel din faţă se angajează în depăşire, al doilea pe urma lui fără să se mai asigure, repetă şi el manevra, pe muchie de cuţit. Iar tu, în mod de-a dreptul periculos dublezi trailerul, cît p-aci să te „pupi" bot în bot cu Dacia roşie. Noroc de pilot, un om cu părul alb, care a ieşit calm pe acostament. Dar dacă nu era acostamentul sau fişia de „rezervă" era umedă ? Mai degrabă l-aş numi „efect de turmă" decît de atracţie. De ce iei tu exemplu de la un berbecuţ naiv, căci numai ovinele se iau una după alta şi nu te „inspiri" din conduita unor animale „deştepte" : ciinii, caii ? Concepţia după care dacă celui din faţă i-a reuşit depăşirea şi eu o voi face la fel de sigur e „falimentară". Se întîmplă uneori aşa : primul realizează manevra corect, al doilea face un fel de „echilibristică pe sîrmă", iar pentru al treilea — postură în care te-ai aflat — manevra se poate dovedi fatală. Asigurarea în circulaţie nu se face colectiv, „la grămadă". Principiul sacru este : „fiecare se asigură pentru el şi numai pentru el". „Nu credeam că la experienţa mea, mai am atîtea de învăţat". „N-ai decît să fii maliţios colega. Cert este că în trafic aidoma ca în viaţă, înveţi cît trăieşti. Şi în plus nu-i nevoie să greşeşti de două ori, ajunge şi o dată ca să-ţi închei „cariera" de automobilist fără glorie !".

VICTOR BEDA ■

Onorată instanţă a moralei

Revenire necesară

Am văzut zilele trecute, pe o stradă micuţă din Oradea cum o casă frumoasă, trainică, deşi au trecut mulţi ani peste ea, a ajuns de neutilizat într-un fragment al ei, făcînd imposibilă viaţa proprietarului său, terorizat de ideea că nici nu mai poate locui acolo, dar nici n-o poate înstrăina trunchiată astfel, „valoarea ei de întrebuinţare" fiind astăzi foarte aproape de cota zero.

Cauza ? Un partaj. Un partaj care are la temelie atît lăcomia şi reaua credinţă, cît şi nerespectarea legii, suspecte amnezii şi neglijenţe ale celor puşi să dea viaţă reglementărilor în vigoare.

În majoritatea cazurilor, atunci cînd se ajunge la situaţii asemănătoare celei de faţă, partajările nu se fac la întîmplare, ci, potrivit legii, cu grijă unei divizări echitabile, cu grijă ca imobilele să nu sufere modificări în stare a le slăbi structura de rezistenţă, în sfîrşit, cu atenţia cuvenită pentru estetica clădirii.

În ceea ce priveşte casa la care ne referim, lucrurile s-au petrecut exact invers : partajul este inechitabil, rezistenţa clădirii n-a fost verificată, cît despre estetică, nu mai vorbim.

Pe scurt; istoria se prezintă astfel : vreme de un sfert de secol pe strada George Enescu la numărul 30 au locuit Floare Pop, care s-a adresat redacţiei cu un memoriu, soţul (decedat în 1985) şi soacra ei. După decesul soţului, în urma neînţelegerilor cu nora, adică Floare Pop bătrîna trece în întreţinerea familiei Vereş, tot din Oradea, proprietară a unui apartament cu 4 camere, la bloc. După decesul bătrînei, familia Vereş devine proprietară asupra a trei pătrimi din casa de care ne ocupăm, beneficiind de certificatul de moştenitor. În aceste condiţii Floare Pop rămîne, firesc, cu o pătrime. Pînă aici nimic de zis, deşi, pe de-o parte, frumuseţea şi valoarea construcţiei, iar, pe de alta, soarta bătrînei ajunsă în întreţinerea familiei Vereş au dat naştere la fel de fel de vorbe. Însă, unde-i lege, nu-i tocmeală.

Tocmeala a început însă cînd s-a procedat la partaj. Mai exact, soluţia autorizată a condus la o nedreptate flagrantă, deşi, cu pricepere şi, mai ales, cu bună credinţă se puteau mulţumi ambele părţi. „Din totalul de şase camere mari locuibile (din care patru spre stradă), scrie Floare Pop, mi s-a atribuit doar o cameră, celelalte care mi-au fost cedate fiind în realitate dependinţe şi nu camere de locuit". Dar picătura care a umplut paharul a fost ultima pretenţie a proaspeţilor vecini : „Reclamanţii, se spune în memoriu, trecînd peste orice bun simţ şi parcă dorind să mă îmbolnăvească la bătrîneţe au cerut în acţiunea lor să nu mai intru pe poartă, poarta pe care am intrat aproape 30 de ani, ci să mi se deschidă o uşă, o intrare mică, separată, direct din stradă prin spargerea zidului imobilului, cerere care, culmea, a şi fost admisă. Pentru a-şi atinge acest scop, reclamanţii aveau nevoie de autorizaţia Sectorului arhitectură, sistematizare, construcţii şi (notaţi bine ! n.n.) disciplină în construcţii, al consiliului popular municipal, pentru că se afecta trăinicia clădirii şi se influenţa în mod negativ estetica întregului imobil". Şi familia Vereş a obţinut autorizaţia.

Am văzut şi noi „pătrimea" de casă a Floarei Pop. Ce să vă spunem, holul ei nu e hol, sufragedia e un fel de coridor, bucătăria, a devenit un spaţiu oarecare de trecere, baia nu mai e baie (pentru că nici nu mai există), camerele, în comparaţie cu camerele vecinului, apar evident ca anexe, noul apartament fiind constituit din ceea ce avea mai meschin şi mai neglijat întregul imobil.

Pentru ca instanţa să poată gîndi şi hotărî corect a fost nevoie, cum prevede legea de părerea specialiştilor, adică de autorizaţia amintită mai sus. Autorizaţie care s-a eliberat în baza unei schiţe întocmite de specialişti UJCOOP Bihor. Toate bune, numai că schiţa cu pricina are un mic cusur : nu se prea apropie de realitate. Iar cînd o face, omite chestiuni esenţiale, nedreptăţind-o izbitor pe Floare Pop. În ceea ce priveşte un alt act important fără de care autorizaţia nu se putea elibera, e vorba de rezultatul expertizei privind consecinţele modificărilor aduse construcţiei, acesta lipseşte cu totul, fiind înlocuit şmecherește cu un răspuns al Inspectoratului general de stat pentru investiţii în construcţii Bucureşti, care este de acord ca „expertizarea construcţiei să fie efectuată de Atelierul de proiectare UJCOOP Bihor, care va elabora şi proiectul cu detalii în cazul în care expertiza va demonstra că modificările propuse nu afectează stabilitatea construcţiei". Ei bine, nimic din toate acestea nu există în dosarul care stă la baza autorizaţiei. În plus, pentru ca tacîmul să fie complet, autorizaţia este dată fără o verificare a schiţei în teren, deşi o notă aflată la acelaşi dosar afirmă contrariul. Şi astfel, schiţa respectivă, falsifică realitatea inducînd în eroare, indirect, şi instanţa.

Supunem toate aceste concluzii unor factori de decizie ai consiliului popular municipal care, spre lauda lor, hotărăsc imediat o confruntare cu terenul. De altfel, amintim aici, mulţumind totodată, în întreaga documentare am fost sprijiniţi de organele de conducere ale consiliului popular judeţean.

La faţa locului, în act de realitate şi arhitectul Ioan Ardelean, şeful sectorului arhitectură şi sistematizare, pe care l-am convins ceva mai greu că între culorile galben şi roşu (culori cu care a fost lucrată schiţa UJCOOP) există, şi nu de ieri, de azi, o mare diferenţă. Dar, în general vorbind, tovarăşul Ardelean se arăta suspect de binevoitor faţă de o schiţă şi o autorizaţie atît de „răuvoitoare". Reţinem astfel, remarca dînsului privind improvizarea de către Floare Pop a unei camere de baie, pentru motivele amintite mai înainte : „Ei, vedeţi, ar trebui s-o amendez şi pe tovarăşa Pop, că n-are autorizaţie !". Se putea întîmpla şi aşa, nu ne mai mira nimic, dacă ţinem seama de faptul că în faţa unui zid construit de Mircea Vereş din 9 stîlpi de beton şi 30 de panouri prefabricate (ca să-şi delimiteze mai temeinic proprietatea), materiale pe care orice unitate economică şi le-ar fi procurat numai cu mari eforturi şi în urma a numeroase aprobări, şeful de sector n-a manifestat nici cea mai mică surprindere, deşi zidul a fost ridicat fără nici o autorizaţie. Cam la fel s-au petrecut lucrurile cînd s-a aflat că, în conformitate cu partajarea decisă, pivniţa de sub camera de la stradă a Floarei Pop aparţine, de fapt, lui Mircea Vereş, care totuşi, nu poate pătrunde acolo decît pe geam.

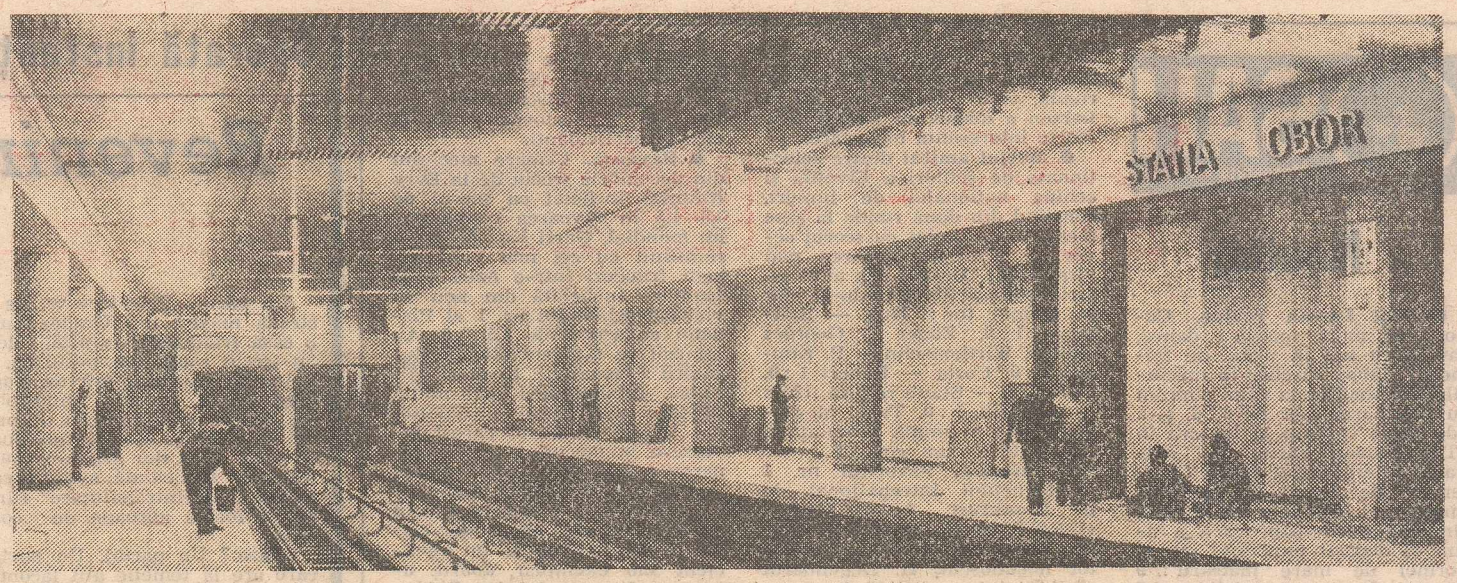
Iată cum o casă în care ai trăit aproape o viaţă poate să-ţi „întunece bătrîneţea". Floare Pop locuieşte în acest „sfert" de locuinţă cu mama ei (căreia vecinul, într-un exces „oratoric", i-a sucit astfel mina, încît gestul s-a finalizat cu un certificat eliberat de medicul legist) şi cresc împreună cu nepoţel orfan. „Cine să apere două femei singure ?" întreabă Floare Pop. Răspunsul e unul singur : legea. Nu este încă tîrziu ca „apetitul" vecinului să fie temperat prin măsuri urgente chiar de cei ce trebuiau să-şi facă datoria încă de la început.

În acelaşi timp mai credem că se impune şi o atentă cercetare a corectitudinii modului în care UJCOOP Bihor îşi realizează asemenea prestări de servicii (pentru unii mumă, pentru alţii...), precum şi a seriozităţii în eliberarea acestor autorizaţii de către Sectorul de arhitectură, sistematizare, construcţii şi *disciplină* în construcţii, a consiliului popular. În acest fel, în mod sigur şi instanţele vor fi ajutate să judece corect cauze care n-ar trebui să dea nimănui bătaie de cap.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

O bucurie apropiată:

Metroul, linia a treia!

În atmosfera de puternică angajare patriotică în care toți oamenii muncii, întregul nostru popor întîmpină marea sărbătoare națională cu noi și semnificative succese în toate domeniile, din subteranul Capitalei răzbat la lumina de satisfacție și împlinire a acestor zile o știre și o imagine pe care le preluăm, cu politețea și mulțumirile cuvenite, de la colegii noștri de la „Scînteia" : a treia magistrală a metroului este gata ! Cu noul traseu — între reperele sale de suprafață, Gara de Nord și Dristor — rețeaua metroului bucureștean însumează 60 km, ajungînd astfel la această lungime cu un an mai devreme decît se stabilise în documentele Congresului al XIII-lea al partidului.

Declanșată printr-o vizionară decizie, menită să pună în valoare, cu luciditate și putere, resursele de creație științifică și tehnologică ale națiunii noastre, epopeea metroului bucureștean este una dintre cele mai pilduitoare pentru cutezanța gîndurilor și elocvența împlinirilor poporului român în anii de glorie ai Epocii Nicolae Ceaușescu. Încorporînd inteligența și energia a peste 5 000 de specialiști din peste 40 de institute de cercetare, proiectare, învățămînt, la care se adaugă muncitori cu înaltă calificare și specialiști din aproximativ 45 de întreprinderi colaboratoare din țară, metroul bucureștean se poate considera o creație și un bun al întregii societăți, un simbol al Capitalei moderne și al țării moderne ce se înalță sub ochii noștri. De altfel, din peste 170 de orașe ale lumii care au metrou, doar 7 l-au construit cu forțe exclusiv proprii — între care și Capitala României socialiste — Bucureștiul.

Noua magistrală va ridica media călătoriilor zilnice cu metroul la peste un milion, iar în aproape un deceniu de cînd a pornit în prima cursă, metroul bucureștean a însumat circa 1,2 miliarde călători. În tot acest răstimp, revista noastră a avut posibilitatea să publice episoade semnificative din tumultuosul proces al construirii metroului, să fie prezentă în zilele și nopțile cînd acesta își făurea pîrtie prin subteranele orașului, să capteze ecourile de mulțumire și recunoștință ale beneficiarilor acestui mijloc de transport, rapid, modern, civilizat, confortabil. Acum, doar semnalînd evenimentul apropiatei inaugurări a magistralei III, nu facem decît să ridicăm la puterea a treia aceleași imprescriptibile sentimente ce însoțesc metroul bucureștean pe traiectoriile de conștiință ale vieții noi, înfloritoare din întreaga noastră patrie.

I-AM SĂRBĂTORIT ÎN ACESTE ZILE

Marinarii

Duminică, de Ziua marinei, cutezătorii drumurilor pe apă au avut multe să-și evoce : fapte de bravură, fapte de muncă, bucurii și împliniri, toate cîte încap într-o viață de marinar.

Din bilanțul care a dat strălucire sărbătorii lor reținem cîteva detalii.

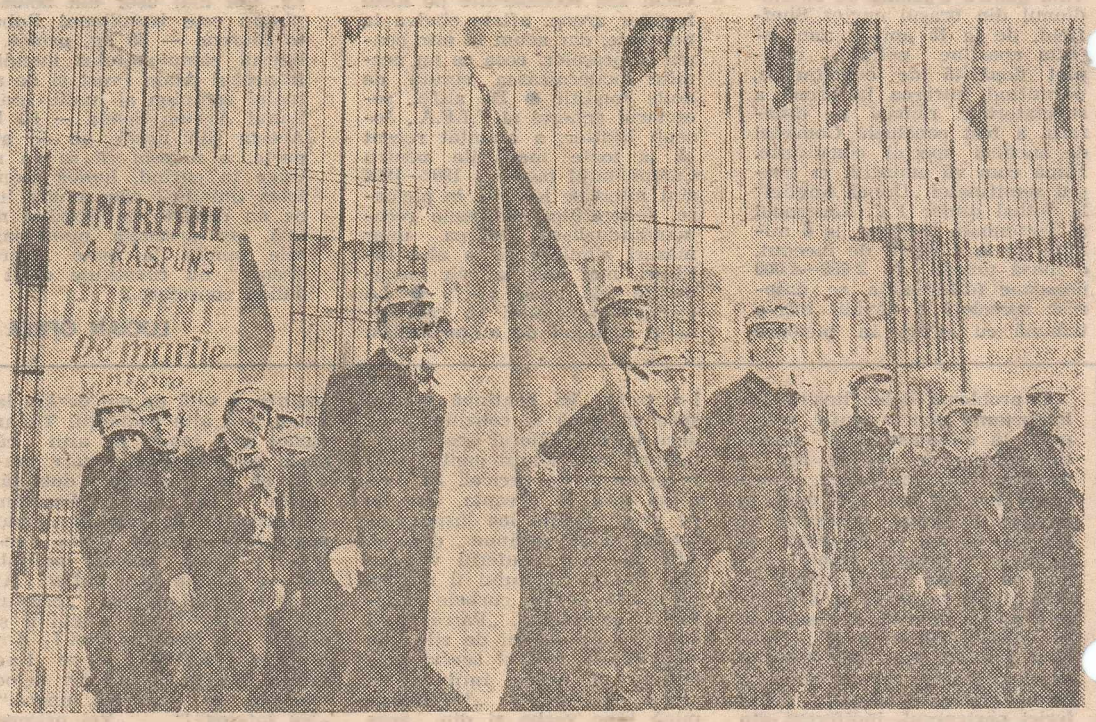
Actul de naștere al marinei moderne românești, asemenea celui care a dat viață puternicei noastre industrii, a fost semnat la Congresul al IX-lea al partidului, cînd, de la înalta sa tribună, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a trasat direcțiile de dezvoltare a flotei României.

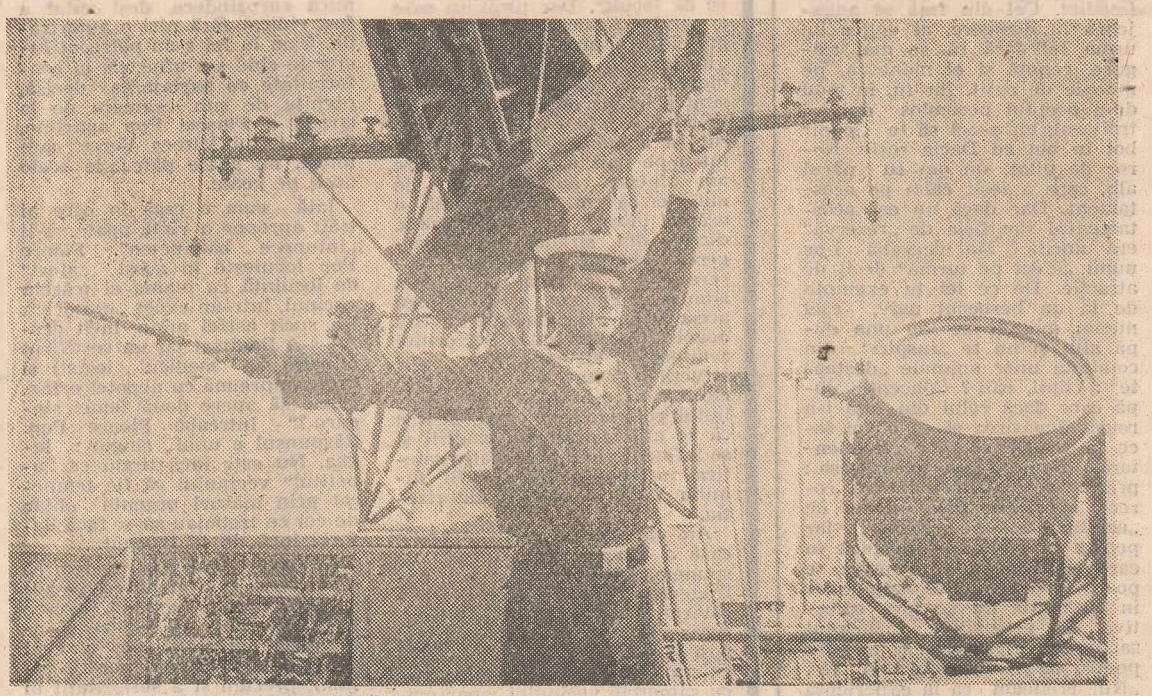
Astăzi, după 24 de ani de la istoricul eveniment, rod al îndrăznețelor programe de dezvoltare, înregistrăm o creștere de peste 27 de ori a flotei maritime și fluviale românești.

Iar cei ce poartă pe fluviile, mările și oceanele lumii aceste nave sînt temerarii noștri marinari, recunoscuți prin iscusința, curajul și omenia lor, prin eroismul cu care, nu o dată, și-au pus viața în pericol pentru a salva alte vieți, amenințate de furia furtunilor.

Iată tot atîtea motive care fac ca sărbătoarea marinarilor să fie o sărbătoare a noastră, a tuturor.

Lor, acestor bărbați demni și îndrăzneți, care ne poartă cu cinste tricolorul pe mările și oceanele lumii, le urăm cu acest prilej „vînt bun din pupa !".

Brigadierii

Augustul rodnic, plin de fapte și împliniri strălucește parcă mai puternic acum, la 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, succesele întregii națiuni grăind cu și mai multă forță despre vocația de constructor a poporului nostru.

Și la ce altceva te poți gîndi în primul rînd, atunci cînd vorbești de chemarea, de dorința fierbinte de a ctitori, decît la sutele de mii de brigadieri ce lucrează pe marile șantiere ale tineretului! Ce poate fi mai sublim decît acest fierbinte patriotism dovedit ceas de ceas în realizarea marilor investiții ale țării,

La început, Salva Vișeu, Bumbești Livezeni: azi, Canalul Dunăre—București, Sistemul de îmbunătățiri funciare din Cîmpia Buzăului. Sînt puține exemple dintre foarte multele posibile, sînt repere ale izbînzilor celor care, atunci, în primii ani, sau acum, la aproape jumătate de secol, la chemarea partidului au format o școală a muncii, au ridicat o țară, înnobilînd tinerețea cu înalta distincție de brigadier.

România numără în acest an, al celui de al XIV-lea Congres, peste 200 de șantiere în care tinerii, la chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, contribuie la permanenta înălțare a patriei, construindu-i marile repere ale viitorului, adăugînd noi carate distincției de brigadier.

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport ; 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505